

3.4 คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

3.4.1 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

(1) คำนำ

การใช้ประโยชน์ที่ดินจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ดังนั้น ในการพัฒนาโครงการจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยตรวจสอบจากผังเมืองที่เกี่ยวข้องฉบับล่าสุด เพื่อตรวจสอบข้อกำหนดในการใช้ประโยชน์ที่ดิน และรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินจริงจากเอกสารข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ทราบลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินตามความเป็นจริง

(2) วิธีการศึกษา

ดำเนินการศึกษาถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณโดยรอบพื้นที่ศึกษา ในรัศมี 5 กิโลเมตร ดังนี้

- รวบรวมกฎระเบียบเกี่ยวกับกฎหมายผังเมืองและข้อกำหนดของการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตของพื้นที่ศึกษาจาก <http://www.dpt.go.th/lawmap/>
- รวบรวมภาพถ่ายดาวเทียมจาก www.google.earth.com และแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน 1:50,000 ของกรมแผนที่ทหาร
- รวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินจากเอกสารต่างๆ
- วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ และกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบในกรณีมีผลกระทบจากการประเมิน
- ประเมินผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ

(3) ผลการศึกษา

(ก) การรวบรวมข้อมูลผังเมือง

จากการตรวจสอบข้อมูลของกรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดราชบุรี ในพื้นที่ของจังหวัดราชบุรีมีผังเมืองที่มีผลบังคับใช้ในพื้นที่ทั้งหมด 5 ผัง ดังนี้

- ผังเมืองรวมจังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2555
- ผังเมืองรวมเมืองราชบุรี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558
- ผังเมืองรวมเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2554
- ผังเมืองรวมชุมชนจอมบึง จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2561

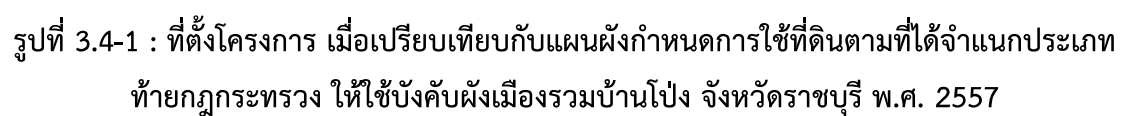
จากการตรวจสอบที่ตั้งโครงการหน่วยผลิตไอน้ำและไฟฟ้า อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ในพื้นที่ของบริษัท สยามคราฟท์อุตสาหกรรม จำกัด ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี กับผังเมืองรวมบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2557 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ดังรูปที่ 3.4-1 พื้นที่โครงการตั้งอยู่ในที่ดินของ

บริษัท สยามคราฟท์อุตสาหกรรม จำกัด ที่กำหนดไว้เป็นสีม่วง ให้เป็นที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า ตามรายการประกอบแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภททำยากฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2557 ข้อ 4 ตีพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 8 ก, 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ดังนั้น ที่ตั้งโครงการฯ มีความสอดคล้องกับบังคับผังเมืองรวมบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2557 ที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

(ข) รวบรวมข้อมูลจากรายงานการขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการหน่วยผลิตไอน้ำและไฟฟ้า ของบริษัทบ้านโป่งยูทิลิตี้ จำกัด อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2559

ในรายงานการเปลี่ยนแปลงฯ ได้ดำเนินการสำรวจการใช้ประโยชน์ที่ดินระหว่างวันที่ 4-7 ตุลาคม 2559 โดยสัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ศึกษามี 5 กิโลเมตร จากพื้นที่โครงการ แสดงดังตารางที่ 3.4-1 ผลการศึกษา พบว่า พื้นที่ศึกษาทั้งหมดประมาณ 49,081.25 ไร่ ซึ่งมีการใช้ประโยชน์ที่ดินหลัก คือ พื้นที่เกษตรกรรม รองลงมา คือ ย่านชุมชนและสิ่งก่อสร้าง และพื้นที่อื่นๆ ตามลำดับ สำหรับรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินในรัศมีพื้นที่ศึกษา 5 กิโลเมตรจากพื้นที่โครงการ แสดงดังรูปที่ 3.4-2 มีรายละเอียดดังนี้

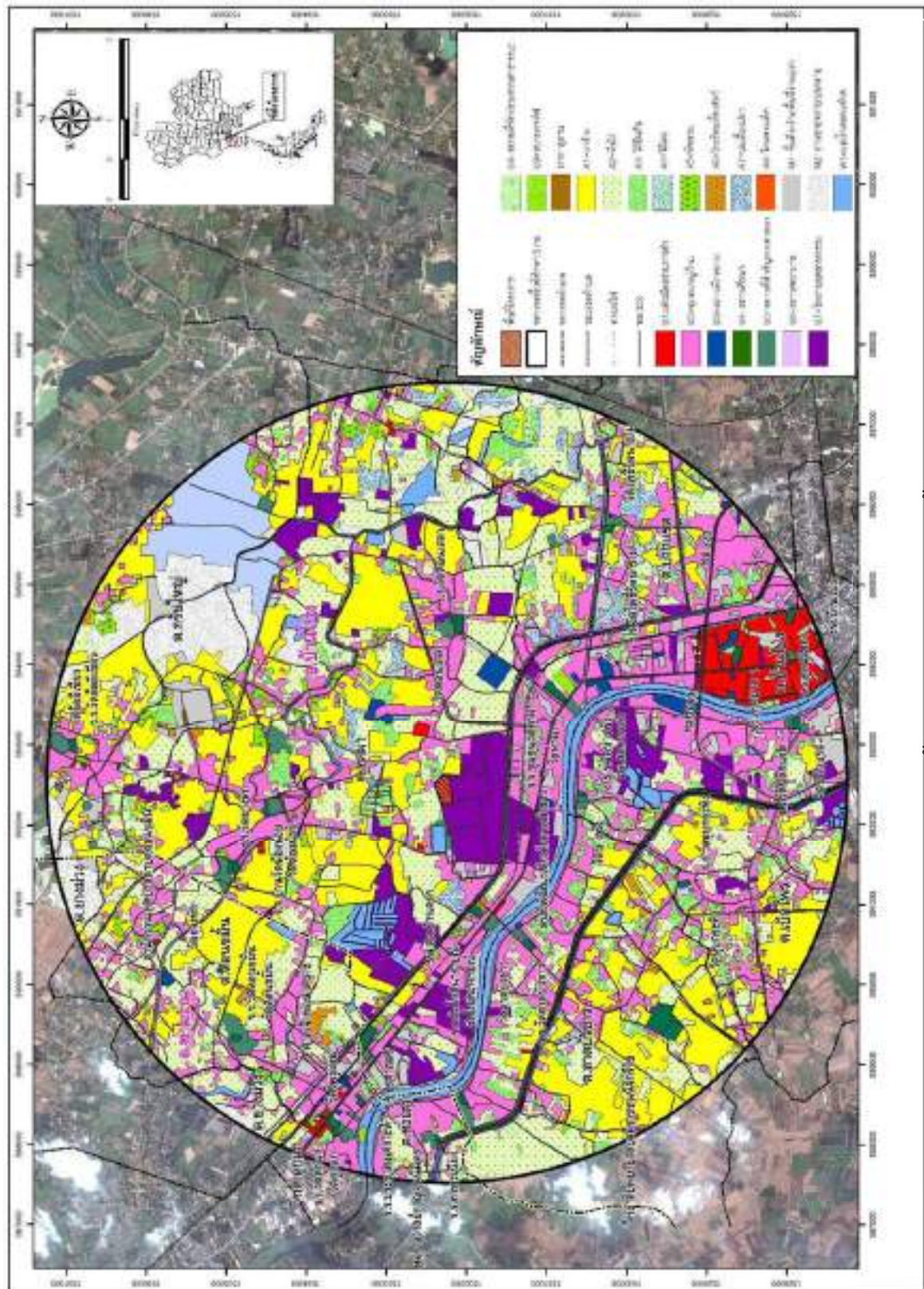
- **ย่านชุมชนและสิ่งก่อสร้าง** เป็นพื้นที่ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีพื้นที่ประมาณ 15,783.90 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.16 ของพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวเมืองย่านการค้า, พื้นที่ชุมชนที่อยู่อาศัย, สถานที่ราชการ, สถานศึกษา 21 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดยางหัก, โรงเรียนวัดบ้านฆ้องน้อย, โรงเรียนวัดดอนขมิ้น, โรงเรียนธีรศาสตร์, โรงเรียนวัดโกสินารายณ์, โรงเรียนวัดลูกแก, โรงเรียนวินัยนุกูล, โรงเรียนประชาสงเคราะห์, โรงเรียนบ้านท่าพะเนียง, โรงเรียนวัดรางวาลย์, โรงเรียนวัดลาดบัวขาว, โรงเรียนวัดบางพัง, โรงเรียนอนุบาลท่ามะกา, โรงเรียนวัดหุบกระเทียม, โรงเรียนวัดปลักแรด, โรงเรียนเทศบาล 1, โรงเรียนวัดโพธิ์รัตนาราม, โรงเรียนเทศบาล 3, โรงเรียนชุมชนวัดท่าผา, โรงเรียนวัดดอนเสลา, และโรงเรียนวัดอ้ออเขียว, ศาสนสถาน 17 แห่ง ได้แก่ วัดบ้านฆ้องน้อย, วัดยางหัก, วัดดอนขมิ้น, วัดลูกแก, วัดโพธิ์เย็น, วัดโกสินารายณ์, วัดใหม่รางวาลย์กาญจนมิตร, วัดรางวาลย์, วัดบางพัง, วัดลาดบัวขาว, วัดหุบกระเทียม, วัดดอนเสลา, วัดอ้ออเขียว, วัดปลักแรด, วัดโพธิ์รัตนาราม, วัดท่าผา และศาลเจ้าพ่อนาคราช โบราณสถานขึ้นทะเบียนและแหล่งประวัติศาสตร์ 1 แห่ง ได้แก่ สระน้ำโกสินารายณ์ สถานพยาบาล 6 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลบ้านโป่ง, โรงพยาบาลอินทร, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโพธิ์เย็น, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบางพัง, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโกสินารายณ์ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านครก โรงงานอุตสาหกรรม สวนสาธารณะ/สวนสาธารณะ โรงงานอุตสาหกรรม และสนามกอล์ฟ

ตารางที่ 3.4-1
การใช้ประโยชน์ที่ดินในรัศมีพื้นที่ศึกษารัศมี 5 กิโลเมตร จากพื้นที่โครงการ

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	สัญลักษณ์	4-7 ตุลาคม 2559	
		ไร่	ร้อยละ
ย่านชุมชนและสิ่งก่อสร้าง	U		
ย่านธุรกิจร้านค้า	U1	839.66	1.71
พื้นที่ชุมชนที่อยู่อาศัย	U2	10,615.55	21.63
สถานที่ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	U3	308.86	0.63
สถานศึกษา	U4	294.43	0.60
ศาสนสถาน/โบราณสถานและประวัติศาสตร์	U5	508.03	1.04
สถานพยาบาล	U6	46.97	0.10
โรงงานอุตสาหกรรม/โกดัง	U7	3,082.04	6.28
สวนสาธารณะ	U8	44.30	0.09
สนามกอล์ฟ	U9	36.36	0.07
สุสาน	U10	7.69	0.02
รวม		15,783.90	32.16
พื้นที่เกษตรกรรม	A		
นาข้าว	A1	10,227.89	20.84
พืชไร่ (อ้อย, ข้าวโพด)	A2	10,190.87	20.76
ไม้ยืนต้น	A3	336.67	0.69
ไม้ผล	A4	1,790.61	3.65
พืชสวน (พืชผักและไม้ดอก)	A5	609.68	1.24
โรงเรียนเลี้ยงสัตว์	A6	213.05	0.43
บ่อเลี้ยงปลา (ส่วนใหญ่เลี้ยงปลาสวยงาม)	A7	1,074.07	2.19
โรงเพาะเห็ด	A8	9.20	0.02
รวม		24,452.04	49.82
พื้นที่อื่นๆ			
พื้นที่รกร้างหรือที่ว่างเปล่าที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์	M1	2,620.02	5.34
ลานขายทรายหรือบ่อทราย	M2	1,925.64	3.92
ถนน	R1	641.08	1.31
เส้นทางน้ำ แม่น้ำ คลอง	W1	2,527.63	5.15
อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำ	W2	1130.94	2.30
รวม		8,845.31	18.02
รวมทั้งหมด		49,081.25	100.00

ที่มา : การสำรวจโดยบริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริง แอนด์ แมเนจเม้นท์ จำกัด, วันที่ 4-7 ตุลาคม 2559

รูปที่ 3.4-2 : การใช้ประโยชน์ที่ดินในรัศมีพื้นที่ศึกษา 5 กิโลเมตร จากพื้นที่โครงการในเดือนตุลาคม 2559

- **พื้นที่เกษตรกรรม** เป็นพื้นที่ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินที่พบมากที่สุดในพื้นที่ศึกษาโดยมีพื้นที่ประมาณ 24,452.04 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 49.82 ของพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย นาข้าว, พืชไร่ (อ้อย ข้าวโพด), ไม้ยืนต้น, ไม้ผล, พืชสวน (พืชผัก และไม้ดอก), โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ และ บ่อเลี้ยงปลา ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงปลาสวยงาม

- **พื้นที่อื่นๆ** มีพื้นที่ประมาณ 8,845.31 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.02 ของพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย พื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์, ลานขายทรายและบ่อทราย, พื้นที่ถนน, เส้นทางน้ำ, แม่น้ำ, ลำคลอง และอ่างเก็บน้ำ, บ่อน้ำ

3.4.2 การใช้น้ำ

(1) คำนำ

ในการศึกษาการใช้น้ำของชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่โครงการนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของลักษณะการใช้น้ำ เพื่อการอุปโภค-บริโภคของชุมชนโดยรอบพื้นที่โครงการ ตลอดจนศึกษาถึงลักษณะการใช้น้ำเพื่อจุดประสงค์อื่นๆ เช่น การเกษตรกรรม เป็นต้น ซึ่งข้อมูลที่ได้จะถูกนำมาใช้ประเมินผลกระทบของโครงการต่อการใช้น้ำด้านต่างๆ ของชุมชนโดยรอบโครงการ

(2) วิธีการศึกษา

- รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับการใช้น้ำ เช่น การคาดการณ์ความต้องการน้ำใช้ระบบประปาและกำลังผลิตที่การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลิตได้ เพื่อตอบสนองความต้องการใช้น้ำของชุมชนในพื้นที่ศึกษาและปัญหา ซึ่งคาดว่าจะเกิดขึ้นในการจัดหา

- รวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(3) ผลการศึกษา

- **ทรัพยากรน้ำ**

ทรัพยากรน้ำจัดว่าเป็นทรัพยากรที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในทุกกิจกรรม ทั้งในส่วนของกิจกรรมด้านชุมชน เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ดังนั้น ปัจจัยด้านการใช้น้ำจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ และเพื่อให้ปริมาณน้ำมีความเพียงพอต่อกิจกรรมในแต่ละภาคส่วนของพื้นที่ การประเมินกิจกรรมการใช้น้ำในแต่ละกิจกรรมจึงมีความจำเป็น โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำในพื้นที่ศึกษาและบริเวณใกล้เคียง

กลุ่มน้ำสำคัญของจังหวัดราชบุรี ได้แก่ กลุ่มน้ำแม่กลอง ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มน้ำสาขาภาชี และกลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำแม่กลอง ในส่วนของกลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำแม่กลองครอบคลุมอำเภอเมือง, อำเภอโพธาราม, อำเภอบางแพ, อำเภอดำเนินสะดวก, อำเภอวัดเพลง, อำเภอจอมบึง, อำเภอบ้านโป่ง และอำเภอปากท่อ โดยมีแม่น้ำแม่กลองเป็นแม่น้ำสายหลัก ความยาวทั้งสิ้น 67 กิโลเมตร

พื้นที่ชลประทานของจังหวัดราชบุรี¹ มาจากเขื่อนแม่กลอง ซึ่งทดน้ำแม่กลองในเขตอำเภอดำม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เกิดคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภค-บริโภค การเก็บกักน้ำ การระบายน้ำ ป้องกันน้ำท่วม ในเขตจังหวัดราชบุรี² ครอบคลุมพื้นที่ 806,603 ไร่ โดยมีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง จำนวน 9 แห่ง ดังตารางที่ 3.4-2

ตารางที่ 3.4-2

โครงการชลประทานขนาดใหญ่และขนาดกลางในจังหวัดราชบุรี

โครงการ	พื้นที่โครงการ	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน(ไร่)
โครงการขนาดใหญ่			
ส่งน้ำและบำรุงรักษาราชบุรีฝั่งซ้าย	ต.คลองตลาด อ.โพธาราม	-	175,563
ส่งน้ำและบำรุงรักษาราชบุรีฝั่งขวา	ต.อ่างทอง อ.เมือง	-	258,375
ส่งน้ำและบำรุงรักษานครชุม	ต.สวนกล้วย อ.บ้านโป่ง	-	224,750
ส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก	ต.ดำเนินสะดวก อ.ดำเนินสะดวก	-	125,500
โครงการขนาดกลาง			
อ่างเก็บน้ำห้วยสำนักไม้เต็ง	ต.น้ำพุ อ.เมือง	36.0	14,446
อ่างเก็บน้ำห้วยมะหาด	ต.หนองพันจันทร์ อ.สวนผึ้ง	4.30	5,270
อ่างเก็บน้ำท่าเคย	ต.บ้านบึง อ.บ้านคา	23.40	2,699
อ่างเก็บน้ำโป่งกระทิง	จ.บ้านบึง อ.สวนผึ้ง	0.23	-
อ่างเก็บน้ำห้วยป่าหวาย	ต.หนองพันจันทร์ อ.สวนผึ้ง	2.50	-
รวม		66.43	806,603

ส่วนพื้นที่นอกเขตพื้นที่ชลประทาน ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่แห้งแล้งและขาดแคลนน้ำ โดยจะมีโครงการชลประทานขนาดกลาง และขนาดเล็กเป็นอ่างเก็บน้ำ ฝายทดน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำให้แก่ราษฎร

- การประปา

โครงการตั้งอยู่บริเวณตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่บริการของการประปาส่วนภูมิภาคสาขาบ้านโป่ง ใช้น้ำดิบจากเขื่อนวชิราลงกรณ์ และเขื่อนศรีนครินทร์ ในการผลิตน้ำประปาให้แก่ประชาชน ซึ่งข้อมูลจากการประปาส่วนภูมิภาค ณ เดือนสิงหาคม 2565 พบว่า การประปาส่วนภูมิภาคสาขาบ้านโป่ง มีกำลังผลิตที่ใช้งาน ปริมาณ 16,721 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน โดยมีปริมาณผลิต 16,728 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ปริมาณน้ำผลิตจ่าย 16,299 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และปริมาณน้ำจำหน่าย 6,818 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ตามลำดับ โดยมีจำนวนผู้ใช้ น้ำ 12,128 ราย

¹ จังหวัดราชบุรี : <http://www.ratchaburi.go.th>, 2565

² รายงานแผนแม่บทการพัฒนาหลุ่มน้ำ จังหวัดราชบุรี ,สำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน, สิงหาคม 2562

สำหรับพื้นที่ศึกษาของโครงการครอบคลุมตำบลบ้านโป่ง ตำบลกรับใหญ่ ตำบลปากแรต ตำบลเบิกไพร ตำบลลาดบัวขาว และบางส่วนของตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใช้บริการน้ำจากการประปาส่วนภูมิภาคสาขาบ้านโป่ง โดยใช้น้ำบาดาลในการผลิตน้ำประปาให้แก่ประชาชน ซึ่งจากข้อมูลมีปริมาณผลิต 9,186.67 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ปริมาณน้ำผลิตจ่าย 9,165.833 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และปริมาณน้ำจำหน่าย 6,963.93 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ตามลำดับ และมีจำนวนผู้ใช้น้ำ 9,752 ราย (ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค, 2565)

3.4.3 พลังงานไฟฟ้า

(1) คำนำ

พลังงานไฟฟ้าถือเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐานในการดำเนินงาน โดยการศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของแหล่งที่มา และปริมาณการใช้ไฟฟ้าของชุมชนโดยรอบพื้นที่โครงการ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประเมิน หรือคาดการณ์ผลกระทบของการพัฒนาโครงการต่อการใช้ไฟฟ้าของประชาชนที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ศึกษา พร้อมทั้งเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ

(2) วิธีการศึกษา

รวบรวมข้อมูลการใช้ไฟฟ้าจากเอกสารหรือรายงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดราชบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี รวมถึงจาก Website ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (www.pea.co.th) กระทรวงพลังงาน และอื่นๆ รวมถึงการสอบถามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(3) ผลการศึกษา

(ก) แหล่งที่มาของพลังงานไฟฟ้า

โครงการมีพื้นที่อยู่ในความดูแลของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านโป่ง สังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคกลาง) จังหวัดนครปฐม มีการไฟฟ้าในสังกัด จำนวน 2 แห่ง คือ

- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาย่อยหนองปลาหมอ
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาย่อยกรับใหญ่

มีสถานีไฟฟ้าที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 2 แห่ง คือ

- สถานีควบคุมการจ่ายไฟฟ้าบ้านโป่ง 2 ควบคุมการจ่ายไฟฟ้าในระบบ 115 KV ให้กับสถานีไฟฟ้าข้างเคียงและโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 3 วงจร โดยรับกระแสไฟฟ้า 115 KV จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตบ้านโป่ง 2 โหลดสูงสุดได้ 80 MW และจ่ายไฟระบบ 22 KV ในพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 10 วงจร ปัจจุบันจ่ายโหลดคิดเป็นร้อยละ 55.15 ของพิกัดหม้อแปลง โดยการควบคุมอุปกรณ์ไฟฟ้าระบบ 115 KV และ 22 KV ด้วยระบบ SCADA นอกจากนี้ ยังมีโรงไฟฟ้า VSPP อีก 3 แห่ง ซึ่งจะขายไฟฟ้ารวม 10.633 MW โดยใช้แรงดัน 22 KV เชื่อมโยงเข้าสถานีควบคุมการจ่ายไฟฟ้าบ้านโป่ง 2

- สถานีไฟฟ้าหนองปลาหมอ รับกระแสไฟฟ้าระบบ 115 KV จากสถานีไฟฟ้าบ้านโป่ง และจ่ายไฟระบบ 22 KV ในความรับผิดชอบ จำนวน 3 วงจร สามารถจ่ายโหลดสูงสุด 42.5 เมกะวัตต์ (MW) ปัจจุบันจ่ายโหลดคิดเป็นร้อยละ 43.29 ของพิกัดหม้อแปลง โดยการควบคุมอุปกรณ์ไฟฟ้าระบบ 115 KV และ 22 KV ด้วยระบบ SCADA

นอกจากนี้ จังหวัดราชบุรี มีโรงผลิตไฟฟ้าขนาดใหญ่ จำนวน 6 โครงการ โรงไฟฟ้าขนาดเล็ก 5 โครงการ โรงไฟฟ้าขนาดเล็กมากจำนวน 25 โครงการ รวมกำลังผลิตติดตั้ง เท่ากับ 5,398.482 เมกะวัตต์ (ที่มา : สำนักกำกับกิจการพลังงาน : www.erc.or.th, 2565)

(ข) ปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้า

จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าของจังหวัดราชบุรี และกาญจนบุรี เพิ่มขึ้นทุกปี ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 อย่างไรก็ตาม ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของจังหวัดราชบุรีค่อนข้างคงที่ ซึ่งปริมาณการใช้ของช่วงปีพ.ศ. 2562-2563 ลดลงจากระดับปกติ อาจสืบเนื่องจากปัญหาของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-2019 สำหรับจังหวัดกาญจนบุรี มีแนวโน้มการใช้ไฟฟ้าคล้ายกับจังหวัดราชบุรี แต่มีแนวโน้มการใช้ไฟฟ้าที่สูงขึ้น โดยทั้งจังหวัดราชบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี จะมีผู้ใช้ไฟฟ้าหลัก คือ กิจการขนาดใหญ่ซึ่งจะใช้ไฟฟ้ามากที่สุด รองลงมาได้แก่ บ้านอยู่อาศัย และกิจการขนาดกลาง ตามลำดับ ดังตารางที่ 3.4-3

ตารางที่ 3.4-3
จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า และการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำแนกตามประเภทผู้ใช้ไฟฟ้า พ.ศ. 2560 - 2564

ประเภทผู้ใช้ไฟฟ้า		2560	2561	2562	2563	2564
จังหวัดราชบุรี						
จำนวนการใช้ไฟฟ้า	11	12	12	12	12	15
จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	294,479	300,404	306,119	314,828	321,553	
บ้านอยู่อาศัย (น้อยกว่า 150 กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อเดือน)	110,137	111,492	110,207	107,688	102,052	
บ้านอยู่อาศัย (150 และมากกว่า กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อเดือน)	145,789	149,267	155,873	166,134	177,095	
กิจการขนาดเล็ก	32,350	32,823	32,504	32,943	34,001	
กิจการขนาดกลาง	1,718	1,788	1,904	1,910	1,928	
กิจการขนาดใหญ่	135	138	144	156	157	
กิจการเฉพาะอย่าง	111	114	126	122	102	
องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร	33	33	35	37	34	
รัฐบาลเพื่อการเกษตร	47	129	127	137	96	
ไฟชั่วคราว	4,155	4,616	5,194	5,695	6,082	
ไฟสำรอง	4	4	5	5	5	
พลังงานไฟฟ้าที่จำหน่ายและใช้ (กิโลวัตต์-ชั่วโมง)	2,535,712,007	2,535,016,440	2,469,788,837	2,406,054,768	2,514,656,512	
บ้านอยู่อาศัย (น้อยกว่า 150 กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อเดือน)	103,426,087	102,301,487	99,443,166	109,622,910	96,019,968	
บ้านอยู่อาศัย (150 และมากกว่า กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อเดือน)	514,516,425	527,876,008	575,903,309	612,076,047	658,642,184	
กิจการขนาดเล็ก	262,580,351	264,820,047	273,492,424	271,198,278	268,883,162	
กิจการขนาดกลาง	511,952,812	520,393,968	544,457,657	531,701,637	544,135,280	
กิจการขนาดใหญ่	1,112,444,492	1,083,274,897	941,645,883	845,017,075	915,909,241	
กิจการเฉพาะอย่าง	16,625,921	17,369,214	18,044,372	15,579,501	13,830,982	
องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร	488,225	613,015	844,326	914,762	993,182	

ตารางที่ 3.4-3

จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า และการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำแนกตามประเภทผู้ใช้ไฟฟ้า พ.ศ. 2560 – 2564 (ต่อ)

ประเภทผู้ใช้ไฟฟ้า	จังหวัดราชบุรี				
	2560	2561	2562	2563	2564
จังหวัดราชบุรี (ต่อ)					
ผู้นำเพื่อการเกษตร	783,393	1,222,991	1,443,165	1,534,864	1,366,868
ไฟฟ้าครัว	11,909,501	13,268,413	12,534,935	11,688,777	12,728,200
ไฟสำรอง	984,800	3,876,400	1,979,600	6,720,800	2,146,800
จังหวัดกาญจนบุรี					
จำนวนการใช้ไฟฟ้า	20	20	20	20	17
จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	279,045	284,609	291,097	297,760	305,065
บ้านอยู่อาศัย (น้อยกว่า 150 กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อเดือน)	122,717	124,229	122,633	119,231	115,581
บ้านอยู่อาศัย (150 และมากกว่า กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อเดือน)	129,317	132,399	139,743	149,250	158,855
กิจการขนาดเล็ก	22,405	23,082	23,578	23,911	24,847
กิจการขนาดกลาง	1,408	1,475	1,538	1,575	1,591
กิจการขนาดใหญ่	75	76	80	93	93
กิจการเฉพาะอย่าง	213	224	227	231	230
องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร	7	7	7	7	7
ผู้นำเพื่อการเกษตร	82	95	143	99	101
ไฟฟ้าครัว	2,821	3,022	3,148	3,363	3,758
พลังงานไฟฟ้าที่จำหน่ายและใช้ (กิโลวัตต์-ชั่วโมง)	1,728,657,288	1,836,486,070	1,836,025,226	1,793,591,990	1,803,890,470
บ้านอยู่อาศัย (น้อยกว่า 150 กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อเดือน)	109,772,149	107,683,798	106,249,045	119,695,167	105,456,310
บ้านอยู่อาศัย (150 และมากกว่า กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อเดือน)	438,400,515	444,842,137	497,334,291	525,065,267	550,872,151
กิจการขนาดเล็ก	190,629,123	192,023,802	205,101,163	207,694,781	208,411,258
กิจการขนาดกลาง	311,069,434	319,866,862	332,571,799	332,844,841	332,711,108

ตารางที่ 3.4-3
จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า และการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำแนกตามประเภทผู้ใช้ไฟฟ้า พ.ศ. 2560 – 2564 (ต่อ)

ประเภทผู้ใช้ไฟฟ้า	2560	2561	2562	2563	2564
จังหวัดกาญจนบุรี (ต่อ)					
กิจการขนาดใหญ่	611,625,126	704,549,431	620,343,868	544,803,463	555,047,167
กิจการเฉพาะอย่าง	48,604,459	50,267,529	52,057,741	42,363,030	33,413,977
องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร	1,035,028	883,167	853,169	461,399	357,474
ผู้นำเพื่อการเกษตร	8,644,403	8,182,771	13,035,327	12,071,009	8,785,480
ไฟฟ้าครัว	8,877,051	8,186,573	8,478,823	8,593,033	8,825,837

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2565

3.4.4 การคมนาคมขนส่ง

(1) คำนำ

ในการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการจะต้องมีการศึกษาถึงการคมนาคมของโครงการ ซึ่งอาจเกิดจากการคมนาคมของผู้รับเหมา และพนักงานในระหว่างดำเนินการ จึงต้องดำเนินการศึกษาปริมาณจราจรจากโครงการ และประเมินความเพียงพอของถนนบริเวณโดยรอบ โดยหากโดยจะนำมาเปรียบเทียบกับหากมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่มีอยู่ โดยหากไม่เพียงพอจะกำหนดมาตรการที่มีความเหมาะสมต่อไป

(2) วิธีการศึกษา

- ศึกษาและรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิในด้านโครงข่ายคมนาคม และสภาพถนนของเส้นทางที่อยู่ใกล้เคียงโครงการที่คาดว่าจะถูกใช้เป็นเส้นทางคมนาคมของโครงการทั้งระยะก่อสร้างและระยะดำเนินการโครงการ ได้แก่ รายงานปริมาณการจราจรบนทางหลวงปี 2560-2564 ของสำนักอำนวยความปลอดภัย กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม และแผนที่ภูมิประเทศของกรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน 1:50,000 ปี พ.ศ. 2543

- รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการหน่วยผลิตไฟฟ้าและน้ำประปา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี (มกราคม 2561-มิถุนายน 2565)

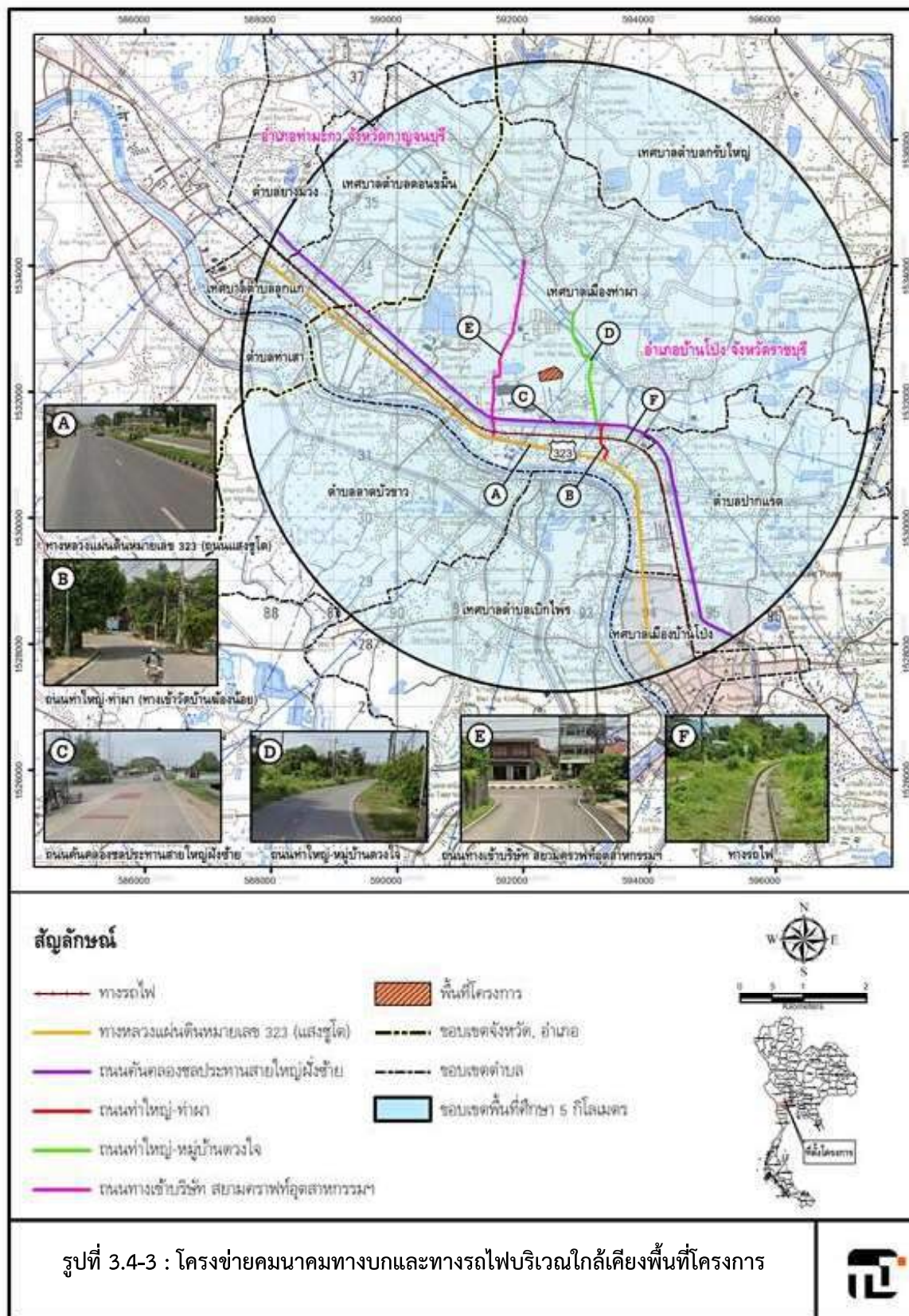
(3) ผลการศึกษา

(ก) การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

(ก.1) โครงข่ายคมนาคมทางรถยนต์

โครงข่ายการคมนาคมที่สำคัญในพื้นที่ศึกษามีทางหลวงสายหลักที่อยู่ในความดูแลของกรมทางหลวง จำนวน 1 สาย ดังแสดงในรูปที่ 3.4-3 ได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 (ถนนหนองตะเควง-เจดีย์สามองค์) จุดเริ่มต้นจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 บริเวณทางต่างระดับหนองตะเควง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ไปสิ้นสุดที่ด่านเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี สภาพเส้นทางสายนี้เป็นถนนขนาด 4 ช่องจราจร (แบบแยกทิศทาง) ความกว้างถนน 14 เมตร (ไป-กลับ ข้างละ 7 เมตร) มีเกาะกลางแบบยก (Raised Median) กว้างประมาณ 5 เมตร และไหล่ทางกว้างข้างละประมาณ 2.5 เมตร ผิวจราจรลาดยางแบบ Asphaltic Concrete ถนนสายนี้เป็นเส้นทางสายหลักของการขนส่งของโครงการ ซึ่งสภาพของทางหลวงดังกล่าวในช่วงของพื้นที่ศึกษาโดยทั่วไปอยู่ในสภาพดี ดังภาพที่ 3.4-1

	
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 (ถนนหนองตะแคง-เจดีย์สามองค์)	ถนนบ้านครก-ยางหัก (ถนนทางเข้าสยามคราฟท์อุตสาหกรรมฯ)
	
ถนนคันคลองชลประทานสายใหญ่ฝั่งซ้าย	ถนนท่าใหญ่-หมู่บ้านดวงใจ
	
ถนนท่าใหญ่-ท่าผา (ทางเข้าวัดบ้านซ้องน้อย)	ทางรถไฟ

ภาพที่ 3.4-1 : โครงข่ายคมนาคมทางบกและทางรถไฟบริเวณใกล้เคียงพื้นที่โครงการ

นอกจากเส้นทางสายหลักแล้ว จะมีถนนสายรองที่สำคัญ แสดงดังภาพที่ 3.4-1
ดังนี้

- ถนนบ้านครก-ยางหัก (ถนนทางเข้าสยามคราฟท์อุตสาหกรรมฯ)
จุดเริ่มต้นบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 กม.15+220 เป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจร ผิวจราจรลาดยางแบบ Asphaltic Concrete ความกว้างถนน 6 เมตร ไป-กลับ ข้างละ 1 ช่องจราจร ไม่มีไหล่ทาง ซึ่งสภาพของถนนดังกล่าวโดยทั่วไปอยู่ในสภาพดี
- ถนนคันคลองชลประทานสายใหญ่ฝั่งซ้าย เป็นถนนเลียบบคลองชลประทานขนาด 2 ช่องจราจร ผิวจราจรลาดยางแบบ Asphaltic Concrete ความกว้างถนน 6 เมตร ไป-กลับ ข้างละ 1 ช่องจราจร มีไหล่ทางกว้างข้างละประมาณ 2 เมตร ซึ่งสภาพของถนนดังกล่าวโดยทั่วไปอยู่ในสภาพดี
- ถนนท่าใหญ่-หมู่บ้านดวงใจ เป็นถนนที่คาดว่าจะใช้เป็นทางเข้าของโครงการ มีถนนขนาด 2 ช่องจราจร ผิวจราจรลาดยางแบบ Asphaltic Concrete ความกว้างถนน 6 เมตร ไป-กลับ ข้างละ 1 ช่องจราจร ไม่มีไหล่ทาง ซึ่งสภาพของถนนดังกล่าวโดยทั่วไปอยู่ในสภาพดี
- ถนนท่าใหญ่-ท่าผา (ทางเข้าวัดบ้านฆ้องน้อย) เป็นถนนที่เชื่อมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 กม.13+400 ไปถึงคลองชลประทานและต่อกับถนนท่าใหญ่-หมู่บ้านดวงใจ ถนนขนาด 2 ช่องจราจร ผิวจราจรลาดยางแบบ Asphaltic Concrete ความกว้างถนน 6 เมตร ไป-กลับ ข้างละ 1 ช่องจราจร มีไหล่ทางกว้างข้างละประมาณ 1-2 เมตร ซึ่งสภาพของถนนดังกล่าวโดยทั่วไปอยู่ในสภาพดี

(ก.2) การคมนาคมทางรถไฟ

เส้นทางรถไฟที่ผ่านอำเภอบ้านโป่งเป็นเส้นทางรถไฟที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “ทางรถไฟสายมรณะ” โดยจะเริ่มต้นที่ชุมทางหนองปลาดุก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี กม.0+000 ผ่านสถานีถนนทรงพล กม.3.71 มายังสถานีสระโกสินารายณ์ กม.9.96 (เป็นสถานีที่ใกล้กับพื้นที่โครงการ) ผ่านไปยังสถานีลูกแก กม. 13+380 และผ่านสถานีต่างๆ จนถึงสิ้นสุดที่สถานีน้ำตกไทรโยคน้อย กม.130+900 ปัจจุบันจะมีการเดินทางโดยรถไฟโดยมีเที่ยวรถไฟเที่ยวไป 3 ขบวน (หนองปลาดุก-น้ำตก) ได้แก่ ขบวน “485” ชนิดรถท้องถิ่น และขบวน “257” กับ “259” ซึ่งเป็นชนิดรถธรรมดา และรถไฟเที่ยวกลับ 3 ขบวน (น้ำตก-หนองปลาดุก) ได้แก่ ขบวน “486” ชนิดรถท้องถิ่น และขบวน “258” กับ “260” ซึ่งเป็นชนิดรถธรรมดา รวมเที่ยวรถไฟทั้งหมด 6 เที่ยว ภาพแสดงทางรถไฟดังภาพที่ 3.4-1

(ก.3) ปริมาณการจราจร

ที่ปรึกษาได้ศึกษาปริมาณจราจรในปัจจุบันบนเส้นทางที่เป็นเส้นทางหลักในการคมนาคมของโครงการ ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 โดยมีการรวบรวมข้อมูลสถิติจากรายงานปริมาณการจราจรบนทางหลวง ระหว่างปี พ.ศ. 2560–2564 ของสำนักอำนวยความปลอดภัยกรมทางหลวง มีการตรวจนับปริมาณจราจร ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 (ช่วงหนองตะแครง-ลูกแก กม.11+624) ซึ่งเป็นถนนใกล้บริเวณพื้นที่โครงการมากที่สุดเนื่องจากบริเวณทางเข้าโครงการเป็นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 กม.15+220 ดังรายละเอียดดังตารางที่ 3.4-4

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 (ช่วงหนองตะแครง-ลูกแก) กม. 11+624 ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ระหว่างปี พ.ศ. 2560–2564 (ไม่นับรวมรถจักรยานยนต์ รถสองล้อและสามล้อ) พบว่า มีปริมาณจราจรอยู่ในช่วงระหว่าง 29,433-33,414 คันต่อวัน ปริมาณจราจรรวมโดยเฉลี่ย 5 ปี เท่ากับ 31,123 คันต่อวัน ชนิดของยานพาหนะที่พบมากที่สุด คือ รถยนต์นั่งส่วนบุคคล มีปริมาณจราจรเฉลี่ย 5 ปี เท่ากับ 16,274 คันต่อวัน รองลงมา ได้แก่ รถบรรทุกขนาดเล็ก และรถยนต์โดยสารขนาดเล็ก

จากปริมาณจราจรของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 (ช่วงหนองตะแครง-ลูกแก) กม. 11+624 ในระหว่างปี 2560–2564 สามารถนำมาคำนวณหาค่า PCU ต่อวัน และค่า V/C Ratio โดยทำการประเมินสภาพการจราจรบนทางหลวงที่พื้นที่ศึกษา ซึ่งปริมาณจราจรเฉลี่ย 1,778 PCU ต่อวัน คิดค่า V/C Ratio 0.22 ซึ่งหมายความว่าสภาพการจราจรคล่องตัวสูงมาก ดังตารางที่ 3.4-5

ทั้งนี้ในการคำนวณปริมาณจราจร คณะกรรมการวิจัยและศึกษาการขนส่งและจราจรแห่งสหรัฐอเมริกา (United State of Transportation Research Board) ได้เสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงค่าปริมาณการจราจรจากจักรยานยนต์ รถโดยสาร และรถบรรทุกให้เป็นหน่วยเดียวกันกับรถยนต์นั่งส่วนบุคคล คือ 1 PCU (Passenger Car Unit)

รายละเอียดการเปรียบเทียบและสรุปผลการเปรียบเทียบปริมาณรถ (คันต่อวัน) เป็นหน่วยเดียวกัน คือ PCU แสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.4-6 ถึงตารางที่ 3.4-8

ตารางที่ 3.4-4
ปริมาณจราจรของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 ช่วงหนองตะเครง-ลูกแก กม. 11+624 ปี พ.ศ. 2560-2564

ปี	สถานีตรวจนับ	ปริมาณจราจรจำแนกตามประเภทยานพาหนะ (คันต่อวัน)											
		รถยนต์นั่งส่วนบุคคล	รถยนต์โดยสารขนาดเล็ก	รถยนต์โดยสารขนาดกลาง	รถยนต์โดยสารขนาดใหญ่	รถบรรทุกขนาดเล็ก	รถบรรทุกขนาดกลาง	รถบรรทุกขนาดใหญ่	รถแท็กซี่	รวม	ร้อยละ ของรถขนาดใหญ่	รถสองล้อ/สามล้อ	รถจักรยานยนต์
2560	กม.ที่ 11+624	16,886	2,334	781	815	8,483	1,162	1,173	1,780	33,414	17.09	22	6,948
2561		15,901	1,727	473	547	7,903	1,273	1,209	1,606	30,639	16.67	22	7,238
2562		17,206	1,086	312	356	8,251	1,423	1,335	1,851	31,820	16.58	16	7,381
2563		15,584	1,140	394	451	7,678	1,333	1,228	1,625	29,433	17.09	18	7,340
2564		15,795	1,294	458	514	7,689	1,433	1,315	1,813	30,311	18.25	17	7,415
เฉลี่ย 5 ปี	กม.ที่ 11+624	16,274	1,516	484	537	8,001	1,325	1,252	1,735	31,123	17.14	19	7,264

ที่มา : กรมทางหลวง, 2560-2564

ตารางที่ 3.4-5

สภาพการจราจรของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 ช่วงหนองตะแครง-ลูกแก กม. 11+624

ปี พ.ศ. 2560-2564

ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข	ปี พ.ศ.	ปริมาณ PCU/ชม.	จำนวน ช่อง จราจร (ช่อง)	ความสามารถ ในการรองรับ ของถนน(คัน/ ชม.)	V/C ratio ปัจจุบัน	สภาพ การจราจร ปัจจุบัน
323 (หนองตะแครง-ลูกแก) สถานีตรวจนับ กม.11+624	2560	1,899	4	8,000	0.24	คล่องตัวสูงมาก
	2561	1,749	4	8,000	0.22	คล่องตัวสูงมาก
	2562	1,809	4	8,000	0.23	คล่องตัวสูงมาก
	2563	1,687	4	8,000	0.21	คล่องตัวสูงมาก
	2564	1,745	4	8,000	0.22	คล่องตัวสูงมาก
	เฉลี่ย 5 ปี	1,778	4	8,000	0.22	คล่องตัวสูงมาก

หมายเหตุ : ค่า V/C ratio: 0.89-1.00 สภาพการจราจรติดขัดอย่างรุนแรง
0.68-0.88 สภาพการจราจรติดขัดมาก
0.53-0.67 การเคลื่อนตัวของสภาพจราจรพอใช้
0.37-0.52 สภาพการจราจรมีความคล่องตัวดี
0.20-0.36 สภาพการจราจรมีความคล่องตัวสูงมาก

ตารางที่ 3.4-6

ค่าถ่วงน้ำหนักของยานพาหนะแต่ละประเภท

ประเภทของยานพาหนะ	ค่า Passenger Car Equivalents Factor (PCE)
รถยนต์นั่งส่วนบุคคล ไม่เกิน 7 ที่นั่ง	1.00
รถยนต์นั่งส่วนบุคคล เกิน 7 ที่นั่ง	1.00
รถโดยสารขนาดเล็ก	1.25
รถโดยสารขนาดกลาง	1.50
รถโดยสารขนาดใหญ่	2.00
รถบรรทุกขนาดเล็ก (4 ล้อ)	1.50
รถบรรทุกขนาดกลาง (6 ล้อ)	1.75
รถบรรทุกขนาดใหญ่ (10 ล้อ)	2.00
รถบรรทุกพ่วง	2.00
รถบรรทุกกึ่งพ่วง	2.00
รถจักรยาน 2 ล้อและสามล้อ	0.20
รถจักรยานยนต์และสามล้อเครื่อง	0.33

ที่มา : เผ่าพงศ์ นิลจันทร์พันธ์ศรี, 2540

ตารางที่ 3.4-7

ความสามารถในการรองรับของทางหลวงแต่ละประเภท

ประเภทของทางหลวง	ความสามารถในการรองรับปริมาณจราจร (PCU/hr)
ถนนหลายช่องจราจร	2,000 (ต่อ 1 ช่องจราจร)
ถนน 2 ช่องจราจร 2 ทิศทาง	2,000 (ทั้ง 2 ทิศทาง)
ถนน 3 ช่องจราจร 2 ทิศทาง	4,000 (ทั้ง 2 ทิศทาง)

ที่มา : ผ่ापงศ์ นิลจันทรพันธ์ศรี, 2540

ตารางที่ 3.4-8

ค่ามาตรฐานสำหรับจำแนกสภาพการจราจรในอนาคต

อัตราส่วนของปริมาณจราจร (V/C ratio)	สภาพการจราจรในอนาคต
0.88-1.00	สภาพการจราจรติดขัดอย่างรุนแรง
0.67-0.88	สภาพการจราจรติดขัดมาก
0.52-0.67	การเคลื่อนตัวของสภาพจราจรพอใช้
0.36-0.52	สภาพการจราจรมีความคล่องตัวดี
0.20-0.36	สภาพการจราจรมีความคล่องตัวสูงมาก

หมายเหตุ: กำหนดให้ V เป็นปริมาณการจราจร โดยคำนวณในรูปหน่วย PCU ต่อชั่วโมงสูงสุด แล้วจึงนำมาคำนวณหาค่า V/C ratio เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานของกองวิศวกรรมจราจรที่กำหนดไว้สูงสุดไม่เกิน 0.8 (ร้อยละ 80)
การคำนวณหาค่า V/C ratio ใช้สูตร

$$V/C \text{ ratio} = \frac{\text{ปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้นจากโครงการ} + \text{ปริมาณการจราจรเดิม}}{\text{ความสามารถในการรองรับปริมาณจราจรของทางหลวงแต่ละสาย}}$$

ที่มา : ผ่ापงศ์ นิลจันทรพันธ์ศรี, 2540

(ก.4) ปริมาณจราจรเข้า-ออก พื้นที่โครงการ

จากรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการหน่วยผลิตไอน้ำและไฟฟ้า อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี (มกราคม 2561-มิถุนายน 2565) พบว่า ชนิดของยานพาหนะที่พบมากที่สุดที่เข้า-ออก พื้นที่โครงการ (เฉลี่ยสูงสุด) คือ รถบรรทุกขนาดเล็ก (4 ล้อ), รถยนต์นั่งส่วนบุคคล (4 ล้อ) และรถตู้/รถโดยสาร ตามลำดับ ทั้งนี้ สรุปปริมาณการจราจรที่เข้า-ออกพื้นที่โครงการฯ แสดงดังตารางที่ 3.4-9 โดยรถจากโครงการมีปริมาณจราจรเฉลี่ยสูงสุด 4.29 PCU ต่อชั่วโมง เมื่อนำไปเทียบกับปริมาณจราจรบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 (ช่วงหนองตะเควง-ลูกแก) กม. 11+624 คิดเป็นร้อยละ 0.24 ของปริมาณจราจรรวม

ตารางที่ 3.4-9

สรุปปริมาณจราจรการจราจรเข้า-ออกพื้นที่โครงการ

ปี พ.ศ.	ประเภทรถ (จำนวน คัน/เดือน)						
	รถบรรทุกขนาดเล็ก (4 ล้อ)	รถยนต์นั่งส่วนบุคคล (4 ล้อ)	รถตู้/รถโดยสาร	รถบรรทุก (10 ล้อ)	รถเขียบ/รถเทรลเลอร์	เครื่องจักรกลหนัก	อื่นๆ
2561	355-800	491-690	253-489	6-45	0-5	0	0-10
2562	435-710	475-605	232-325	10-58	0-8	0	0-2
2563	388-617	315-523	217-326	9-142	1-35	0	0
2564	333-449	315-434	209-253	11-23	0-6	0	0
2565 (ม.ค.-มิ.ย.)	330-617	287-497	212-326	9-37	0-35	0	0
เฉลี่ยสูงสุด (คัน/วัน)	27	23	17	5	2	0	1
ค่า Passenger Car Equivalents Factor (PCE)	1.50	1.00	1.50	2.00	2.00	0	-
PCU/วัน	40.50	23.00	25.50	10.00	4.00	0.00	-
PCU/ชั่วโมง	4.29						

หมายเหตุ : ปริมาณจราจรเฉลี่ยสูงสุดต่อวัน จะหารตามจำนวนวันของแต่ละเดือน โดยเศษคันจะปัดเป็น 1 คันต่อวัน

ที่มา : รายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระยะดำเนินการ โครงการหน่วยผลิตไอน้ำและไฟฟ้า อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ของบริษัท บ้านโป่ง ยูทิลิตี้ จำกัด, มกราคม 2561-มิถุนายน 2565

3.4.5 การระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วม

(1) คำนำ

ในการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการจะต้องดำเนินการศึกษาด้านการระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วมเพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วมในปัจจุบัน รวมถึงความเป็นไปได้ในการเกิดน้ำท่วมของพื้นที่โครงการและบริเวณใกล้เคียง เพื่อประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และต้องทบทวนมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวให้สามารถควบคุมกรณีเกิดน้ำท่วมขึ้นได้

(2) วิธีการศึกษา

รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาหลุ่มน้ำระดับจังหวัด จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2562

(3) ผลการศึกษา

พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยของจังหวัดราชบุรี แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ตามลักษณะพื้นที่ ดังนี้

(ก) พื้นที่เสี่ยงภัยจากสภาวะน้ำท่วมขัง ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่ม ที่ราบริมฝั่งแม่น้ำ เป็นพื้นที่ที่ระบายน้ำออกไม่ทัน เกิดจากฝนตกหนักบริเวณต้นน้ำแม่กลองด้านท้ายเขื่อนศรีนครินทร์และเขื่อนวชิราลงกรณ์ รวมไปถึงน้ำจากลุ่มน้ำสาขาต่างๆ เช่น ลุ่มน้ำลำภาชี และลำตะเพิน ซึ่งไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำอย่างเพียงพอ ไหลมารวมกันจนเกิดเป็นน้ำหลากปริมาณมาก บวกกับอิทธิพลของน้ำทะเลในช่วงที่น้ำทะเลหนุนสูงพอดีและระบบระบายน้ำในเขตจังหวัดราชบุรีระบายน้ำออกไม่ทัน เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดิน การก่อสร้างของชุมชนกีดขวางทางน้ำ กอปรกับลำน้ำมีสภาพตื้นเขิน ลำน้ำบางแห่งมีลักษณะเป็นคอขวด ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำแม่กลองยกตัวสูงขึ้นจนเอ่อล้นตลิ่ง โดยพื้นที่ที่เกิดปัญหาน้ำท่วมขังจากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นบริเวณที่ราบลุ่มสองฝั่งแม่น้ำแม่กลอง โดยเฉพาะพื้นที่ทำนา สวนผลไม้ ในเขตอำเภอดำเนินสะดวก อำเภอบางแพ อำเภอบางคนที อำเภอเมืองราชบุรี (บางส่วน) และอำเภอบ้านโป่ง (บางส่วน)

(ข) พื้นที่เสี่ยงจากสภาวะน้ำท่วมฉับพลัน เกิดจากฝนที่ตกหนักในพื้นที่ด้านทิศตะวันตกของจังหวัด ซึ่งมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ได้ถูกบุกรุกทำลายเพื่อใช้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงไม่มีความเหมาะสมและไม่มีความศักยภาพทางการเกษตร แต่กลับนำมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืช อีกทั้งไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ไว้คอยควบคุมปริมาณน้ำ ทำให้น้ำป่าไหลจากต้นน้ำลงมาเร็วมาก ประกอบกับมีสิ่งกีดขวางจากเส้นทางคมนาคมขวางทางน้ำ ลำน้ำถูกกีดขวาง เกิดตะกอนจำนวนมากทำให้น้ำตื้นเขิน น้ำจึงไม่สามารถระบายได้ทัน พื้นที่ที่ประสบปัญหาน้ำท่วม ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นบริเวณจุดบรรจบกันของลำน้ำสาขา เช่น จุดบรรจบกันระหว่างลำภาชีกับแม่น้ำแควน้อย บริเวณรอยต่อของอำเภอบางคนที จังหวัดราชบุรี กับอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ พื้นที่บริเวณที่ราบเชิงเขา และที่ราบลุ่มแม่น้ำ ในเขตอำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอบางคนที (บางส่วน) และอำเภอเมือง (บางส่วน) จังหวัดราชบุรี

(ค) พื้นที่เสี่ยงภัยต่อน้ำป่าไหลหลาก เกิดเนื่องจากฝนที่ตกในพื้นที่กรณีพื้นที่เสี่ยงภัยจากสภาวะน้ำท่วมเฉียบพลัน แต่เกิดบริเวณพื้นที่ที่ชันกว่าและสูงขึ้นไปอีก ตามบริเวณเชิงเขาที่มีร่องน้ำไหลผ่าน ส่วนมากใช้ทำการเกษตรและรีสอร์ตที่พักริมน้ำ น้ำป่าจะไหลลงมาอย่างรวดเร็วและรุนแรงเข้าทำลายพื้นที่ ซึ่งมักเกิดขึ้นในพื้นที่เขตอำเภอสวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

จากข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากของจังหวัดราชบุรี โดยสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สารสนเทศ (GISDA) พ.ศ. 2556 พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมต่ำจนถึงปานกลางและไม่พบว่ามีพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยสูง พื้นที่ประสบปัญหาอุทกภัยจะอยู่บริเวณริมสองฝั่งของแม่น้ำแม่กลองและลำภาชี พื้นที่เสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมปานกลาง อยู่บริเวณทิศตะวันออกของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่อำเภอบ้านโป่ง อำเภอบางแพ อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอโพธาราม อำเภอปากท่อ อำเภोजอมบึง และอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ดังแสดงในรูปที่ 3.4-4

3.4.6 การจัดการของเสีย

(1) คำนำ

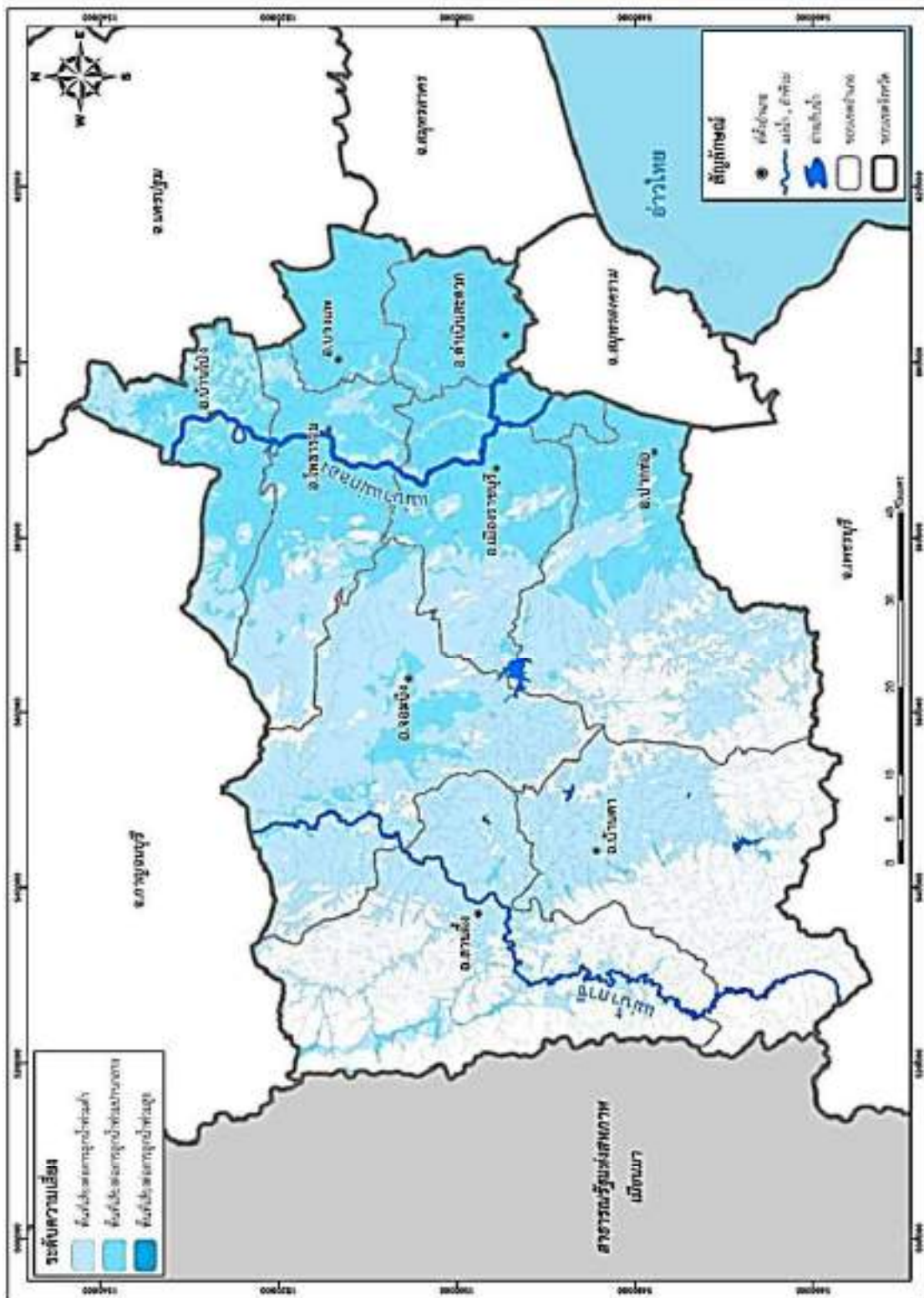
การดำเนินโครงการอาจก่อให้เกิดของเสียต่างๆ ได้แก่ ขยะมูลฝอย, ขยะติดเชื้อ, น้ำทิ้ง และกากของเสียจากกระบวนการผลิต การรวบรวมศึกษาข้อมูลการจัดการของเสีย และสภาพทั่วไปในปัจจุบันจะใช้เป็นพื้นฐานประกอบการประเมินว่าโครงการก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่หรือไม่ เพื่อจัดเตรียมมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบและมาตรการติดตามตรวจสอบต่อไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) วิธีการศึกษา

รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานราชการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บรรยายสรุป และแผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี

(3) ผลการศึกษา

จากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ, 2565 พบว่า ในปี พ.ศ. 2564 จังหวัดราชบุรีมีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 697.00 ตันต่อวัน^{1/}จากจำนวนประชากร 868,281 (คิดเป็นปริมาณการเกิดขยะ 0.80 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน) เป็นขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ 142.00 ตันต่อวัน (ร้อยละ 20.37) นำไปกำจัดแบบถูกต้องตามหลักวิชาการ 340.00 ตันต่อวัน (ร้อยละ 48.78) และกำจัดไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ 215.00 ตันต่อวัน (ร้อยละ 30.85) โดยมีขยะมูลฝอยตกค้างอีกประมาณ 20,086.00 ตัน

รูปที่ 3.4-4 แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมของจังหวัดราชบุรี (GISDA พ.ศ. 2556)

โครงการศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ปกครองของเทศบาลเมืองท่าผา โดยมีพื้นที่ศึกษาครอบคลุมไปถึง เทศบาลตำบลกรับใหญ่, องค์การบริหารส่วนตำบลปากแรต, เทศบาลเมืองบ้านโป่ง, เทศบาลตำบลเบิกไพร และองค์การบริหารส่วนตำบลลาดบัวขาว อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เทศบาลตำบลดอนขมิ้น, เทศบาลตำบลลูกแก, องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเสา และองค์การบริหารส่วนตำบลยางม่วง อำเภотаมะกา จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งลักษณะชุมชนในพื้นที่ศึกษาของโครงการเป็นชุมชนเกษตรกรรมขนาดเล็ก และมีจำนวนประชากรไม่หนาแน่น ภายในพื้นที่ชุมชนบริเวณพื้นที่โครงการส่วนใหญ่ไม่มีระบบการจัดการมูลฝอยและน้ำเสียส่วนกลางแต่อย่างใด ดังนั้นการจัดการของเสียในพื้นที่ศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขยะมูลฝอยจึงขึ้นอยู่กับจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละพื้นที่ ส่วนน้ำเสียที่เกิดจากกิจกรรมครัวเรือน เช่น การซักล้าง จะถูกระบายออกสู่ระบบระบายน้ำภายในชุมชนและปล่อยให้ซึมผ่านลงดิน หรือไหลลงสู่แหล่งน้ำในบริเวณใกล้เคียง โดยไม่มีการบำบัดน้ำเสียผ่านระบบแต่อย่างใด

ในส่วนของการจัดการของเสียในเขตเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย

- **เทศบาลตำบลกรับใหญ่** มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 13.18 ตันต่อวัน เป็นขยะที่นำไปใช้ประโยชน์ 8.56 ตันต่อวัน สามารถเก็บขนขยะมูลฝอยได้ 4.62 ตันต่อวัน โดยเก็บขนแล้วนำไปกำจัดถูกต้อง 4.62 ตันต่อวัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2565) มีการให้บริการด้านการเก็บขนขยะ โดยดำเนินการวันละ 1-2 รอบ ขนาด และความจุของรถบรรทุกขยะ ประมาณ 5-6 ตัน (เทศบาลตำบลกรับใหญ่, 2565)
- **เทศบาลเมืองท่าผา** มีการให้บริการด้านการเก็บขนขยะ โดยดำเนินการวันละ 2 เที่ยวต่อคัน (รถขนขยะมูลฝอยทั้งหมด 4 คัน โดยมีการจัดการกากของเสียโดยใช้วิธีการฝังกลบขยะบนที่ดินขนาด 14 ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ตำบลท่าผา (เทศบาลเมืองท่าผา, 2565) โดยมีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 23.13 ตันต่อวัน เป็นขยะที่นำไปใช้ประโยชน์ 1.13 ตันต่อวัน สามารถเก็บขนขยะมูลฝอยได้ 22.00 ตันต่อวัน โดยเก็บขนแล้วนำไปกำจัดถูกต้อง 22.00 ตันต่อวัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2565)
- **องค์การบริหารส่วนตำบลปากแรต** มีการจัดการกากของเสียโดยใช้วิธีการฝังกลบขยะที่บริษัทคุณธรรมขนส่ง จำกัด บนพื้นที่ 50 ไร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลปากแรต อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งจะคิดค่าใช้จ่ายตามปริมาณขยะที่นำไปทิ้ง มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 16.21 ตันต่อวัน เป็นขยะที่นำไปใช้ประโยชน์ 5.21 ตันต่อวัน สามารถเก็บขนขยะมูลฝอยได้ 11.00 ตันต่อวัน โดยเก็บขนแล้วนำไปกำจัดถูกต้อง 11.00 ตันต่อวัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2565)

- **เทศบาลตำบลเบิกไพร** มีการจัดการกากของเสียโดยใช้วิธีการฝังกลบขยะที่บริษัท คุณธรรมขนส่ง จำกัด บนพื้นที่ 50 ไร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลปากแรต อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งจะคิดค่าใช้จ่ายตามปริมาณขยะที่นำไปทิ้ง มีรถจัดเก็บขยะจำนวน 2 คัน เป็นรถบรรทุก 6 ล้อ และรถบดอัดขยะ มีการจัดเก็บขยะตามจุดต่างๆ ที่มีถังรองรับขยะวางไว้ทั่วหมู่บ้านทั้ง 12 หมู่บ้าน วันละ 1 ครั้ง ในช่วงเวลาประมาณ 3.00-4.00 น. มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 16.21 ตันต่อวัน เป็นขยะที่นำไปใช้ประโยชน์ 5.21 ตันต่อวัน สามารถเก็บขนขยะมูลฝอยได้ 11.00 ตันต่อวัน โดยเก็บขนแล้วนำไปกำจัดถูกต้อง 11.00 ตันต่อวัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2565)

- **องค์การบริหารส่วนตำบลลาดบัวขาว** มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 6.15 ตันต่อวัน เป็นขยะที่นำไปใช้ประโยชน์ 4.95 ตันต่อวัน สามารถเก็บขนขยะมูลฝอยได้ 1.20 ตันต่อวัน โดยเก็บขนแล้วนำไปกำจัดถูกต้อง 1.20 ตันต่อวัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2565)

อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย

- **เทศบาลตำบลดอนขมิ้น** ใช้วิธีการฝังกลบขยะ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 5 ตำบลดอนขมิ้น มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 4.32 ตันต่อวัน เป็นขยะที่นำไปใช้ประโยชน์ 4.22 ตันต่อวัน สามารถเก็บขนขยะมูลฝอยได้ 0.10 ตันต่อวัน โดยเก็บขนแล้วนำไปกำจัดถูกต้อง 0.10 ตันต่อวัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2565)

- **เทศบาลตำบลลูกแก** เทศบาลตำบลลูกแกได้มีมติให้มีการคัดแยกขยะเพื่อลดปริมาณขยะก่อนนำไปทิ้ง โดยปริมาณขยะประมาณ 97.41 ตันต่อวัน (วันละ 3.12 ตัน) แบ่งเป็นขยะทั่วไป 3.051 ตันต่อวัน (ร้อยละ 97.8 ของขยะทั้งหมด), ขยะอินทรีย์ จำนวน 0.035 ตันต่อวัน (ร้อยละ 1.1 ของขยะทั้งหมด), ขยะรีไซเคิล จำนวน 0.032 ตันต่อวัน (ร้อยละ 1.0 ของขยะทั้งหมด) และขยะอันตราย จำนวน 0.002 ตันต่อวัน (ร้อยละ 0.1 ของขยะทั้งหมด) (แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570, เทศบาลตำบลลูกแก, 2565) โดยจะมีการจัดเก็บขยะด้วยรถบดอัดขยะ จำนวน 1 คัน ดำเนินการจัดเก็บขยะตามจุดต่างๆ ที่มีถังรองรับขยะวางไว้ วันละ 1 ครั้ง เริ่มในช่วงเวลาประมาณ 6.00 น. และนำไปกำจัดด้วยวิธีการเทกอง (Open Dump), การคัดแยกขยะเพื่อทำเชื้อเพลิงขยะ (RDF), การทำปุ๋ยหมัก ที่บ่อขยะ องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเสี้ยน ตั้งอยู่เชิงเขาทอง หมู่ที่ 5 ตำบลแก่งเสี้ยน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีผู้ดำเนินการ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเสี้ยน บ่อขยะฯ ดังกล่าวสามารถรองรับขยะได้ 230 ตันต่อวัน

- **องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเสา** มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 9.08 ตันต่อวัน เป็นขยะที่นำไปใช้ประโยชน์ 7.99 ตันต่อวัน สามารถเก็บขนขยะมูลฝอยได้ 1.09 ตันต่อวัน โดยเก็บขนแล้วนำไปกำจัดถูกต้อง 1.09 ตันต่อวัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2565)

- **และตำบลยางม่วง** มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 6.06 ตันต่อวัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2565)

3.4.7 ระบบดับเพลิง

(1) คำนำ

ที่ปรึกษาได้พิจารณาให้มีการศึกษาด้านระบบดับเพลิงและการป้องกันอัคคีภัยของพื้นที่ศึกษาในปัจจุบัน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การวางมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ รวมทั้งการวางมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อไป

(2) วิธีการศึกษา

รวบรวมข้อมูลด้านระบบดับเพลิงและการป้องกันอัคคีภัยพื้นที่ศึกษา ได้แก่ จำนวนเจ้าหน้าที่ จำนวนรถดับเพลิง และอุปกรณ์ดับเพลิง จากหน่วยงานท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(3) ผลการศึกษา

จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่มีศักยภาพในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยบริเวณพื้นที่ที่ตั้งของโครงการ ได้แก่ เทศบาลเมืองท่าผา สรุปได้ดังนี้

เทศบาลเมืองท่าผา มีพนักงานดับเพลิง 7 คน คนขับรถดับเพลิง 6 คน เจ้าหน้าที่ในการบรรเทาสาธารณภัยจำนวน 1 คน (เทศบาลเมืองท่าผา, 2565) โดยมีรถดับเพลิงและอุปกรณ์ดับเพลิงต่างๆ ดังนี้

• รถดับเพลิงอาคาร	จำนวน 1 คัน
• รถดับเพลิง 5,000 ลิตร	จำนวน 1 คัน
• รถดับเพลิงชนิดหอน้ำพร้อมบันไดและอุปกรณ์ สูง 28 เมตร	จำนวน 1 คัน
• รถดับเพลิงโฟมและเคมี 12,000 ลิตร (ถังโฟมเคมี 6,000 ลิตร ถังน้ำ 6,000 ลิตร)	จำนวน 1 คัน
• รถบรรทุกน้ำ ขนาด 5,000 ลิตร	จำนวน 1 คัน
• รถบรรทุกน้ำ ขนาด 12,000 ลิตร	จำนวน 1 คัน
• รถกระเช้าเล็ก	จำนวน 1 คัน
• รถไฟฟ้าส่องสว่างพร้อมเสาสูง	จำนวน 1 คัน
• เครื่องสูบน้ำแบบท่อพญานาค ขนาดท่อ 8 นิ้ว	จำนวน 2 เครื่อง
• เครื่องสูบน้ำขนาด ขนาดท่อ 3 นิ้ว	จำนวน 20 เครื่อง
• เครื่องสูบน้ำแบบพญานาค ขนาดท่อ 6 นิ้ว	จำนวน 10 เครื่อง
• ชุดป้องกันสารเคมี	จำนวน 2 ชุด

3.5 คุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

3.5.1 เศรษฐกิจ-สังคม

(1) คำนำ

โครงการหน่วยผลิตไอน้ำและไฟฟ้า อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ภายในบริษัท สยามคราฟท์อุตสาหกรรม จำกัด การพัฒนาโครงการอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ-สังคมของประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง การศึกษาสภาพเศรษฐกิจ-สังคมของชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจสภาพเศรษฐกิจ-สังคมในปัจจุบันของชุมชนที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการพัฒนาโครงการ รวบรวมความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงการ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบด้านเศรษฐกิจ-สังคมที่มีความสอดคล้องกับชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง

(2) วิธีการศึกษา

- เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและเว็บไซต์ต่างๆ ของหน่วยงานราชการ
- รวบรวมข้อมูลการติดตามตรวจสอบผลกระทบด้านสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน จากรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการหน่วยผลิตไอน้ำและไฟฟ้า อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี (มกราคม-มิถุนายน 2565) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและเว็บไซต์ต่างๆ ของหน่วยงานราชการ

- ข้อมูลสถิติประชากร กรมการปกครอง จากเว็บไซต์ www.dopa.go.th/
- ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ-สังคม จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากเว็บไซต์ <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=96>

(3) ผลการศึกษา

การศึกษาทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของโครงการฯ ในครั้งนี้ให้ความสำคัญกับพื้นที่ชุมชน หมู่บ้านที่อยู่ภายในรัศมี 5 กิโลเมตรจากที่ตั้งของโครงการฯ ซึ่งครอบคลุมเขตปกครองจำนวน 10 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และอำเภอดำรงวิทยารุจิรา จังหวัดกาญจนบุรี โดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิได้ทำการดำเนินการรวบรวมวิเคราะห์ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และท้องถิ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการฯ สามารถสรุปประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

(ก) จังหวัดราชบุรี

(ก.1) ระดับจังหวัด

ที่ตั้งและอาณาเขต : จังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคกลางด้านทิศตะวันตกห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 100 กิโลเมตร และมีเนื้อที่ 5,196 ตารางกิโลเมตร มีแม่น้ำแม่กลองเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่านจังหวัดราชบุรีในเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม และอำเภอเมืองราชบุรี โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดกาญจนบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดเพชรบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครปฐม สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

สภาพเศรษฐกิจ : ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดราชบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2563 จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดราชบุรีขึ้นกับสาขาการผลิตที่มีความหลากหลาย 3 อันดับแรก ได้แก่ อุตสาหกรรม, การไฟฟ้าแก๊ส และการผลิต ตามลำดับ โดยรวมเศรษฐกิจเมื่อพิจารณาจากสัดส่วนตามโครงสร้าง GPP ณ ระดับราคาคงที่ในปี พ.ศ. 2559 โดยรวมเศรษฐกิจของจังหวัดราชบุรี มีการขยายตัวเมื่อพิจารณาจากสัดส่วนตามโครงสร้าง GPP ณ ระดับราคาคงที่ในปี พ.ศ. 2559 ภาพรวมจังหวัดราชบุรี มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด 177,371 ล้านบาท รายได้ประชากรเฉลี่ยต่อหัวต่อปี 219,280 บาท และเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2563 โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด 180,496 ล้านบาท และรายได้ประชากรเฉลี่ยต่อหัวต่อปี 222,261 บาท รายละเอียดดังตารางที่ 3.5-1

สภาพสังคม : ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการปลูกข้าวในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง มีการปลูกพืชไร่ชนิดต่างๆ นอกจากนั้นเป็นการปลูกมะม่วง ชมพู่ทับทิมจันทร์องุ่น และเป็นการปลูกพืชผัก ซึ่งสิ่งที่จังหวัดจะให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์คือการพัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำ และดิน ที่มีคุณภาพ และมีความเพียงพอต่อการส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะเกษตรปลอดภัยที่เป็นมิตรกับสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เพื่อการส่งเสริมการเกษตรนาข้าว พืชผัก ผลไม้ ไม้ยืนต้น และไม้ดอกไม้ประดับของจังหวัด ซึ่งเป็นผลผลิตหลักสำคัญ

ตารางที่ 3.5-1

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดราชบุรี ปี 2559-2563 (ณ ราคาประจำปี)

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)				
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
ภาคเกษตร	27,467	25,712	29,808	32,994	33,466
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และการประมง	27,467	25,712	29,808	32,994	33,466
ภาคนอกเกษตร	149,904	150,565	157,987	158,767	147,030
อุตสาหกรรม	83,915	84,095	87,431	85,812	76,230
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	2,306	2,288	2,361	2,552	2,414
การผลิต	38,622	40,493	37,897	37,227	35,379
การไฟฟ้าแก๊ส	42,030	40,587	46,414	45,006	37,430
การประปา	956	728	758	1,027	1,007
การบริการ	65,989	66,469	70,557	72,955	70,800
การก่อสร้าง	5,763	5,663	6,049	6,131	5,642
การขายส่งการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	15,501	15,658	17,379	20,511	20,949
การขนส่งสถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	13,657	12,612	12,794	10,430	8,544
โรงแรมและภัตตาคาร	733	998	1,127	1,400	1,191
การสื่อสารและข้อมูลสารสนเทศ	879	879	1,005	1,217	1,241
การเงินและการประกันภัย	6,107	6,252	6,513	6,752	6,718
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ	3,330	3,600	4,259	4,360	4,268
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	27	31	37	50	49
การบริการชุมชนและบริการอื่นๆ	326	359	409	447	340
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	8,009	8,292	8,852	9,285	9,427
การศึกษา	6,934	7,066	6,777	6,788	6,869
บริการสุขภาพและสังคม	3,470	3,715	4,009	4,063	4,116
ศิลปวัฒนธรรม	336	398	464	588	564
บริการอื่นๆ	918	948	884	932	880
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	177,371	176,276	187,795	191,720	180,496
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (บาท)	219,280	217,350	230,941	235,907	222,261
ประชากร (1,000 คน)	809	811	813	813	812

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565

จังหวัดราชบุรี มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์มีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรมและประเพณีอันเป็นลักษณะเด่นของจังหวัดที่สืบทอดมาแต่โบราณกาลเพราะสภาพภูมิประเทศที่เสริมให้เมืองราชบุรีเป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรมเป็นเมืองที่ผู้คนจากดินแดนโพ้นทะเล และชาวพื้นเมืองหลายกลุ่มที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนระหว่างไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์อพยพเข้ามาตั้งรกรากทำให้เมืองราชบุรี ประกอบด้วย ชนหลายเชื้อชาติรวม 8 ชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวไทยพื้นถิ่นราชบุรี, ชาวไทยเชื้อสายจีนราชบุรี, ชาวไทยเชื้อสายเขมรราชบุรี, ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงราชบุรี, ชาวไทยเชื้อสายมอญราชบุรี, ชาวไทยเชื้อสายลาวไส้ (โง่) ราชบุรี, ชาวไทยเชื้อสายไทยยวนราชบุรี และชาวไทยเชื้อสายลาวเวียงราชบุรี

ด้านการปกครอง จังหวัดราชบุรี แบ่งการปกครองแบบภูมิภาค แบ่งออกเป็น 10 อำเภอ 101 ตำบล 977 หมู่บ้าน 69 ชุมชน ส่วนราชการในระดับจังหวัด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ หน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาคประจำจังหวัด จำนวน 32 หน่วยงานและหน่วยราชการบริหารส่วนกลาง จำนวน 78 หน่วยงาน สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่ง จำนวน 112 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี เทศบาลเมือง 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองราชบุรีเมืองบ้านโป่ง, เทศบาลเมืองโพธาราม และเทศบาลเมืองท่ามา เทศบาลตำบล 30 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 77 แห่ง

ด้านศาสนา จังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99.16 นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ 0.79 นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 0.03 โดยมีวัดในพระพุทธศาสนา 392 วัด โบสถ์ในคริสต์ศาสนา 19 แห่งและมัสยิด 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 428 แห่ง

ประชากร : ด้านประชากร จากข้อมูลกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ล่าสุด พ.ศ. 2564 พบว่า จังหวัดราชบุรีมีประชากร 868,281 คน แบ่งเป็นชาย 421,921 คน และหญิง 446,360 คน ความหนาแน่นประชากร 167.11 คน/ตารางกิโลเมตร จำนวนบ้านตามทะเบียนราษฎร 332,214 หลังคาเรือน การเปลี่ยนแปลงประชากรมีแนวโน้มลดลงร้อยละ -0.12 และจำนวนบ้านมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 1.96

ในด้านการเปลี่ยนแปลงทางประชากรในปี พ.ศ. 2564 จังหวัดราชบุรี มีจำนวนคนเกิด 7,208 คน อัตราการเกิดต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 8.30 จำนวนคนตาย 8,270 คน อัตราการตายต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 9.52 อัตราการเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติของประชากรต่อ 1,000 คน เท่ากับ -1.22 อย่างไรก็ตาม ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จังหวัดราชบุรี มีอัตราการเกิดน้อยกว่าอัตราการตาย แนวโน้มการเพิ่มประชากรตามธรรมชาติของจังหวัดราชบุรี มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่การย้ายถิ่น ปี พ.ศ. 2564 มีจำนวนคนย้ายเข้า 34,171 คน จำนวนคนย้ายออก 34,044 คน จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของประชากรสามารถอธิบายได้ว่าจำนวนประชากรในจังหวัดราชบุรีมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากแต่ละปีประชากรมีอัตราการเกิดน้อยกว่าอัตราการตาย ดังตารางที่ 3.5-2

ตารางที่ 3.5-2

สถิติงานทะเบียนราษฎร จังหวัดราชบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564

ประเภท	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
จำนวนประชากร (คน)	871,714	873,518	873,101	869,313	868,281
ชาย (คน)	425,159	426,132	425,677	422,831	421,921
หญิง (คน)	446,555	447,386	447,424	446,482	446,360
ความหนาแน่นของประชากร (คนต่อตารางกิโลเมตร)	167.77	168.11	168.03	167.30	167.11
อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร (ร้อยละ)	-	0.21	-0.05	-0.43	-0.12
การเกิด (คน)	9,699	8,933	8,077	7,465	7,208
อัตราการเกิดต่อ 1,000 คน	11.13	10.23	9.25	8.59	8.30
การตาย (คน)	6,671	6,925	7,314	7,231	8,270
อัตราการตาย 1,000 คน	7.65	7.93	8.38	8.32	9.52
อัตราเพิ่มตามธรรมชาติของประชากร ต่อ 1,000 คน	3.47	2.30	0.87	0.27	-1.22
การย้ายเข้า (คน)	34,980	37,256	36,185	38,020	34,171
การย้ายออก (คน)	36,511	37,793	37,214	35,531	34,044
การย้ายถิ่นสุทธิต่อประชากร 1,000 คน	-1.76	-0.61	-1.18	2.86	0.15
จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	309,377	314,365	319,619	325,837	332,214
อัตราการเปลี่ยนแปลงครัวเรือน (ร้อยละ)	-	1.61	1.67	1.95	1.96

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2565

(ก.2) ข้อมูลระดับอำเภอ

อำเภอบ้านโป่ง

สภาพพื้นที่ ที่ตั้งและอาณาเขต : อำเภอบ้านโป่งตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดราชบุรี ห่างจากตัวจังหวัด 41 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 364.067 ตารางกิโลเมตร มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสูงขนาดใหญ่ โดยมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่านคือแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งเป็นพื้นที่เหมาะสมแก่การทำเกษตร ทำนา ทำสวน ทำไร่ และปศุสัตว์ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอนาทมวัง อำเภอนาทมะกา จังหวัดกาญจนบุรี และ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และอำเภอนาทมวัง จังหวัดกาญจนบุรี

สภาพเศรษฐกิจ : อำเภอบ้านโป่ง มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยพืชทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ อ้อย ไม้ผล และพืชผัก และมีบางส่วนที่มีการประกอบอาชีพการประมงอยู่ริมแม่น้ำแม่กลอง รองลงมาประกอบอาชีพอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากเขตพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มาก

สภาพสังคม :

ด้านการปกครอง อำเภอบ้านโป่ง แบ่งเขตการปกครองแบบภูมิภาคออกเป็น 15 ตำบล 183 หมู่บ้าน 48 ชุมชน มีเทศบาลเมืองจำนวน 2 แห่ง คือ เทศบาลเมืองบ้านโป่ง และเทศบาลเมืองท่าผา เทศบาลตำบล จำนวน 4 แห่ง คือ เทศบาลตำบลกระเจียว, เทศบาลตำบลห้วยกระบอก, เทศบาลตำบลกรับใหญ่ และเทศบาลตำบลเบิกไพร และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 11 แห่ง

ด้านศาสนา อำเภอบ้านโป่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ และอิสลาม

ประชากร : จากข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปีล่าสุด พ.ศ. 2564 อำเภอบ้านโป่ง มีประชากรทั้งหมด 97,039 คน แบ่งเป็นชาย 46,425 คน และหญิง 50,614 คน ความหนาแน่นประชากร 266.54 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนบ้านตามทะเบียนราษฎร์ 37,564 หลัง การเปลี่ยนแปลงประชากรมีแนวโน้มลดลงร้อยละ -0.04 และจำนวนบ้านมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 2.32

ในด้านการเปลี่ยนแปลงทางประชากรในปี พ.ศ. 2564 อำเภอบ้านโป่ง มีจำนวนคนเกิด 89 คน อัตราการเกิดต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 0.92 จำนวนคนตาย 568 คน อัตราการตายต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 5.85 อัตราการเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติของประชากรต่อ 1,000 คน เท่ากับ -4.94 อย่างไรก็ตาม ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา อำเภอบ้านโป่ง มีอัตราการเกิดน้อยกว่าอัตราการตายอย่างต่อเนื่องทุกปี จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของประชากรสามารถอธิบายได้ว่าจำนวนประชากรในจังหวัดราชบุรีมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากแต่ละปีประชากรมีอัตราการเกิดน้อยกว่าอัตราการตาย ดังแสดงในตารางที่ 3.5-3

ตารางที่ 3.5-3

สถิติงานทะเบียนราษฎร อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564

ประเภท	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
จำนวนประชากร (คน)	97,017	97,209	97,303	97,074	97,039
ชาย (คน)	46,561	46,568	46,647	46,512	46,425
หญิง(คน)	50,456	50,641	50,656	50,562	50,614
ความหนาแน่นของประชากร (คนต่อตารางกิโลเมตร)	266.48	267.01	267.27	266.64	266.54
อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร	-	0.20	0.10	-0.24	-0.04
การเกิด (คน)	95	118	105	83	89
อัตราการเกิดต่อ 1,000 คน	0.98	1.21	1.08	0.86	0.92
การตาย (คน)	439	449	461	422	568
อัตราการตาย 1,000 คน	4.52	4.62	4.74	4.35	5.85
อัตราเพิ่มตามธรรมชาติของประชากร ต่อ 1,000 คน	-3.55	-3.41	-3.66	-3.49	-4.94
การย้ายเข้า (คน)	3,632	3,892	3,885	3,735	3,624
การย้ายออก (คน)	2,818	3,060	3,083	2,888	2,740
การย้ายถิ่นสุทธิต่อประชากร 1,000 คน	8.39	8.56	8.24	8.73	9.11
จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	34,404	35,120	35,854	36,712	37,564
อัตราการเปลี่ยนแปลงจำนวนบ้าน (ร้อยละ)	-	2.08	2.09	2.39	2.32

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2565

(ก.3) ข้อมูลระดับท้องถิ่น

เทศบาลเมืองท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี : มีพื้นที่ประมาณ 34.95 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 20,132 คน แยกเป็นชาย 9,744 คน และหญิง 10,388 คน ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 576.0 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือน 8,281 ครัวเรือน เทศบาลเมืองท่าผา ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอบ้านโป่ง โดยห่างจากตัวจังหวัดราชบุรี ประมาณ 50 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศของเทศบาลเมืองท่าผา เป็นที่ราบและที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ไหลผ่าน คือ แม่น้ำแม่กลอง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และมีถนนแสงชูโต ซึ่งเป็นทางหลวงถนนสายหลักตัดผ่านไปทางด้านทิศตะวันตกถึงจังหวัดกาญจนบุรี จึงมีสภาพเหมาะสมกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว, อ้อย, ข้าวโพด และพืชผักต่างๆ สัตว์ที่เลี้ยงกัน ได้แก่ โค, สุกร, แพะ, เป็ด และไก่ นอกจากอาชีพทางการเกษตรแล้ว ประชากรยังประกอบอาชีพทางการค้า รับราชการ และรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ที่เป็นโรงงานใหญ่ได้มาตรฐาน เช่น กลุ่มโรงงานบ้านโป่ง ได้แก่ บริษัท สยามคราฟท์อุตสาหกรรม จำกัด, บริษัท เยื่อกระดาษสยาม จำกัด (มหาชน), บริษัท ผลิตภัณฑ์กระดาษไทย จำกัด, โรงงานราชาซูรส และโรงงานไทยพลาสติก เป็นต้น เศรษฐกิจของประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในชั้นปานกลาง สำหรับการปกครองของเทศบาลเมืองท่าผา มีพื้นที่การปกครองที่อยู่ในความรับผิดชอบ ทั้งหมดจำนวน 21 ชุมชน

เทศบาลตำบลเบิกไพร อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี : มีพื้นที่ประมาณ 17.12 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 16,095 คน แยกเป็นชาย 7,560 คน และหญิง 8,535 คน ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 940.13 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือน 6,693 ครัวเรือน ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน และมีคลองชลประทานไหลผ่านบางส่วนของตำบล เพื่อนำน้ำไปใช้ในการประกอบกิจการเกษตรและการบริโภค การคมนาคมเส้นทางหลัก คือ ถนนสายเขาสูง-เบิกไพร ถนนภายในตำบล หมู่บ้าน (ถนนลาดยาง คอนกรีตเสริมเหล็ก และลูกรัง) โดยเทศบาลตำบลเบิกไพรอยู่ห่างจากอำเภอบ้านโป่งไปทางทิศตะวันตกประมาณ 1.5 กิโลเมตร การปกครองของเทศบาลตำบลเบิกไพร แบ่งออกเป็น 12 หมู่บ้าน การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ รับจ้าง และค้าขาย

เทศบาลเมืองบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี : มีพื้นที่ประมาณ 2.91 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 15,895 คน แยกเป็นชาย 7,396 คน และหญิง 8,499 คน ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 5,462.2 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน 8,298 ครัวเรือน เทศบาลเมืองบ้านโป่งเป็นเทศบาลขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ที่อำเภอบ้านโป่งจังหวัดราชบุรี เป็นเมืองเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดราชบุรี และเป็นศูนย์กลางในการเดินทางระหว่างจังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดนครปฐม การปกครองของเทศบาลเมืองบ้านโป่ง แบ่งออกเป็นหมู่บ้านจำนวน 20 ชุมชน การประกอบอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ ได้แก่ ธุรกิจร้านขายของชำ และอุตสาหกรรมไม้แปรรูป เป็นต้น

เทศบาลตำบลกรับใหญ่ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี : มีพื้นที่ประมาณ 45.49 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากรทั้งหมด 12,911 คน แยกเป็นชาย 6,195 คน และหญิง 6,716 คน ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 283.8 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือน 3,887 ครัวเรือน ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม พื้นดินอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำการเกษตร เช่น การปลูกอ้อย, ข้าวโพด และเลี้ยงสัตว์ ประชาชนในตำบลกรับใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างและค้าขาย

องค์การบริหารส่วนตำบลปากแรต อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี : มีพื้นที่ประมาณ 29.33 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 14,159 คน แยกเป็นชาย 6,787 คน และหญิง 7,372 คน ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 482.7 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือน 6,610 ครัวเรือน ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่มค่อนข้างต่ำมีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน ตำบลปากแรตตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอบ้านโป่ง อยู่ห่างจากอำเภอบ้านโป่งประมาณ 2 กิโลเมตร สำหรับการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลปากแรต แบ่งออกเป็นหมู่บ้านจำนวน 13 หมู่บ้าน การประกอบอาชีพประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และปศุสัตว์รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้าง และค้าขาย เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบลลาดบัวขาว อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี : มีพื้นที่ประมาณ 13.62 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งหมด 6,823 คน แยกเป็นชาย 3,142 คน และหญิง 3,681 คน ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 501.0 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน 2,362 ครัวเรือน ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ แม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน เหมาะสมสำหรับการทำการเกษตร การคมนาคมมายังตำบลลาดบัวขาว ใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 (ถนนแสงชูโต) จากอำเภอบ้านโป่งเลี้ยวซ้ายข้ามสะพานลาดบัวขาว-ท่าผา บริเวณข้างวัดโกสินารายณ์ ตำบลท่าผา ระยะทางจากอำเภอบ้านโป่งถึงตำบลลาดบัวขาวประมาณ 8 กิโลเมตร การประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคือ รับจ้างค้าขาย และการเลี้ยงสัตว์

(ข) จังหวัดกาญจนบุรี

(ข.1) ระดับจังหวัด

ที่ตั้งและอาณาเขต : จังหวัดกาญจนบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 19,473 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่ใหญ่เป็นอันดับสามของประเทศ รองจากจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าทั้งป่าโปร่ง และป่าดงดิบ แม่น้ำสำคัญสองสายคือ แม่น้ำแควใหญ่ และแม่น้ำแควน้อย ซึ่งไหลผ่านบรรจบรวมกันเป็นแม่น้ำแม่กลอง โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดตาก จังหวัดอุทัยธานี และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดราชบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดราชบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นแนวเขตแดนระหว่างประเทศ

สภาพเศรษฐกิจ : ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดกาญจนบุรี ปี พ.ศ. 2559-2563 จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรีขึ้นกับสาขาการผลิตที่มีความหลากหลาย 3 อันดับแรก ได้แก่ อุตสาหกรรม, เกษตรกรรม, การล่าสัตว์, การป่าไม้ และการประมง และการผลิต ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณาจากสัดส่วนตามโครงสร้าง GPP ณ ระดับราคาคงที่ในปี พ.ศ. 2559 เศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวเมื่อพิจารณาจากสัดส่วนตามโครงสร้าง GPP ณ ระดับราคาคงที่ในปี พ.ศ. 2559 ภาพรวมจังหวัดกาญจนบุรี มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด 93,734 ล้านบาท รายได้ประชากรเฉลี่ยต่อหัวต่อปี 114,089 บาท และเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2563 โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด 102,857 ล้านบาท และรายได้ประชากรเฉลี่ยต่อหัวต่อปี 123,679 บาทรายละเอียดดังตารางที่ 3.5-4

ตารางที่ 3.5-4

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกาญจนบุรี ปี 2559-2563 (ณ ราคาประจำปี)

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)				
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
ภาคเกษตร	20,293	21,485	25,200	24,563	22,768
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และการประมง	20,293	21,485	25,200	24,563	22,768
ภาคนอกเกษตร	73,440	76,079	82,828	83,795	80,089
อุตสาหกรรม	28,895	28,836	30,787	29,794	27,695
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	2,115	2,071	2,288	2,292	2,211
การผลิต	23,855	23,737	25,447	24,194	22,342
การไฟฟ้าแก๊ส	2,510	2,550	2,591	2,778	2,725
การประปา	415	478	461	530	417
การบริการ	44,546	47,243	52,040	54,001	52,394
การก่อสร้าง	2,533	3,016	3,921	4,090	4,137
การขายส่งการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	11,015	11,690	13,206	13,618	13,506
การขนส่งสถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	2,521	2,895	3,213	3,542	2,995
โรงแรมและภัตตาคาร	2,398	2,830	3,204	3,656	2,665
การสื่อสารและข้อมูลสารสนเทศ	462	541	607	713	735
การเงินและการประกันภัย	4,166	4,048	4,406	4,451	4,509
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์การให้เช่าและบริการทาง ธุรกิจ	3,000	2,854	3,706	3,649	3,696
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	71	82	85	67	60
การบริการชุมชนและบริการอื่นๆ	2,056	2,352	1,984	2,095	1,239
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศรวมทั้งการ ประกันสังคมภาคบังคับ	7,553	7,894	8,283	8,710	8,722
การศึกษา	5,405	5,432	5,567	5,437	5,725
บริการสุขภาพและสังคม	2,414	2,597	2,782	2,832	3,308
ศิลปวัฒนธรรม	231	277	325	380	343
บริการอื่นๆ	720	734	751	761	755
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	93,734	97,564	108,028	108,359	102,857
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (บาท)	114,089	118,246	130,371	130,509	123,679
ประชากร (1,000 คน)	822	825	829	830	832

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565

สภาพสังคม :

ด้านการปกครอง จังหวัดกาญจนบุรี แบ่งการปกครองแบบภูมิภาค แบ่งออกเป็น 13 อำเภอ 95 ตำบล 959 หมู่บ้าน และ 206 ชุมชน สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่น 122 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 47 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล 72 แห่ง

ด้านศาสนา จังหวัดกาญจนบุรี มีผู้นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 97.00 ศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 0.50 และศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 2.50

ประชาชน : จากข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปีล่าสุด พ.ศ. 2564 พบว่า จังหวัดกาญจนบุรี มีประชากร 894,054 คน แบ่งเป็นชาย 448,312 คน และหญิง 445,742 คน ความหนาแน่นประชากร 45.91 คน/ตารางกิโลเมตร จำนวนบ้านตามทะเบียนราษฎร์ 353,679 หลังการเปลี่ยนแปลงประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.23 และจำนวนบ้านมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันที่ร้อยละ 1.52 ดังแสดงในตารางที่ 3.5-5

ตารางที่ 3.5-5

สถิติงานทะเบียนราษฎร์ จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564

ประเภท	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
จำนวนประชากร (คน)	887,979	893,151	895,525	891,976	894,054
ชาย (คน)	446,242	449,086	450,262	447,983	448,312
หญิง (คน)	441,717	444,065	445,263	443,993	445,742
ความหนาแน่นของประชากร (คนต่อตารางกิโลเมตร)	45.60	45.87	45.99	45.81	45.91
อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร (ร้อยละ)	-	0.58	0.27	-0.40	0.23
การเกิด (คน)	8,547	7,886	7,407	7,129	6,895
อัตราการเกิดต่อ 1,000 คน	9.63	8.83	8.27	7.99	7.71
การตาย (คน)	5,442	5,569	6,060	5,984	6,798
อัตราการตาย 1,000 คน	6.13	6.24	6.77	6.71	7.60
อัตราเพิ่มตามธรรมชาติของประชากร ต่อ 1,000 คน	3.50	2.59	1.50	1.28	0.11
การย้ายเข้า (คน)	38,059	41,007	38,499	39,760	37,639
การย้ายออก (คน)	38,567	38,824	37,692	36,868	36,319
การย้ายถิ่นสุทธิต่อประชากร 1000 คน	-0.57	2.44	0.90	3.24	1.48
จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	334,841	338,800	343,345	348,371	353,679
อัตราการเปลี่ยนแปลงครัวเรือน (ร้อยละ)	-	1.18	1.34	1.46	1.52

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2565

ในด้านการเปลี่ยนแปลงทางประชากร ในปี พ.ศ. 2564 จังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวนคนเกิด 6,895 คน อัตราการเกิดต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 7.71 จำนวนคนตาย 6,798 คน อัตราการตายต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 7.60 อัตราการเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติของประชากรต่อ 1,000 คน เท่ากับ 0.11 อย่างไรก็ตาม ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จังหวัดกาญจนบุรี มีอัตราการเกิดลดลงอัตราการตายอย่างต่อเนื่องทุกปี แนวโน้มการเพิ่มประชากรตามธรรมชาติของจังหวัดกาญจนบุรีมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่การย้ายถิ่น ปี พ.ศ. 2564 มีจำนวนคนย้ายเข้า 37,639 คน จำนวนคนย้ายออก 36,319 คน อย่างไรก็ตาม ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2560-2564) จังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวนคนย้ายเข้าน้อยกว่าคนย้ายออก และมีแนวโน้มของการย้ายถิ่นสุทธิลดลง จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของประชากรสามารถอธิบายได้ว่า จำนวนประชากรในจังหวัดกาญจนบุรี มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากแต่ละปีประชากรมีอัตราการเกิดน้อยกว่าอัตราการตาย และมีอัตราการย้ายเข้าน้อยกว่าอัตราการย้ายออก

(ข.2) ข้อมูลระดับอำเภอ

อำเภот่ามะกา

ที่ตั้งและอาณาเขต : อำเภอต่ามะกา เป็นอำเภอที่อยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัด มีเนื้อที่ประมาณ 340.809 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำชลประทานอยู่ทั่วไป พื้นที่เป็นภูเขาบางส่วน มีอาณาเขตติดต่อ ได้แก่

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอบางแพ และอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอต่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

สภาพเศรษฐกิจ : ประชากรในอำเภอมีอาชีพทางเกษตรเป็นหลัก มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 50,000 บาทต่อปี ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรและประมง รองมาคือประกอบอาชีพขั้นพื้นฐานในด้านการขายของและการบริการ และพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด อย่างไรก็ตาม การทำเกษตรเริ่มมีการลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกเศรษฐกิจลดลง

สภาพสังคม :

ด้านการปกครอง อำเภอต่ามะกา แบ่งเขตการปกครองแบบภูมิภาคออกเป็น 17 ตำบล 154 หมู่บ้าน และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 21 แห่ง ประกอบด้วย 9 เทศบาล และ 11 องค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านศาสนา อำเภอต่ามะกา ประชากรในอำเภอต่ามะกา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยผู้นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 99.00 ศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 0.50 และศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 0.50

ประชากร : จากข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2564 อำเภอท่ามะกา มีประชากร 90,198 คน แบ่งเป็นชาย 43,765 คน และหญิง 46,433 คน ความหนาแน่นประชากร 264.66 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนบ้านตามทะเบียนราษฎร 31,243 หลัง ข้อมูลสถิติประชากรตามทะเบียนราษฎรในปี พ.ศ. 2564 ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่าการเปลี่ยนแปลงประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.06 และจำนวนบ้านมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 2.10 ดังแสดงในตารางที่ 3.5-6

ตารางที่ 3.5-6

สถิติงานทะเบียนราษฎร อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564

ประเภท	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
จำนวนประชากร (คน)	92,164	92,263	92,389	90,147	90,198
ชาย (คน)	44,810	44,785	44,836	43,725	43,765
หญิง (คน)	47,354	47,478	47,553	46,422	46,433
ความหนาแน่นของประชากร (คนต่อตารางกิโลเมตร)	270.43	270.72	271.09	264.51	264.66
อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร	-	0.11	0.14	-2.43	0.06
การเกิด (คน)	2	3	0	2	3
อัตราการเกิดต่อ 1,000 คน	0.02	0.03	0.00	0.02	0.00
การตาย (คน)	309	305	317	346	398
อัตราการตาย 1,000 คน	3.35	3.31	3.43	3.84	4.41
อัตราเพิ่มตามธรรมชาติของประชากร ต่อ 1,000 คน	-3.33	-3.27	-3.43	-3.82	-4.41
การย้ายเข้า (คน)	3,216	3,168	3,200	3,275	3,134
การย้ายออก (คน)	2,383	2,448	2,417	2,408	2,286
การย้ายถิ่นสุทธิต่อประชากร 1000 คน	9.04	7.80	8.48	9.62	9.40
จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	29,188	29,564	30,039	30,600	31,243
อัตราการเปลี่ยนแปลงจำนวนบ้าน (ร้อยละ)	-	1.29	1.61	1.87	2.10

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2565

ในด้านการเปลี่ยนแปลงทางประชากรในปี พ.ศ. 2564 อำเภอท่ามะกา มีจำนวนคนเกิด 3 คน อัตราการเกิดต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 0.03 จำนวนคนตาย 398 คน อัตราการตายต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 4.41 อัตราการเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติของประชากรต่อ 1,000 คน เท่ากับ -4.38 อย่างไรก็ตาม ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา อำเภอท่ามะกา มีอัตราการเกิดมากกว่าอัตราการตายอย่างต่อเนื่องทุกปี แนวโน้มการเพิ่มประชากรตามธรรมชาติของอำเภอท่ามะกา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่การย้ายถิ่น ปี พ.ศ. 2564 มีจำนวนคนย้ายเข้า 3,134 คน จำนวนคนย้ายออก 2,286 คน อย่างไรก็ตาม ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2560-2564) อำเภอท่ามะกา มีจำนวนคนย้ายเข้ามากกว่าคนย้ายออกทุกปี มีแนวโน้มของการย้ายถิ่นสุทธิเพิ่มขึ้น จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของประชากรสามารถอธิบายได้ว่า จำนวนประชากรในอำเภอท่ามะกา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากแต่ละปีประชากรมีอัตราการเกิดมากกว่าอัตราการตาย และมีอัตราการย้ายเข้ามากกว่าอัตราการย้ายออกอย่างต่อเนื่อง

(ข.3) ข้อมูลระดับท้องถิ่น

เทศบาลตำบลดอนขมิ้น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

มีประชากรรวม 4,201 คน แยกเป็นชาย 1,974 คน และหญิง 2,227 คน จำนวน 1,465 ครัวเรือน ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปของพื้นที่ตำบลดอนขมิ้น มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม และที่ราบดินดอน พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการเกษตรกรรม อาทิเช่น ปลูกอ้อย, ข้าวโพด, ข้าว และปลูกพืชไร่ต่างๆ นอกจากนี้มีการใช้พื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์ มีคลองชลประทานไหลผ่าน การคมนาคมเส้นทางหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3394 เป็นถนนลาดยางแอสฟัลต์ติกคอนกรีต สายลูกแก-ห้วยกระบอก ผ่านเทศบาลตำบลดอนขมิ้น การปกครองของเทศบาลตำบลดอนขมิ้นแบ่งเป็นจำนวน 6 ชุมชน การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ทำการเกษตร รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย และรับจ้างทั่วไป

เทศบาลตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

มีประชากรรวม 3,540 คน แยกเป็นชาย 1,653 คน และหญิง 1,887 คน จำนวน 1,515 ครัวเรือน พื้นที่ของเทศบาลครอบคลุมพื้นที่ของตำบลดอนขมิ้นบางส่วน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 (บางส่วน), หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 7, หมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 9 (บางส่วน) แยกเป็น 5 ชุมชน มีพื้นที่ 3 ตารางกิโลเมตร เศรษฐกิจโดยรวมของเทศบาลอยู่ในเกณฑ์ดี การคมนาคมสะดวกและมีการประกอบธุรกิจและรวมกลุ่มเป็นย่านชุมชนลูกแก สำหรับการประกอบอาชีพ ประชากรร้อยละ 30 ประกอบอาชีพรับจ้าง และบริการ โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ 1 แห่ง คือ โรงงานน้ำตาลมิตรเกษตร และอุตสาหกรรมขนาดย่อม คือ อุตสาหกรรมของฝากวันมะพร้าวอ่อน และลินดาเบเกอรี่ เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเสา อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

มีพื้นที่ประมาณ 8.1 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 5,234 คน แยกเป็นชาย 2,584 คน และหญิง 2,650 คน จำนวนครัวเรือน 1,767 ครัวเรือน ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม การคมนาคมมีถนนภายในหมู่บ้าน และมีถนนเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านอีกหลายสายส่วนใหญ่จะเป็นถนนลาดยางและถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเสาอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอ

ท่ามะกา ประมาณ 12 กิโลเมตร การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเสา แบ่งเป็น 8 หมู่บ้าน การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา, ทำไร่, ปลูกผัก, เลี้ยงสัตว์ และรับจ้าง

องค์การบริหารส่วนตำบลยางม่วง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

มีพื้นที่ประมาณ 19.25 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 6,649 คน แยกเป็นชาย 3,218 คน และหญิง 3,431 คน จำนวนครัวเรือน 1,929 ครัวเรือน ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นราบลุ่ม และมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก ประชาชนส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคมนาคมเส้นทางหลัก คือ ถนนทางหลวงแผ่นดินสายท่าไม้-ตะคร้ำเอน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลยางม่วง อยู่ห่างจากอำเภอท่ามะกาประมาณ 10 กิโลเมตร การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลยางม่วง แบ่งเป็นจำนวน 9 หมู่บ้าน

3.5.2 สาธารณสุข อาชีวอนามัยและความปลอดภัย

(1) คำนำ

การดำเนินการโครงการฯ อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทางด้านสุขภาพกับประชาชน ใกล้เคียงและพนักงานที่ทำงานในโครงการฯ จึงมีการเฝ้าระวังผลกระทบทางสุขภาพ โดยได้ดำเนินการ รวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางด้านสาธารณสุข และสถานะทางสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ศึกษา เพื่อใช้ในการติดตามตรวจสอบการดำเนินการโครงการฯ และเฝ้าระวังผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการฯ

(2) วิธีการศึกษา

รวบรวม ทบทวน และศึกษาข้อมูลทุติยภูมิด้านสาธารณสุขและสถานะทางสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ศึกษาโครงการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ดำเนินการรวบรวมข้อมูลทางด้านสาธารณสุข จากสถานบริการทางด้านสาธารณสุข ที่มีหน้าที่ดูแลพื้นที่ศึกษาโครงการ ข้อมูลทางด้านสาธารณสุขที่โครงการรวบรวม ประกอบด้วย
 - ทรัพยากรสาธารณสุขในพื้นที่ศึกษา
 - สถานะด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ศึกษา โดยใช้สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอก สาเหตุการเจ็บป่วยของผู้ป่วยใน และสาเหตุการเจ็บป่วยจากโรคทางระบาดวิทยา
 - อาชีวอนามัยและความปลอดภัย

(3) ผลการศึกษา

(3.1) ข้อมูลทุติยภูมิ

การดำเนินการโครงการฯ อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านบริการสาธารณสุข โดยอาจมีคณาหรือพนักงานของโครงการฯ เข้ารับบริการกับสถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่ศึกษา ที่ปรึกษาจึงได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่ศึกษา เพื่อเป็นการติดตามตรวจสอบ และเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

• สถานบริการสาธารณสุข

โครงการฯ ตั้งอยู่ในอำเภอบ้านโป่ง มีโรงพยาบาลประจำอำเภอ ได้แก่ โรงพยาบาลบ้านโป่ง (โรงพยาบาลทั่วไปขนาดใหญ่) โดยในปี พ.ศ. 2564 โรงพยาบาลบ้านโป่ง (GIS สาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2565) มีขนาด 340 เตียง (อัตราการครองเตียง 68.88) มีบุคลากรทางการแพทย์ที่สำคัญ ได้แก่ แพทย์ 83 คน (เฉพาะทาง 44 คน), ทันตแพทย์ 16 คน (เฉพาะทาง 8 คน), พยาบาลวิชาชีพ 267 คน และเภสัชกร 22 คน ซึ่งมีอัตราบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากรในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง (ประชากรอำเภอบ้านโป่ง ปี พ.ศ. 2564 มี 171,514 คน) ได้แก่ แพทย์ (1: 2,067), ทันตแพทย์ (1:10,720), พยาบาลวิชาชีพ (1: 643) และเภสัชกร (1: 7,797) จึงมีความขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ ได้แก่ แพทย์ ต้องมี 96 คน (ขาด 13 คน), ทันตแพทย์ ต้องมี 27 คน (ขาด 5 คน), พยาบาล ต้องมี 429 คน (ขาด 152 คน) และเภสัชกร ต้องมี 49 คน (ขาด 27 คน) ตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่กำหนดอัตราส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร ได้แก่ แพทย์ (1:1,800), ทันตแพทย์ (1:6,500), พยาบาลวิชาชีพ (1:400) และเภสัชกร (1:3,500)

• ครุภัณฑ์ทางการแพทย์

โรงพยาบาลบ้านโป่ง มีครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่สามารถใช้วินิจฉัยโรค รักษา ฟื้นฟู และช่วยเหลือ (GIS สาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2565) ได้แก่ (1) เครื่อง CT Scan 1 เครื่อง (2) เครื่องสลายนิ่ว 2 เครื่อง (เข้ามาประจำการ 1 เครื่อง และเช่าเอกชนเป็นรายครั้งอีก 1 เครื่อง) (3) เครื่องอัลตราซาวด์ 5 เครื่อง (4) เครื่องล้างไต 12 เครื่อง และ (5) รถพยาบาล 5 คัน

• สถานะด้านสุขภาพ

ข้อมูลสถานะทางสุขภาพเป็นข้อมูลที่แสดงถึงสถานะการเจ็บป่วยของประชาชนในพื้นที่ศึกษาของโครงการฯ ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อเปรียบเทียบและใช้ในการประเมินผลกระทบสุขภาพตั้งแต่ก่อนมีโครงการฯ จนกระทั่งมีการดำเนินการโครงการฯ ในปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) สาเหตุและอัตราการป่วยของผู้ป่วยนอก

โรงพยาบาลบ้านโป่ง

โรคที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 ของโรงพยาบาลบ้านโป่ง ได้แก่ (1) โรคระบบไหลเวียนเลือด (2) โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม และ (3) โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม สำหรับในปี พ.ศ. 2564 มีสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) โรคระบบไหลเวียนเลือด (2) โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม และ (3) โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม แสดงดังตารางที่ 3.5-7 สำหรับสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยนอกที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ โรคในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (NCDs) เช่น โรคระบบไหลเวียนเลือด และโรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีโรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม และโรคระบบหายใจ ด้วย

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านครก

โรคที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านครก ได้แก่ (1) อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ (2) โรคระบบหายใจ และ (3) โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก สำหรับในปี พ.ศ. 2564 มีสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) โรคระบบไหลเวียนเลือด (2) โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม และ (3) โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก แสดงดังตารางที่ 3.5-8 สำหรับสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยนอกที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ โรคระบบหายใจ, โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก, โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม และโรคในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (NCDs) เช่น โรคระบบไหลเวียนเลือด และโรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม เป็นต้น (หมายเหตุ : สำหรับอาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ เป็นความผิดปกติที่ตรวจพบจากคลินิกและห้องปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องดำเนินการวินิจฉัยต่อไป เพื่อระบุอาการโรค)

ตารางที่ 3.5-7
สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอก (ร.ง.504) ของโรงพยาบาลบ้านโป่ง ปี พ.ศ. 2555-2564

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564		จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
		จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ		
1	โรคระบบไหลเวียนเลือด	244,505	17.39	70,406	18.08	316,338	18.47	95,959	21.86	727,208	18.42
2	โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม	218,068	15.51	64,021	16.44	302,061	17.64	101,042	23.01	685,192	17.36
3	โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม	161,765	11.51	48,746	12.52	190,240	11.11	35,975	8.19	436,726	11.06
4	โรคระบบหายใจ	164,655	11.71	42,256	10.85	143,473	8.38	21,581	4.92	371,965	9.42
5	โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก	117,284	8.34	31,311	8.04	151,209	8.83	30,626	6.98	330,430	8.37
6	อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้	91,022	6.47	23,253	5.97	95,509	5.58	28,328	6.45	238,112	6.03
7	โรคระบบสืบพันธุ์ร่วมปัสสาวะ	67,299	4.79	21,503	5.52	107,279	6.26	29,463	6.71	225,544	5.71
8	โรคติดเชื้อและปรสิต	62,442	4.44	17,441	4.48	71,713	4.19	15,384	3.50	166,980	4.23
9	ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม	46,243	3.29	9,905	2.54	58,623	3.42	13,397	3.05	128,168	3.25
10	สาเหตุจากภายนอกอื่นๆ ที่ทำให้ป่วยหรือตาย	48,679	3.46	12,383	3.18	46,984	2.74	9,133	2.08	117,179	2.97
11	โรคตรวรมส่วนประกอบของตา	41,660	2.96	9,794	2.52	49,612	2.90	11,691	2.66	112,757	2.86
12	โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อได้ผิวหนัง	43,502	3.09	11,665	3.00	42,484	2.48	9,020	2.05	106,671	2.70
13	โรคระบบประสาท	31,888	2.27	9,319	2.39	47,550	2.78	12,156	2.77	100,913	2.56
14	เนื้องอก (รวมมะเร็ง)	14,935	1.06	4,829	1.24	25,829	1.51	8,968	2.04	54,561	1.38
15	อุบัติเหตุจากการขนส่งและผลที่ตามมา	18,006	1.28	4,567	1.17	14,377	0.84	3,040	0.69	39,990	1.01
16	โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือด และความผิดปกติเกี่ยวกับภูมิคุ้มกัน	10,131	0.72	2,556	0.66	16,264	0.95	5,974	1.36	34,925	0.88
17	ภาวะแทรกซ้อนในการตั้งครรภ์ การคลอด และระยะหลังคลอด	7,378	0.52	1,819	0.47	14,485	0.85	3,017	0.69	26,699	0.68
18	โรคหูและปุ่มกหู	7,041	0.50	1,821	0.47	9,718	0.57	2,068	0.47	20,648	0.52

ตารางที่ 3.5-7
สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอก (ร.ง.504) ของโรงพยาบาลบ้านโป่ง ปี พ.ศ. 2555-2564 (ต่อ)

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564		จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
		จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ		
19	ภาวะผิดปกติของทารกที่เกิดขึ้นในระยะปริกำเนิด (อายุครรภ์ 22 สัปดาห์ขึ้นไปจนถึง 7 วันหลังคลอด)	4,187	0.30	562	0.14	4,793	0.28	1,402	0.32	10,944	0.28
20	รูปร่างผิดปกติแต่กำเนิด การพิการจนผิดรูปแต่กำเนิดและโครโมโซมผิดปกติ	3,864	0.27	921	0.24	3,431	0.20	528	0.12	8,744	0.22
21	การเป็นพิษและผลที่ตามมา	1,198	0.09	331	0.09	847	0.05	308	0.07	2,684	0.07

หมายเหตุ : อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 อันดับที่ 3
ที่มา : โรงพยาบาลบ้านโป่ง, 2556-2565

ตารางที่ 3.5-8

สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอก (ร.ง.504) ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านครก ปี พ.ศ. 2555-2564

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564		จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
		จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ		
1	อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้	11,927	44	2,592	42	9,062	45	-	-	23,581	41.09
2	โรคระบบหายใจ	4,395	16	1,061	17	2,978	15	292	8	8,726	15.21
3	โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก	3,224	12	724	12	2,373	12	312	8	6,633	11.56
4	โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม	3,250	12	959	16	1,915	9	93	2	6,217	10.83
5	โรคระบบไหลเวียนเลือด	897	3	13	0	292	1	2,383	63	3,585	6.25
6	โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม	897	3	239	4	1,740	9	508	13	3,384	5.90
7	โรคตามารวมส่วนประกอบของตา	674	2	220	4	620	3	46	1	1,560	2.72
8	ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม	694	3	159	3	361	2	-	-	1,214	2.12
9	โรคติดเชื้อและปรสิต	389	1	85	1	384	2	-	-	858	1.50
10	โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อผิวหนัง	163	1	31	1	318	2	76	2	588	1.02
11	สาเหตุจากภายนอกอื่นๆ ที่ทำให้ป่วยหรือตาย	278	1	7	0	26	0	-	-	311	0.54
12	โรคระบบสืบพันธุ์ร่วมปัสสาวะ	166	1	26	0	80	0	-	-	272	0.47
13	โรคระบบประสาท	22	0	10	0	65	0	-	-	97	0.17
14	รูปร่างผิดปกติแต่กำเนิด การพิการจนผิดรูปแต่กำเนิดและโครโมโซม ผิดปกติ	58	0	4	0	24	0	-	-	86	0.15
15	อุบัติเหตุจากการขนส่งและผลที่ตามมา	49	0	-	-	2	0	31	1	82	0.14
16	โรคหูและปฏิกิริยา	57	0	9	0	11	0	-	-	77	0.13
17	เนื้องอก (รวมมะเร็ง)	-	-	2	0	68	0	-	-	70	0.12
18	ภาวะผิดปกติของทารกที่เกิดขึ้นในระยะประปริกกำเนิด (อายุครรภ์ 22 สัปดาห์ขึ้นไปจนถึง 7 วัน	4	0	1	0	2	0	30	1	37	0.06
19	ภาวะแทรกซ้อนในการตั้งครรภ์ การคลอด และระยะหลังคลอด	4	0	-	-	-	-	-	-	4	0.01
20	โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือด และความผิดปกติเกี่ยวกับภูมิคุ้มกัน	-	-	-	-	3	0	-	-	3	0.01
21	การเป็นพิษและผลที่ตามมา	1	0	-	-	-	-	-	-	1	0.00

หมายเหตุ : อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 อันดับที่ 3

ที่มา : ข้อมูล พ.ศ. 2555-2563 จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านครก, 2556-2564 และข้อมูล พ.ศ. 2564 คัดแปลงจากรายงานผู้ป่วยนอกตาม 298 โรค ใน HDC Report, 2565

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าผา

โรคที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าผา ได้แก่ (1) โรคเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม (2) อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ และ (3) โรคระบบหายใจ สำหรับในปี พ.ศ. 2564 มีสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) โรคระบบไหลเวียนเลือด (2) โรคเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม และ (3) โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก แสดงดัง **ตารางที่ 3.5-9** สำหรับสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยนอกที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ โรคในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (NCDs) เช่น โรคเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม และโรคระบบไหลเวียนเลือด เป็นต้น, โรคระบบหายใจ และโรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก (**หมายเหตุ** : สำหรับอาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ เป็นความผิดปกติที่ตรวจพบจากคลินิกและห้องปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องดำเนินการวินิจฉัยต่อไป เพื่อระบุอาการโรค)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางพัง

โรคที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางพัง ได้แก่ (1) อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ (2) โรคระบบไหลเวียนเลือด และ (3) โรคระบบหายใจ สำหรับในปี พ.ศ. 2564 มีสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) โรคระบบไหลเวียนเลือด (2) โรคเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม และ (3) โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก แสดงดัง **ตารางที่ 3.5-10** สำหรับสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยนอกที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ โรคในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (NCDs) เช่น โรคระบบไหลเวียนเลือด และโรคเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม เป็นต้น, โรคระบบหายใจ และโรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก (**หมายเหตุ** : สำหรับอาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ เป็นความผิดปกติที่ตรวจพบจากคลินิกและห้องปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องดำเนินการวินิจฉัยต่อไป เพื่อระบุอาการโรค)

ตารางที่ 3.5-9
สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอก (ร.ง.504) ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าผา ปี พ.ศ. 2555-2564

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564		จำนวน (ราย)	ร้อยละ
		จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ		
1	โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ ไชยการ และเมตาบอลิซึม	8,780	23.17	1,644	26.26	3,285	20.43	761	16.51	14,470	22.32
2	อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้	8,096	21.37	1,395	22.28	3,226	20.07	54	1.17	12,771	19.70
3	โรคระบบหัวใจ	6,151	16.24	1,042	16.65	2,730	16.98	237	5.14	10,160	15.67
4	โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคไม่ท้องปกติ	4,674	12.34	1,126	17.99	3,850	23.95	364	7.90	10,014	15.45
5	โรคระบบไหลเวียนเลือด	2,010	5.31	571	9.12	1,649	10.26	2,967	64.39	7,197	11.10
6	โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อได้ผิวหนัง	3,684	9.72	38	0.61	65	0.40	-	-	3,787	5.84
7	โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม	2,827	7.46	178	2.84	450	2.80	102	2.21	3,557	5.49
8	โรคตาการรวมประกอบของตา	507	1.34	80	1.28	241	1.50	43	0.93	871	1.34
9	โรคติดเชื้อและปรสิต	318	0.84	46	0.73	120	0.75	-	-	484	0.75
10	สาเหตุจากภายนอกอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภัยหรือตาย	245	0.65	55	0.88	168	1.04	-	-	468	0.72
11	ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม	198	0.52	37	0.59	120	0.75	-	-	355	0.55
12	รูปร่างผิดปกติแต่กำเนิด การพิการจนผิดรูปแต่กำเนิดและโครโมโซม ผิดปกติ	40	0.11	29	0.46	98	0.61	31	0.67	198	0.31
13	โรคระบบสืบพันธุ์ร่วมปีศาจ	107	0.28	8	0.13	15	0.09	-	-	130	0.20
14	อุบัติเหตุจากการขนส่งและผลที่ตามมา	40	0.11	3	0.05	27	0.17	49	1.06	119	0.18
15	โรคหูและจมูกหู	94	0.25	3	0.05	15	0.09	-	-	112	0.17
16	โรคระบบประสาท	102	0.27	-	-	7	0.04	-	-	109	0.17
17	โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือด และความผิดปกติเกี่ยวกับภูมิคุ้มกัน	8	0.02	4	0.06	3	0.02	-	-	15	0.02
18	เนื้องอก (รวมมะเร็ง)	2	0.01	1	0.02	6	0.04	-	-	9	0.01
19	ภาวะแทรกซ้อนในการตั้งครรภ์ การคลอด และระยะหลังคลอด	2	0.01	-	-	2	0.01	-	-	4	0.01
20	ภาวะผิดปกติของทารกที่เกิดขึ้นในระยะปริกำเนิด (อายุครรภ์ 22 สัปดาห์ขึ้นไปจนถึง 7 วันหลังคลอด)	1	0.00	-	-	-	-	-	-	1	0.00

หมายเหตุ : อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 อันดับที่ 3
ที่มา : ข้อมูล พ.ศ. 2555-2563 จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าผา, 2556-2564 และข้อมูล พ.ศ. 2564 คัดแปลงจากรายงานผู้ป่วยนอกตาม 298 โรค ใน HDC Report, 2565

ตารางที่ 3.5-10
สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอก (ร.ง.504) ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางพัง ปี พ.ศ. 2555-2564

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564		จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
		จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ		
1	อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้รับการตรวจทางคลินิกและการจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้	8,511	52.14	1,383	50.83	3,104	20.55	-	-	12,998	34.06
2	โรคระบบหัวใจหลอดเลือด	1,486	9.10	445	16.35	3,125	20.69	2,882	71.83	7,938	20.80
3	โรคระบบทางเดินหายใจ	2,764	16.93	467	17.16	1,616	10.70	207	5.16	5,054	13.24
4	โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม	79	0.48	107	3.93	2,917	19.31	507	12.64	3,610	9.46
5	โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม	1,220	7.47	118	4.34	1,598	10.58	67	1.67	3,003	7.87
6	โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก	990	6.06	118	4.34	1,369	9.06	251	6.26	2,728	7.15
7	โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง	590	3.61	27	0.99	247	1.64	75	1.87	939	2.46
8	โรคระบบสืบพันธุ์และปัสสาวะ	54	0.33	12	0.44	789	5.22	-	-	855	2.24
9	โรคความผิดปกติของกระดูก	214	1.31	24	0.88	131	0.87	-	-	369	0.97
10	โรคติดเชื้อและปรสิต	128	0.78	4	0.15	39	0.26	-	-	171	0.45
11	โรคระบบประสาท	114	0.70	3	0.11	36	0.24	-	-	153	0.40
12	สาเหตุจากภายนอกอื่นๆ ที่ยังไม่ระบุหรือตาย	80	0.49	8	0.29	47	0.31	-	-	135	0.35
13	ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม	53	0.32	2	0.07	53	0.35	-	-	108	0.28
14	อุบัติเหตุจากการขนส่งและรถจักรยาน	7	0.04	-	-	25	0.17	18	0.45	50	0.13
15	โรคพิษและยาพิษ	18	0.11	2	0.07	8	0.05	5	0.12	33	0.09
16	เนื้องอก (รวมมะเร็ง)	7	0.04	1	0.04	-	-	-	-	8	0.02
17	โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือด และความผิดปกติเกี่ยวกับภูมิคุ้มกัน	6	0.04	-	-	-	-	-	-	6	0.02
18	ภาวะแทรกซ้อนในการตั้งครรภ์ การคลอด และระยะหลังคลอด	2	0.01	-	-	-	-	-	-	2	0.01
19	ภาวะผิดปกติของทารกที่เกิดขึ้นในระยะปริกำเนิด (อายุครรภ์ 22 สัปดาห์ขึ้นไปจนถึง 7 วันหลังคลอด)	1	0.01	-	-	-	-	-	-	1	0.00
20	การบาดเจ็บและหัตถการ	-	-	-	-	1	0.01	-	-	1	0.00

หมายเหตุ : อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 อันดับที่ 3

ที่มา : ข้อมูล พ.ศ. 2555-2563 จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางพัง, 2556-2564 และข้อมูล พ.ศ. 2564 ดัดแปลงจากรายงานผู้ป่วยนอกตาม 298 โรค ใน HDC Report, 2565

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลลาดบัวขาว

โรคที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลลาดบัวขาว ได้แก่ (1) อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ (2) โรคระบบหายใจ และ (3) โรคระบบไหลเวียนเลือด สำหรับในปี พ.ศ. 2564 มีสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) โรคระบบหายใจ (2) โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก และ (3) โรคระบบไหลเวียนเลือด แสดงดังตารางที่ 3.5-11 สำหรับสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยนอกที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ โรคระบบหายใจ, โรคในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (NCDs) เช่น โรคระบบไหลเวียนเลือด เป็นต้น และโรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก และโรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม (หมายเหตุ : สำหรับอาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ เป็นความผิดปกติที่ตรวจพบจากคลินิกและห้องปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องดำเนินการวินิจฉัยต่อไป เพื่อระบุอาการโรค)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเบิกไพร

โรคที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเบิกไพร ได้แก่ (1) อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ (2) โรคระบบหายใจ และ (3) โรคระบบไหลเวียนเลือด สำหรับในปี พ.ศ. 2564 มีสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) โรคระบบไหลเวียนเลือด (2) โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม และ (3) โรคระบบหายใจ แสดงดังแสดงดังตารางที่ 3.5-12 สำหรับสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยนอกที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ โรคระบบหายใจ, โรคในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (NCDs) เช่น โรคระบบไหลเวียนเลือด และโรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม เป็นต้น, โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก และโรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม (หมายเหตุ : สำหรับอาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ เป็นความผิดปกติที่ตรวจพบจากคลินิกและห้องปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องดำเนินการวินิจฉัยต่อไป เพื่อระบุอาการโรค)

ตารางที่ 3.5-11
สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอก (ร.ง.504) ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบัวขาว ปี พ.ศ. 2555-2564

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564		จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
		จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ		
1	อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกรวมกลุ่มอื่นได้	10,013	34.40	2,357	38.77	5,589	37.34	-	-	17,959	34.01
2	โรคระบบทางเดินหายใจ	5,283	18.15	1,016	16.71	1,985	13.26	1,628	61.50	9,314	17.64
3	โรคระบบย่อยอาหาร รวมถึงโรคในช่องปาก	4,778	16.41	923	15.18	2,239	14.96	246	9.29	8,784	16.64
4	โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมถึงกระดูก และเนื้อเยื่อเสริม	2,506	8.61	433	7.12	1,600	10.69	274	10.35	4,813	9.12
5	โรคความผิดปกติของระบบประสาท	2,372	8.15	378	6.22	889	5.94	150	5.67	3,789	7.18
6	โรคติดเชื้อและปรสิต	1,141	3.92	264	4.34	455	3.04	56	2.12	1,916	3.63
7	โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อผิวหนัง	865	2.97	255	4.19	648	4.33	92	3.48	1,342	2.54
8	โรคระบบสืบพันธุ์ รวมถึงมีสภาวะ	498	1.71	104	1.71	214	1.43	-	-	1,334	2.53
9	โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โรคเนื้องอก และมะเร็ง	328	1.13	132	2.17	371	2.48	125	4.72	956	1.81
10	ภาวะแทรกซ้อนทางจิตและพฤติกรรม	306	1.05	57	0.94	378	2.53	25	0.94	766	1.45
11	สาเหตุจากภายนอกอื่น ๆ ที่ทำให้ป่วยหรือตาย	389	1.34	50	0.82	167	1.12	51	1.93	657	1.24
12	โรคระบบประสาท	254	0.87	70	1.15	142	0.95	-	-	466	0.88
13	โรคหูและหูคอ	160	0.55	19	0.31	78	0.52	-	-	257	0.49
14	อุบัติเหตุจากการขนส่งและสิ่งตีตามา	43	0.15	8	0.13	182	1.22	-	-	233	0.44
15	เนื้องอก (รวมมะเร็ง)	108	0.37	11	0.18	25	0.17	-	-	144	0.27
16	รูปร่างผิดปกติตั้งแต่กำเนิด การพิการณจุดเริ่มต้นและโครโมโซม ผิดปกติ	59	0.20	-	-	4	0.03	-	-	63	0.12
17	โรคเลือดและภาวะสร้างเลือด และความผิดปกติเกี่ยวกับภูมิคุ้มกัน	2	0.01	3	0.05	-	-	-	-	5	0.01
18	ภาวะแทรกซ้อนจากการคลอด และระยะหลังคลอด	4	0.01	-	-	-	-	-	-	4	0.01
19		-	-	-	-	1	0.01	-	-	1	0.00

หมายเหตุ : อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 อันดับที่ 3

ที่มา : ข้อมูล พ.ศ. 2555-2563 จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบัวขาว, 2556-2564 และข้อมูล พ.ศ. 2564 คัดแปลงจากรายงานผู้ป่วยนอกตาม 298 โรค ใน HDC Report, 2565

ตารางที่ 3.5-12
สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอก (ร.ง.504) ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบึงโพธิ์ ปี พ.ศ. 2555-2564

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564		จำนวน (ราย)	ร้อยละ
		จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ		
1	อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้	8,659	43.49	974	35.63	4,668	40.88	-	-	14,301	37.04
2	โรคระบบหายใจ	4,246	21.33	757	27.69	1,619	14.18	162	3.56	6,784	17.57
3	โรคระบบไหลเวียนเลือด	613	3.08	12	0.44	100	0.88	3,600	79.21	4,325	11.20
4	โรคระบบย่อยอาหาร รวมถึงในช่องปาก	1,212	6.09	156	5.71	919	8.05	143	3.15	2,430	6.29
5	โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม	1,503	7.55	156	5.71	738	6.46	33	0.73	2,430	6.29
6	โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม	287	1.44	15	0.55	1,807	15.83	319	7.02	2,428	6.29
7	สาเหตุจากภายนอกอื่นๆ ที่ทำให้ป่วยหรือตาย	1,019	5.12	155	5.67	323	2.83	-	-	1,497	3.88
8	โรคติดเชื้อและปรสิต	642	3.22	100	3.66	166	1.45	-	-	908	2.35
9	โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อผิวหนัง	531	2.67	101	3.69	199	1.74	26	0.57	857	2.22
10	โรคระบบสืบพันธุ์มีสาเหตุ	148	0.74	116	4.24	341	2.99	111	2.44	716	1.85
11	โรคตามส่วนประกอบของตา	426	2.14	82	3.00	173	1.52	-	-	681	1.76
12	ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม	227	1.14	52	1.90	212	1.86	52	1.14	543	1.41
13	อุบัติเหตุจากการขนส่งและผลที่ตามมา	195	0.98	30	1.10	67	0.59	78	1.72	370	0.96
14	โรคระบบประสาท	82	0.41	14	0.51	36	0.32	-	-	132	0.34
15	โรคหูและหูภายใน	79	0.40	11	0.40	14	0.12	-	-	104	0.27
16	เนื้องอก (รวมมะเร็ง)	21	0.11	1	0.04	36	0.32	21	0.46	79	0.20
17	ภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ การคลอด และระยะหลังคลอด	10	0.05	2	0.07	-	-	-	-	12	0.03
18	การเป็นพิษและผลที่ตามมา	6	0.03	-	-	-	-	-	-	6	0.02
19	รูปร่างผิดปกติแต่กำเนิด การพิการจนผิดรูปแต่กำเนิดและโครโมโซมผิดปกติ	2	0.01	-	-	-	-	-	-	2	0.01
20	ภาวะผิดปกติของทารกที่ติดเชื้อในระยะปริกำเนิด (อายุครรภ์ 22 สัปดาห์ขึ้นไปจนถึง 7 วันหลังคลอด)	1	0.01	-	-	-	-	-	-	1	0.00

หมายเหตุ : อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 อันดับที่ 3
ที่มา : ข้อมูล พ.ศ. 2555-2563 จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบึงโพธิ์, 2556-2564 และข้อมูล พ.ศ. 2564 ดัดแปลงจากรายงานผู้เขียนเอกสาร 298 โรค ใน HDC Report, 2565

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองกลางดำน

โรคที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองกลางดำน ได้แก่ (1) อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ (2) โรคระบบหายใจ และ (3) โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก สำหรับในปี พ.ศ. 2564 มีสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ (2) โรคระบบหายใจ และ (3) โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก แสดงดังตารางที่ 3.5-13 สำหรับสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยนอกที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ โรคระบบหายใจ, โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก และโรคในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (NCDs) เช่น โรคระบบไหลเวียนเลือด เป็นต้น (หมายเหตุ : สำหรับอาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ เป็นความผิดปกติที่ตรวจพบจากคลินิกและห้องปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องดำเนินการวินิจฉัยต่อไป เพื่อระบุอาการโรค)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโพธิ์เย็น

โรคที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโพธิ์เย็น ได้แก่ (1) โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก (2) โรคระบบไหลเวียนเลือด และ (3) โรคระบบหายใจ สำหรับในปี พ.ศ. 2564 มีสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) โรคระบบไหลเวียนเลือด (2) โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก และ (3) โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม แสดงดังตารางที่ 3.5-14 สำหรับสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยนอกที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก, โรคในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (NCDs) เช่น โรคระบบไหลเวียนเลือด และโรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม เป็นต้น และโรคระบบหายใจ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าเสา

โรคที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าเสา ได้แก่ (1) โรคระบบไหลเวียนเลือด (2) โรคระบบหายใจ และ (3) อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ สำหรับในปี พ.ศ. 2564 มีสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) โรคระบบไหลเวียนเลือด (2) โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก และ (3) โรคระบบหายใจ แสดงดังตารางที่ 3.5-15 สำหรับสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยนอกที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ โรคในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (NCDs) เช่น โรคระบบไหลเวียนเลือด เป็นต้น, โรคระบบหายใจ และโรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก (หมายเหตุ : สำหรับอาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ เป็นความผิดปกติที่ตรวจพบจากคลินิกและห้องปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องดำเนินการวินิจฉัยต่อไป เพื่อระบุอาการโรค)

ตารางที่ 3.5-13
สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอก (ร.ง.504) ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองกลางด่าน ปี พ.ศ. 2555-2564

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564		จำนวน (ราย)	ร้อยละ
		จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ		
1	อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มนี้ได้	9,209	39.54	1,221	26.97	3,438	30.93	742	38.01	14,610	35.73
2	โรคระบบหายใจ	6,036	25.91	1,428	31.54	3,579	32.20	322	16.50	11,365	27.80
3	โรคระบบย่อยอาหาร รวมถึงในช่องปาก	2,020	8.67	357	7.88	1,477	13.29	226	11.58	4,080	9.98
4	โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงสร้าง และเนื้อเยื่อเสริม	1,630	7.00	200	4.42	789	7.10	194	9.94	2,813	6.88
5	โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อผิวหนัง	1,210	5.19	338	7.46	743	6.69	69	3.53	2,360	5.77
6	โรคระบบไหลเวียนเลือด	1,183	5.08	468	10.34	61	0.55	143	7.33	1,855	4.54
7	โรคตามส่วนประกอบของตา	835	3.58	108	2.39	400	3.60	95	4.87	1,438	3.52
8	สาเหตุจากภายนอกอื่นๆ ที่ทำให้ป่วยหรือตาย	561	2.41	23	0.51	212	1.91	38	1.95	834	2.04
9	ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม	224	0.96	39	0.86	149	1.34	44	2.25	456	1.12
10	โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม	8	0.03	283	6.25	12	0.11	45	2.31	348	0.85
11	อุบัติเหตุจากการขนส่งและผลที่ตามมา	167	0.72	2	0.04	14	0.13	1	0.05	184	0.45
12	โรคหูและจมูก	72	0.31	10	0.22	78	0.70	3	0.15	163	0.40
13	โรคระบบสืบพันธุ์ร่วมปัสสาวะ	25	0.11	28	0.62	90	0.81	19	0.97	162	0.40
14	โรคระบบประสาท	51	0.22	14	0.31	24	0.22	7	0.36	96	0.23
15	โรคติดเชื้อและปรสิต	29	0.12	8	0.18	46	0.41	4	0.20	87	0.21
16	รูปร่างผิดปกติแต่กำเนิด การพิการจนผิดรูปแต่กำเนิดและโครโมโซม ผิดปกติ	16	0.07	-	-	-	-	-	-	16	0.04
17	ภาวะแทรกซ้อนการตั้งครรภ์ การคลอด และระยะหลังคลอด	14	0.06	-	-	1	0.01	-	-	15	0.04
18	เนื้องอก (รวมมะเร็ง)	1	0.00	1	0.02	1	0.01	-	-	3	0.01
19	โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือด และความผิดปกติเกี่ยวกับภูมิคุ้มกัน	1	0.00	-	-	-	-	-	-	1	0.00

หมายเหตุ : อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 อันดับที่ 3
ที่มา : โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองกลางด่าน, 2556-2565

ตารางที่ 3.5-14
สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอก (ร.ง.504) ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโพธิ์เย็น ปี พ.ศ. 2555-2564

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564		จำนวน (ราย)	ร้อยละ
		จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ		
1	โรคระบบย่อยอาหาร รวมถึงโรคในช่องปาก	6,714	25.97	3,381	40.73	10,022	33.37	1,402	26.22	21,519	30.95
2	โรคระบบไหลเวียนเลือด	3,786	14.65	1,342	16.17	5,924	19.73	1,878	35.12	12,930	18.60
3	โรคระบบหายใจ	5,877	22.74	1,412	17.01	4,368	14.54	428	8.00	12,085	17.38
4	โรคที่เกี่ยวข้องกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และระบบสืบพันธุ์	1,446	5.59	751	9.05	4,585	15.27	614	11.48	7,396	10.64
5	โรคระบบกล้ามเนื้อ และเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน	2,117	8.19	363	4.37	1,605	5.34	232	4.34	4,317	6.21
6	โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อผิวหนัง	1,383	5.35	375	4.52	1,284	4.28	236	4.41	3,278	4.71
7	อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้	2,331	9.02	139	1.67	176	0.59	119	2.23	2,765	3.98
8	โรคติดเชื้อและปรสิต	648	2.51	119	1.43	420	1.40	84	1.57	1,271	1.83
9	โรคตามารวมประกอบของตา	522	2.02	108	1.30	432	1.44	80	1.50	1,142	1.64
10	โรคระบบประสาท	178	0.69	45	0.54	582	1.94	122	2.28	927	1.33
11	สาเหตุจากภายนอกอื่นๆ ที่ทำให้ป่วยหรือตาย	529	2.05	153	1.84	94	0.31	2	0.04	778	1.12
12	โรคระบบสืบพันธุ์ร่วมกับสภาวะ	122	0.47	56	0.67	304	1.01	56	1.05	538	0.77
13	ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม	88	0.34	32	0.39	168	0.56	63	1.18	351	0.50
14	อุบัติเหตุจากการขนส่งและผลที่ตามมา	59	0.23	12	0.14	8	0.03	-	-	79	0.11
15	โรคทุพและไมถุ	26	0.10	3	0.04	26	0.09	7	0.13	62	0.09
16	เนื้องอก (รวมมะเร็ง)	7	0.03	6	0.07	20	0.07	23	0.43	56	0.08
17	โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือด และความผิดปกติเกี่ยวกับภูมิคุ้มกัน	16	0.06	1	0.01	1	0.00	1	0.02	19	0.03
18	ภาวะแทรกซ้อนในการตั้งครรภ์ การคลอด และระยะหลังคลอด	-	-	2	0.02	12	0.04	-	-	14	0.02
19	การเป็นพิษและผลที่ตามมา	1	0.00	-	-	1	0.00	-	-	2	0.00

หมายเหตุ : *อันดับที่ 1 *อันดับที่ 2 *อันดับที่ 3
ที่มา : โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโพธิ์เย็น, 2556-2565

ตารางที่ 3.5-15
สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอก (ร.ง.504) ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าเสา ปี พ.ศ. 2555-2564

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564			
		จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1	โรคระบบไหลเวียนเลือด	4,378	23.07	236	9.79	3,784	26.24	817	32.25	9,215	24.04
2	โรคระบบหายใจ	4,483	23.63	575	23.86	2,784	19.31	347	13.70	8,189	21.36
3	อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้	3,203	16.88	404	16.76	1,574	10.92	144	5.68	5,325	13.89
4	โรคระบบย่อยอาหาร รวมถึงโรคในช่องปาก	1,713	9.03	441	18.30	2,272	15.76	360	14.21	4,786	12.48
5	โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการ และเมตาบอลิซึม	1,539	8.11	66	2.74	1,117	7.75	242	9.55	2,964	7.73
6	โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมถึงโครงสร้าง และเนื้อเยื่อเสริม	1,362	7.18	141	5.85	824	5.71	179	7.07	2,506	6.54
7	โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อตัวหนัง	590	3.11	184	7.63	1,012	7.02	243	9.59	2,029	5.29
8	โรคติดเชื้อและปรสิต	382	2.01	89	3.69	413	2.86	61	2.41	945	2.46
9	โรคความผิดปกติของกระดูก	384	2.02	88	3.65	336	2.33	89	3.51	897	2.34
10	สาเหตุจากภายนอกอื่นๆ ที่ทำไม่ป่วยหรือตาย	474	2.50	106	4.40	93	0.64	-	-	673	1.76
11	โรคระบบประสาท	223	1.18	31	1.29	32	0.22	18	0.71	304	0.79
12	ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม	30	0.16	7	0.29	106	0.74	20	0.79	163	0.43
13	โรคระบบสืบพันธุ์รวมถึงโรคทางเพศ	102	0.54	13	0.54	32	0.22	7	0.28	154	0.40
14	อุบัติเหตุจากการขนส่งและผลที่ตามมา	83	0.44	20	0.83	2	0.01	-	-	105	0.27
15	โรคหูดและภูมิแพ้	22	0.12	9	0.37	28	0.19	5	0.20	64	0.17
16	โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือด และความผิดปกติเกี่ยวกับผู้รับกัน	1	0.01	-	-	8	0.06	1	0.04	10	0.03
17	เนื้องอก (รวมมะเร็ง)	4	0.02	-	-	-	-	-	-	4	0.01
18	ภาวะแทรกซ้อนในการตั้งครรภ์ การคลอด และระยะหลังคลอด	2	0.01	-	-	2	0.01	-	-	4	0.01

หมายเหตุ : อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 อันดับที่ 3

ที่มา : โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าเสา, 2556-2565

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางม่วง

โรคที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางม่วง ได้แก่ (1) โรคระบบไหลเวียนเลือด (2) โรคระบบหายใจ และ (3) โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก สำหรับในปี พ.ศ. 2564 มีสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) โรคระบบไหลเวียนเลือด (2) โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก และ (3) โรคระบบหายใจ แสดงดังตารางที่ 3.5-16 สำหรับสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยนอกที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ โรคในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (NCDs) เช่น โรคระบบไหลเวียนเลือด เป็นต้น โรคระบบหายใจ และโรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก (หมายเหตุ : สำหรับอาการ, อาการแสดง และสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ เป็นความผิดปกติที่ตรวจพบจากคลินิกและห้องปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องดำเนินการวินิจฉัยต่อไป เพื่อระบุอาการโรค)

2) สาเหตุและอัตราการป่วยของผู้ป่วยใน

โรงพยาบาลบ้านโป่ง

โรคที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยใน 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 ของโรงพยาบาลบ้านโป่ง ได้แก่ (1) ความผิดปกติเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการและเมตาบอลิซึมอื่นๆ (2) โรคความดันโลหิตสูง และ (3) อาการ อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและห้องปฏิบัติการ สำหรับในปี พ.ศ. 2564 มีสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) โรคความดันโลหิตสูง (2) ความผิดปกติเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการและเมตาบอลิซึมอื่นๆ และ (3) โรคติดเชื้ออื่นๆ ของลำไส้ แสดงดังตารางที่ 3.5-17 สำหรับสาเหตุการป่วยของผู้ป่วยในที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ โรคในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (NCDs) เช่น ความผิดปกติเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการและเมตาบอลิซึมอื่นๆ และโรคความดันโลหิตสูง เป็นต้น (หมายเหตุ : สำหรับอาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและห้องปฏิบัติการ เป็นความผิดปกติที่ตรวจพบจากคลินิกและห้องปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องดำเนินการวินิจฉัยต่อไป เพื่อระบุอาการโรค)

3) สาเหตุและอัตราการป่วยของผู้ป่วยจากโรคทางระบาดวิทยา

โรงพยาบาลบ้านโป่ง

สาเหตุการเจ็บป่วยจากโรคทางระบาดวิทยา 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2564 ของโรงพยาบาลบ้านโป่ง ได้แก่ (1) อุจจาระร่วง (2) โรคปอดบวม และ (3) ไข้หรือไข้ไม่ทราบสาเหตุ สำหรับในปี พ.ศ. 2564 มีสาเหตุของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยนอก 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) อุจจาระร่วง (2) ไข้หรือไข้ไม่ทราบสาเหตุ และ (3) ไข้เลือดออก แสดงดังตารางที่ 3.5-18 สำหรับโรคทางระบาดวิทยาที่ควรเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ อุจจาระร่วง ซึ่งมีผู้ป่วยจากโรคนี้มากที่สุด

ตารางที่ 3.5-16
สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยนอก (ร.ง.504) ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางม่วง ปี พ.ศ. 2555-2564

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564		จำนวน (ราย)	ร้อยละ
		จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ		
1	โรคระบบไหลเวียนเลือด	7,482	28.16	1,939	28.11	5,759	30.06	1,563	33.93	16,743	29.25
2	โรคระบบหายใจ	5,060	19.04	1,303	18.89	3,322	17.34	664	14.42	10,349	18.08
3	โรคระบบย่อยอาหาร รวมถึงไข้ช่องปาก	2,529	9.52	1,105	16.02	3,078	16.07	667	14.48	7,379	12.89
4	อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มนี้ได้	3,813	14.35	559	8.10	1,459	7.62	325	7.06	6,156	10.76
5	โรคเกี่ยวกับเนื้อไร้ท่อ โภชนาการ และมะเร็งต่อมไธรม	2,166	8.15	654	9.48	2,031	10.60	529	11.49	5,380	9.40
6	โรคระบบกล้ามเนื้อ ระบบโครงร่าง และเนื้อเยื่อเสริม	1,789	6.73	224	3.25	638	3.33	313	6.80	2,964	5.18
7	โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อผิวหนัง	1,210	4.55	354	5.13	883	4.61	250	5.43	2,697	4.71
8	โรคติดเชื้อและปรสิต	598	2.25	300	4.35	751	3.92	115	2.50	1,764	3.08
9	โรคความผิดปกติของประสาท	507	1.91	129	1.87	393	2.05	103	2.24	1,132	1.98
10	สาเหตุจากภายนอกอื่นๆ ที่ทำให้ป่วยหรือตาย	669	2.52	119	1.73	241	1.26	2	0.04	1,031	1.80
11	โรคระบบสืบพันธุ์และสตรีศาสตร์	184	0.69	108	1.57	334	1.74	19	0.41	645	1.13
12	โรคระบบประสาท	300	1.13	35	0.51	95	u	32	0.69	462	0.81
13	อุบัติเหตุจากการขนส่งและเคลื่อนที่ตามมา	132	0.50	24	0.35	65	0.34	-	-	221	0.39
14	ภาวะแทรกซ้อนทางจิตเวชและพฤติกรรม	67	0.25	21	0.30	70	0.37	23	0.50	181	0.32
15	โรคหูดและภูมิแพ้	37	0.14	10	0.14	22	0.11	1	0.02	70	0.12
16	โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือด และความผิดปกติเกี่ยวกับภูมิต้านทาน	10	0.04	11	0.16	11	0.06	-	-	32	0.06
17	ภาวะแทรกซ้อนทางศัลยกรรม การคลอด และระยะหลังคลอด	17	0.06	1	0.01	2	0.01	-	-	20	0.03
18	เนื้องอก (มะเร็ง)	2	0.01	1	0.01	3	0.02	-	-	6	0.01
19	รูปร่างผิดปกติแต่กำเนิด การพิการจนผิดรูปแต่กำเนิดและโครงไม่โชน ผิดปกติ	-	-	-	-	2	0.01	-	-	2	0.00
20	การเป็นพิษและเคลื่อนที่ตามมา	1	0.00	1	0.01	-	-	-	-	2	0.00

หมายเหตุ : อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 อันดับที่ 3
ที่มา: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางม่วง, 2556-2565

ตารางที่ 3.5-17
สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยใน (รจ.505) ของโรงพยาบาลบ้านโป่ง ปี พ.ศ. 2555-2564

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564			
		จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ		
1	ความผิดปกติเกี่ยวกับหัวใจ ไต ไชนาการและระบบโลหิตอื่นๆ	19,761	11.23	6,525	13.58	21,423	13.36	11,487	18.16	59,196	13.23
2	โรคความดันโลหิตสูง	11,791	6.70	3,508	7.30	13,573	8.47	5,099	8.06	33,971	7.59
3	อาการ อากาแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและห้องปฏิบัติการ	9,426	5.36	2,474	5.15	8,557	5.34	3,525	5.57	23,982	5.36
4	โรคเบาหวาน	8,756	4.98	2,431	5.06	8,471	5.28	3,092	4.89	22,750	5.08
5	โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือดและความผิดปกติทางพันธุกรรมเกี่ยวกับระบบภูมิคุ้มกัน	8,184	4.65	2,290	4.76	6,564	4.09	2,976	4.71	20,014	4.47
6	โรคอื่นๆของระบบย่อยอาหาร	7,373	4.19	1,973	4.10	7,038	4.39	2,724	4.31	19,108	4.27
7	โรคติดเชื้อและปรสิตอื่นๆ	7,623	4.33	1,574	3.27	5,115	3.19	2,036	3.22	16,348	3.65
8	โรคหัวใจและโรคของกล้ามเนื้อหัวใจและหลอดเลือดส่วนอื่นๆ	5,567	3.16	1,669	3.47	5,666	3.53	2,281	3.61	15,183	3.39
9	โรคทางกลไกและการตั้งครรภ์ การเจ็บครรภ์ การคลอด ระยะหลังคลอดและภาวะอื่นๆ ทางสูติกรรม	5,819	3.31	1,343	2.79	4,464	2.78	1,453	2.30	13,079	2.92
10	การกลืนอาหาร (คออปกติ)	5,119	2.91	1,369	2.85	4,039	2.52	1,487	2.35	12,014	2.68
11	โรคติดเชื้ออื่นๆของลำไส้	4,510	2.56	1,262	2.63	4,556	2.84	1,389	2.20	11,717	2.62
12	เหตุการณ์ภายนอกอื่นๆ ของการบาดเจ็บโดยอุบัติเหตุและผลที่ตามมา ยกเว้นการเป็นพิษ	3,209	1.82	1,265	2.63	4,728	2.95	1,958	3.10	11,160	2.49
13	โรคตามและส่วนนอก	4,734	2.69	1,459	3.04	4,432	2.76	1,295	2.05	11,920	2.66
14	โรคอื่นๆของระบบหายใจ	5,573	3.17	1,358	2.83	3,636	2.27	1,040	1.64	11,607	2.59
15	โรคของระบบกล้ามเนื้อโครงร่าง	6,238	3.55	1,271	2.64	2,972	1.85	928	1.47	11,409	2.55
16	โรคอื่นๆ ของระบบสืบพันธุ์รวมถึงสภาวะ	3,680	2.09	1,211	2.52	3,317	2.07	947	1.50	9,155	2.05
17	ความผิดปกติอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในระยะปริกำเนิด	4,343	2.47	1,132	2.36	3,797	2.37	1,416	2.24	10,688	2.39
18	ไตวายเรื้อรัง	4,229	2.40	1,123	2.34	3,815	2.38	1,411	2.23	10,578	2.36
19	ปอดอักเสบ	4,591	2.61	1,139	2.37	2,944	1.84	1,331	2.10	10,005	2.24
20	โรคหัวใจขาดเลือด	3,276	1.86	681	1.42	1,673	1.04	424	0.67	6,054	1.35
21	ผู้รับตั้งครรภ์ยากจนได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจากการขนส่ง	3,178	1.81	847	1.76	2,444	1.52	939	1.48	7,408	1.66
22	โรคของผิวหนังและเนื้อเยื่อผิวหนัง	3,080	1.75	875	1.82	2,701	1.68	857	1.35	7,513	1.68
23	ระบบหายใจส่วนบนติดเชื้อเฉียบพลัน และโรคอื่นๆของระบบหายใจส่วนบน	2,419	1.37	745	1.55	2,616	1.63	1,134	1.79	6,914	1.54
24	โรคหลอดเลือดสมองใหญ่	2,866	1.63	650	1.35	2,598	1.62	938	1.48	7,052	1.58
25	โรคเรื้อรังของระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง	1,714	0.97	590	1.23	2,972	1.85	1,348	2.13	6,624	1.48
26	โรคของประสาทอื่นๆ	1,818	1.03	500	1.04	2,163	1.35	736	1.16	5,217	1.17
27	สาเหตุภายนอกอื่นๆของการเจ็บป่วย การตาย และผลที่ตามมาที่ไม่ได้ระบุไว้ชื่อใด	2,465	1.40	590	1.23	1,822	1.14	522	0.83	5,399	1.21
28	โรคติดเชื้อโรคติดต่อเฉียบพลันรุนแรง	1,299	0.74	381	0.79	1,071	0.67	458	0.72	3,209	0.72
29	ไตวายเฉียบพลัน	1,276	0.73	59	0.12	1,578	0.98	313	0.49	3,226	0.72
30	ธาลัสซีเมีย	1,010	0.57	366	0.76	1,135	0.71	536	0.85	3,047	0.68
31	โรคและความผิดปกติเกี่ยวกับอวัยวะเจริญพันธุ์ของเพศผู้	1,680	0.95	338	0.70	1,020	0.64	258	0.41	3,296	0.74
32	โรคอื่นๆ ของระบบไหลเวียนเลือด	1,221	0.69	293	0.61	999	0.62	512	0.81	3,025	0.68
33	โรคภูมิคุ้มกันบกพร่องจากเชื้อไวรัส (เอชไอวี)	868	0.49	278	0.58	1,076	0.67	382	0.60	2,604	0.58
34	โรคของอวัยวะสืบพันธุ์ชาย	1,062	0.60	295	0.61	787	0.49	282	0.45	2,426	0.54
35	โรคของลำไส้	978	0.56	236	0.49	667	0.42	238	0.38	2,119	0.47
36	วัณโรค	679	0.39	199	0.41	795	0.50	292	0.46	1,965	0.44
37	ความผิดปกติทางจิตใจและพฤติกรรมที่มีสาเหตุจากสภาวะทางจิตประสาท	696	0.40	232	0.48	743	0.46	326	0.52	1,997	0.45
38	โรคลมบ้าหมู	648	0.37	171	0.36	687	0.43	274	0.43	1,780	0.40
39	โรคแผลในกระเพาะอาหารและลำไส้ส่วนต้น	973	0.55	38	0.08	629	0.39	262	0.41	1,902	0.42

ตารางที่ 3.5-17
สาเหตุการเจ็บป่วยผู้ป่วยใน (ร.ง.505) ของโรงพยาบาลบ้านโป่ง ปี พ.ศ. 2555-2564 (ต่อ)

ลำดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564		จำนวน (ราย)	ร้อยละ
		จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ		
40	ไข้เลือดออกจากเชื้อยุง และใช้เลือดออกจากเชื้อไวรัส	843	0.48	196	0.41	561	0.35	207	0.33	1,807	0.40
41	ความผิดปกติจากระบบประสาท ความเครียดและการทรมานที่หาสาเหตุไม่ได้	519	0.29	184	0.38	711	0.44	236	0.37	1,650	0.37
42	ความผิดปกติของต่อมไทรอยด์	641	0.36	206	0.43	548	0.34	249	0.39	1,644	0.37
43	การตั้งครรภ์ล้มเหลว	816	0.46	157	0.33	527	0.33	200	0.32	1,700	0.38
44	โรคหัวใจและหลอดเลือด	581	0.33	182	0.38	641	0.40	257	0.41	1,661	0.37
45	การเป็นพิษและผลพิษจากอุบัติเหตุ การทำร้ายตนเอง ผู้ป่วยที่ร้ายและการบาดเจ็บที่ไม่ระบุแน่ชัดว่าอุบัติเหตุหรือตั้งใจ	771	0.44	137	0.29	457	0.29	127	0.20	1,492	0.33
46	โรคตับจากแอลกอฮอล์	889	0.51	145	0.30	385	0.24	116	0.18	1,535	0.34
47	ไข้หวัดใหญ่	481	0.27	200	0.42	883	0.55	72	0.11	1,636	0.37
48	การกดถ่าย และผู้สูดหายใจ ยานยนต์ใช้ยา สารเคมี หรือวัตถุมีพิษ	499	0.28	172	0.36	345	0.22	286	0.45	1,302	0.29
49	รูปร่างผิดปกติ การพิการจนผิดรูปแต่กำเนิดและโครโมโซมผิดปกติ	292	0.17	119	0.25	533	0.33	217	0.34	1,161	0.26
50	ไส้เลื่อน	364	0.21	91	0.19	376	0.23	295	0.47	1,126	0.25
51	ความผิดปกติทางจิตใจที่ไม่สาเหตุจากโรคทั้งกลุ่มอาการของโรค	338	0.19	79	0.16	404	0.25	239	0.38	1,060	0.24
52	โรคหูและปมกหู	299	0.17	126	0.26	494	0.31	175	0.28	1,094	0.24
53	ตับอักเสบจากเชื้อไวรัส	281	0.16	79	0.16	557	0.35	212	0.34	1,129	0.25
54	เนื้องอกร้ายที่เต้านม	582	0.33	164	0.34	312	0.19	91	0.14	1,149	0.26
55	โรคอื่นของลำไส้และเยื่อช่องท้อง	419	0.24	121	0.25	364	0.23	161	0.25	1,065	0.24
56	นิ่วในไต	277	0.16	79	0.16	353	0.22	158	0.25	867	0.19
57	ความผิดปกติทางอารมณ์(ระยะก่อนการมี)	290	0.16	80	0.17	325	0.20	153	0.24	848	0.19
58	กล้ามเนื้อหัวใจและการอุดตันโดยไม่มีสาเหตุ	269	0.15	80	0.17	250	0.16	109	0.17	708	0.16
59	อุบัติเหตุจากงานแสงอื่นๆ และผลที่ตามมาของอุบัติเหตุจากการขนส่งทั้งหมด	452	0.26	69	0.14	190	0.12	47	0.07	758	0.17
60	เนื้องอกร้ายที่ปอด	284	0.16	67	0.14	273	0.17	106	0.17	730	0.16
61	ความผิดปกติของเนื้อเยื่อเยื่อหุ้ม	304	0.17	74	0.15	254	0.16	89	0.14	721	0.16
62	เนื้องอกร้ายที่ตับ	275	0.16	86	0.18	231	0.14	82	0.13	674	0.15
63	คนดื่มเหล้าและคนสูบบุหรี่จนขาดเลือดจากอุบัติเหตุจากการขนส่ง	292	0.17	71	0.15	201	0.13	57	0.09	621	0.14
64	ความผิดปกติทางจิต จิตเภทและประสาทหลอน	202	0.11	73	0.15	228	0.14	79	0.12	582	0.13
65	เนื้องอกร้ายที่มดลูก	142	0.08	68	0.14	178	0.11	98	0.15	486	0.11
66	ความพิการของง่าม	176	0.10	71	0.15	149	0.09	75	0.12	471	0.11
67	โรคลมแดดน้อย เชื้อจากสภาพเทียมและการติดเชื้อซึ่งไม่มดลูก	209	0.12	49	0.10	110	0.07	34	0.05	402	0.09
68	โรคหัวใจรูมาติกเรื้อรัง	222	0.13	60	0.12	98	0.06	28	0.04	408	0.09
69	การบาดเจ็บจากการกดขี่	87	0.05	20	0.04	31	0.02	54	0.09	192	0.04
70	การกดขี่ด้วย หรือการทำร้ายตัวเอง ยกเว้นการรายงานทั้งหมด	51	0.03	9	0.02	41	0.03	19	0.03	120	0.03
71	โรคปฏิกิริยาอ่อน	24	0.01	5	0.01	29	0.02	10	0.02	68	0.02
72	มาลาเรีย	42	0.02	2	0.00	5	0.00	2	0.00	51	0.01
73	สมองอักเสบจากเชื้อไวรัส	6	0.00	3	0.01	6	0.00	3	0.00	18	0.00
74	ไข้รูมาติกเฉียบพลัน	4	0.00	-	-	1	0.00	1	0.00	6	0.00
75	โรคเรื้อรัง	2	0.00	-	-	1	0.00	-	-	3	0.00

หมายเหตุ : อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 อันดับที่ 3

ที่มา: โรงพยาบาลบ้านโป่ง, 2556-2565

ตารางที่ 3.5-18
สาเหตุการเจ็บป่วยจากโรคทางระบบประสาท (รพ. 506) ของโรงพยาบาลบ้านโป่ง ปี พ.ศ. 2555-2564

อันดับที่	สาเหตุการป่วย	ก่อนมีโครงการ		ระยะก่อสร้าง		ระยะดำเนินการ				รวม 10 ปี	
		พ.ศ. 2555-2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560-2563		พ.ศ. 2564			
		จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1	อุจจาระร่วง	13,635	51.67	2,771	57.81	26,758	45.12	4,098	33.69	47,262	46.04
2	ไข้หรือไม่มีทราบสาเหตุ	1,585	6.01	238	4.97	10,598	17.87	1,866	15.34	14,287	13.92
3	โรคปอดบวม	1,976	7.49	512	10.68	6,095	10.28	3,678	30.24	12,261	11.94
4	วัณโรคปอด (ที่ตรวจพบเชื้อ)	575	2.18	92	1.92	3,226	5.44	1,047	8.61	4,940	4.81
5	ไข้หวัดใหญ่	500	1.89	203	4.24	3,877	6.54	-	0.00	4,580	4.46
6	ไข้ส่า	1,221	4.63	72	1.50	1,704	2.87	209	1.72	3,206	3.12
7	อาหารเป็นพิษ	981	3.72	97	2.02	1,826	3.08	243	2.00	3,147	3.07
8	โรคตาแดง	2,615	9.91	341	7.11	-	-	-	0.00	2,956	2.88
9	สุรา	653	2.47	34	0.71	1,641	2.77	-	0.00	2,328	2.27
10	ไข้เลือดออก	772	2.93	29	0.61	1,200	2.02	119	0.98	2,120	2.07
	สาเหตุการป่วยอื่นๆ	1,874	7.10	404	8.43	2,383	4.02	903	7.42	5,564	5.42

หมายเหตุ : อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 อันดับที่ 3

ข้อมูลที่แสดงจะเป็นข้อมูลโรคในกลุ่มโรคที่มีการเจ็บป่วยจำนวนมากในแต่ละปี สำหรับ “ - ” อาจหมายถึงมีผู้ป่วยจำนวนน้อย จึงไม่ได้ไปบันทึกจำนวนครั้งในการแสดงข้อมูลในครั้งนี้จะแปลเฉพาะที่มีข้อมูลเท่านั้น

ที่มา: โรงพยาบาลบ้านโป่ง, 2556-2565

3.5.3 แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณคดี

(1) คำนำ

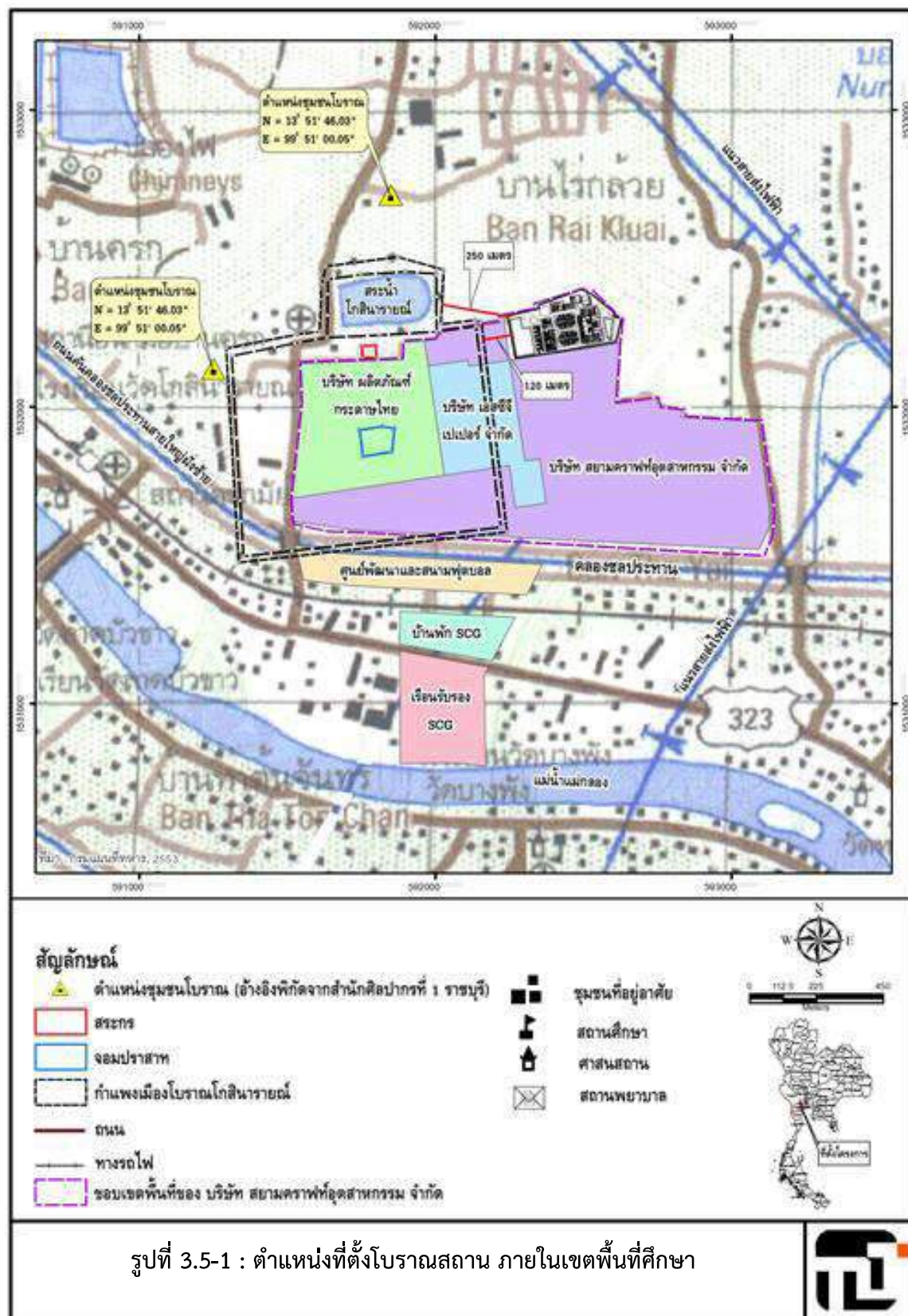
การศึกษาด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณคดี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพที่ตั้งและความสำคัญของแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณคดีที่อยู่ในพื้นที่ศึกษารัศมี 5 กิโลเมตร จากที่ตั้งโครงการ ซึ่งผลจากการศึกษานี้จะนำมาใช้ในการประเมินผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาโครงการและองค์ประกอบต่างๆ ของโครงการต่อแหล่งโบราณสถาน ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี รวมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อให้ผลกระทบด้านลบต่างๆ ลดระดับความรุนแรงลงไปอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ต่อไป

(2) วิธีการศึกษา

- ศึกษาที่ตั้งของแหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดีในพื้นที่ศึกษา จากแผนที่มาตราส่วน 1:50,000 ซึ่งจัดเตรียมโดยกรมแผนที่ทหาร ภาพถ่ายทางอากาศ และเว็บไซต์ของกรมศิลปากร
- รวบรวมข้อมูลแหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดีในพื้นที่ศึกษา
- รวบรวมผลการสำรวจภาคสนามในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการหน่วยผลิตไอน้ำและไฟฟ้า อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2558

(3) ผลการศึกษา

จากการตรวจสอบข้อมูลแหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ที่สำคัญภายในพื้นที่ศึกษา ซึ่งอยู่ในรัศมี 5 กิโลเมตรจากพื้นที่โครงการ จากเว็บไซต์ของกรมศิลปากร ประกอบกับการสำรวจภาคสนามระหว่างวันที่ 11-17 สิงหาคม พ.ศ. 2555 พบแหล่งโบราณสถาน ที่กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 167 วันที่ 25 กันยายน 2522 หน้า 3298) บริเวณพื้นที่ศึกษา 1 แห่ง คือ โบราณสถานสระโกสินารายณ์และแนวกำแพงเมือง ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ห่างจากขอบเขตที่ดินด้านทิศตะวันตกของโครงการ ประมาณ 250 เมตร ดังรูปที่ 3.5-1 ตามประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานดังกล่าวระบุว่า มีขนาดพื้นที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 88 ไร่ 63.5 ตารางวา โดยสิ่งสำคัญในโบราณสถาน คือ คูเมืองทั้ง 2 แห่งไม่ได้ตั้งอยู่บนที่ตั้งโครงการแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เนื่องจากโบราณสถานสระนาและสระเข้าได้หมดสภาพและไม่มีประโยชน์ในการดูแลรักษาและควบคุมต่อไป ดังนั้นกรมศิลปากรจึงได้เพิกถอนทะเบียนโบราณสถานดังกล่าว ตามประกาศกรมศิลปากร เรื่อง เพิกถอนทะเบียนโบราณสถาน (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 107 ตอนที่ 176 วันที่ 18 กันยายน 2533 หน้า 7635) จึงเหลือพื้นที่ขึ้นทะเบียนโบราณสถาน 77 ไร่ 3 งาน 77.50 ตารางวา

- จอมปราสาท พื้นที่ประมาณ 5 ไร่ 2 งาน 5 ตารางวา
- สระนาค พื้นที่ประมาณ 6 ไร่ 72 ตารางวา (เพิกถอนโบราณสถานแล้ว)
- สระแช่ พื้นที่ประมาณ 4 ไร่ 14 ตารางวา (เพิกถอนโบราณสถานแล้ว)
- สระกร พื้นที่ประมาณ 1 ไร่ 65 ตารางวา
- สระโกสินารายณ์ พื้นที่ประมาณ 62 ไร่ 74.5 ตารางวา
- กำแพงเมือง พื้นที่ประมาณ 9 ไร่ 33 ตารางวา

จากการทบทวนวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา เรื่อง “ร่องรอยวัฒนธรรมเขมรในบริเวณลุ่มแม่น้ำแม่กลอง-ท่าจีน” คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร รวมถึงการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ของกรมศิลปากร และเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งโบราณสถานเมืองโบราณโกสินารายณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

โบราณสถาน เมืองโบราณโกสินารายณ์

ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2504³ กรมศิลปากรเริ่มดำเนินการสำรวจพื้นที่บริเวณสระโกสินารายณ์และใกล้เคียง พบสระน้ำโบราณขนาดใหญ่ (สระโกสินารายณ์) ขนาดประมาณ 210×420 เมตร ลึกประมาณ 2.50 เมตร มีคันดินทำเป็นขอบรอบสระสูงราว 1.20 เมตร สระน้ำนี้ตั้งอยู่ด้านนอกติดแนวกำแพงเมืองทางด้านทิศเหนือ โดยอยู่ห่างจากเนินโบราณสถานที่ชาวบ้าน เรียกกันว่า “จอมปราสาท” ออกไปทางทิศใต้ประมาณ 500 เมตร และได้สำรวจอีกครั้งในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2504 พบว่าแนวคันดินรอบขอบสระน้ำถูกไถเกรดทำเป็นถนน เพื่อให้รถยนต์สามารถวิ่งได้โดยรอบสระน้ำ และทางด้านทิศเหนือของสระน้ำพบซากโบราณสถานก่ออิฐแห่งหนึ่งที่ถูกกลบขุดจนเสียหายในบริเวณใกล้เคียงสระน้ำยังพบซากเนินโบราณสถานถูกขุดคุ้ยอีกหลายแห่ง นอกจากนี้ ยังพบสระน้ำขนาดเล็กอีกหลายสระซึ่งอยู่ในเขตกำแพงเมือง เช่น สระนาค, สระแก้ว, สระมังกร, สระจระเข้ เป็นต้น สระน้ำขนาดเล็กส่วนใหญ่ตั้งขึ้นเกือบหมด

ปี พ.ศ. 2509 (11 กุมภาพันธ์ - 3 พฤษภาคม) กรมศิลปากร ดำเนินการขุดแต่งขุดค้นเนินโบราณสถานจอมปราสาท รวมทั้งสำรวจบริเวณรอบซากโบราณสถานจอมปราสาท และรอบบริเวณสระโกสินารายณ์ ทำให้พบเจดีย์ก่ออิฐทั้งในและนอกกำแพงเมืองโบราณ แต่เจดีย์เหล่านี้ได้ถูกกลบขุดทำลายจนเหลือแต่ฐาน นอกจากนี้ ยังพบแนวคันดินซึ่งเป็นกำแพงเมืองโบราณ ร่องรอยคันดินดังกล่าวปรากฏอยู่เพียง 3 ด้าน และได้พบสระน้ำขนาดเล็กหลายสระภายในเมือง ซึ่งบางสระก็ตั้งขึ้น อีกทั้งยังพบว่า แผนผังตัวเมืองโบราณนี้เป็นรูปสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้างยาวด้านละ 960 เมตร และซากโบราณสถานที่เรียกว่า “จอมปราสาท” นั้น ได้ตั้งอยู่ภายในเขตกำแพงเมืองโบราณ โดยอยู่ก่อนไปทางคันดินด้านทิศเหนือ⁴

³ วิทยานิพนธ์เรื่อง “ร่องรอยวัฒนธรรมเขมรในบริเวณลุ่มแม่น้ำแม่กลอง-ท่าจีน” ของ นางสาวธัชสร ตันตวงค์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2548

⁴ กรมศิลปากร, “รายงานการสำรวจและขุดแต่งโบราณสถานบริเวณสระโกสินารายณ์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี” ศิลปากร 10, 2 (2509) : 35-44.

นอกจากนี้ โครงการได้เข้าพบหารือกับผู้แทนของสำนักศิลปากรที่ 1 เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2556 เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแนวคูเมืองและชุมชนโบราณรอบพื้นที่ ดังรูปที่ 3.5-1

1. สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป และลักษณะผังเมือง

ชุมชนโบราณบริเวณสระโกสินารายณ์ปัจจุบันตั้งอยู่ในท้องที่ของตำบลท่าผา หมู่ที่ 19 อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พื้นที่โดยรอบมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มอยู่ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ทางปากตะวันออก (คนละฝั่งกับเมืองราชบุรีเก่าที่อยู่ริมแม่น้ำฝั่งตะวันตก) ชุมชนโบราณแห่งนี้เป็นชุมชนที่มีคูน้ำคันดินล้อมรอบแบบสมมาตร มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดกว้างยาวประมาณด้านละ 960 เมตร คันดินที่อยู่ล้อมรอบเมืองมีความสูงประมาณ 60 เซนติเมตร กว้างประมาณ 10 เมตร⁵ ตัวเมืองโบราณอยู่ใกล้กับแม่น้ำแม่กลอง จากภาพถ่ายทางอากาศ ซึ่งน่าจะทำขึ้นก่อนปี พ.ศ. 2509⁶ ปรากฏร่องรอยคูน้ำคันดินเป็นรูปสี่เหลี่ยมล้อมอยู่เกือบรอบ (3 ด้าน) ได้แก่ ด้านทิศเหนือ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก ส่วนแนวคันดินด้านทิศใต้ที่อยู่ใกล้กับทางรถไฟสายกาญจนบุรี และถนนแสงชูโตนั้นลบเลือนไปมากแล้ว ซึ่งเชื่อว่าน่าจะถูกรื้อไปเมื่อคราวมีการสร้างทางรถไฟในช่วงสงครามโลก ครั้งที่ 2 อย่างไรก็ตาม จากภาพถ่ายอากาศดังกล่าว ยังพอมองเห็นร่องรอยบริเวณมุมคันดินด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้อยู่บ้าง โดยได้ต่อกับแนวด้านตะวันตกขึ้นไป ซึ่งบริเวณมุมคันดินด้านนี้ นอกจากอยู่ใกล้ทางรถไฟและถนนแล้ว ยังอยู่ใกล้แม่น้ำแม่กลองมากที่สุดด้วย โดยจากมุมคันดินด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ (จุดสังเกต คือ บริเวณทางรถไฟที่เป็นจุดเลี้ยวโค้ง) ไปถึงแนวแม่น้ำแม่กลองนั้น มีระยะห่างราว 300 เมตร บริเวณด้านนอกของคูน้ำคันดินทางทิศเหนือ มีสระน้ำขนาดใหญ่ กว้างยาวประมาณ 210×420 เมตร เรียกกันว่า “สระโกสินารายณ์” ชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ จึงเรียกดาวเมืองนี้ว่า “เมืองโกสินารายณ์” ตามชื่อสระน้ำ ภายในเมืองมีเนินโบราณสถานขนาดใหญ่อยู่ 1 แห่ง เรียกกันว่า “จอมปราสาท” ตั้งอยู่เกือบกึ่งกลางเมือง โดยอยู่ค่อนข้างทางทิศเหนือเล็กน้อย เนินโบราณสถานจอมปราสาทนี้ได้รับการขุดแต่งไปเมื่อ ปี พ.ศ. 2509 ส่วนทางด้านทิศตะวันออกและบริเวณตะวันตกเฉียงใต้ของเนินจอมปราสาทภายในเขตกำแพงเมือง เคยมีสระน้ำชื่อ สระจระเข้และสระนาค และทางด้านทิศเหนือของเนินจอมปราสาทใกล้ๆ กับแนวกำแพงเมืองด้านใน ก็เคยมีสระแก้วและสระมังกร ปัจจุบันสระน้ำขนาดเล็กเหล่านี้ตื้นเขิน และถูกถมไปทั้งหมดแล้ว นอกจากนี้ ยังเคยปรากฏเนินโบราณสถานขนาดเล็กกระจายอยู่ทั้งภายในและภายนอกตัวเมืองอีกหลายแห่ง แต่ปัจจุบันถูกทำลายไปแล้วเช่นกัน

ปัจจุบันร่องรอยของเมืองโบราณแห่งนี้ เช่น แนวคูน้ำคันดิน เนินโบราณสถานต่างๆ และสระน้ำ ได้ถูกทำลายเกือบหมดแล้ว คงเหลือเพียงสระน้ำโกสินารายณ์ แนวคันดินเฉพาะด้านทางทิศเหนือของเมืองเป็นบางส่วน ซึ่งอยู่ติดกับสระน้ำโดยมีถนนกั้น

⁵ เรื่องเดียวกัน.

⁶ คูแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศของเมืองโบราณได้จาก นิตยสารศิลปากร ปีที่ 10 เล่ม 2 พ.ศ. 2509 หน้า 61-62.

2. ข้อสันนิษฐานจากนักประวัติศาสตร์ โบราณคดี⁷

เมืองโบราณโกสินารายณ์ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลอง ตามถนนสายบ้านโป่ง-กาญจนบุรี ในเขตตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผังเมืองโกสินารายณ์เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสใน “คติจักรวาล 4 ทิศ” แนวกำแพงคันดินของเมืองแทบไม่หลงเหลืออยู่แล้ว เพราะถูกรื้อทำลายและปรับเปลี่ยนโดยบ้านเรือนและโรงงานใหญ่

นอกกำแพงเมืองทางด้านทิศเหนือ มีสระน้ำขนาดใหญ่กว้างประมาณ 200 เมตร ยาวประมาณ 400 เมตร เรียกกันว่า สระโกสินารายณ์ เชื่อกันว่าเป็นสระน้ำศักดิ์สิทธิ์มาแต่โบราณ ภายในตัวเมืองมีซากโบราณสถานขนาดใหญ่เรียกว่า “จอมปราสาท” ตั้งอยู่บริเวณกึ่งกลางเมือง น่าจะเป็นปราสาทหรือ “สุคตาลัย” (สถานบูชาพระพุทธเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภา หรือ พระอวโลกิเตศวร ประจำโรงพยาบาล “อโรคยศาลา”) หลังเตี้ยขนาดไม่ใหญ่นัก

เดิมเมืองโกสินารายณ์มีสระน้ำอยู่ภายในตัวเมืองรวม 4 ทิศ เรียกกันว่า สระนาค สระจรเข้ สระมังกร และสระแก้ว ซึ่งก็แทนความหมายของมหาสมุทรทั้ง 4 ที่รายล้อม “เขาพระสุเมรุ” ที่สถิตแห่งพระพุทธเจ้าสูงสุดบนสรวงสวรรค์

จากจารึกปราสาทพระขรรค์ ในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 เมืองโกสินารายณ์ อาจจะเป็นเมืองตามชื่อ “คัมพูกัญจนะ” ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปซึ่งมีพระนามว่า “พระชัยพุทธมหานาล” จำนวน 23 พระองค์ ทั้งพระราชอาณาจักร รวมทั้งเมืองลโวทยปุระ (ลพบุรี) เมืองสุวรรณปุระ (สุพรรณบุรี) เมืองชัยราชปุระ (ราชบุรี) เมืองศรีวิชัยปุระ (เพชรบุรี) เมืองศรีชัยสิงหปุระ (เมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี) ซึ่งอาจจะเป็นการประกาศทั้งอำนาจทางการเมือง และการศาสนาของพระองค์ไปพร้อมกันทีเดียว ดังภาพที่ 3.5-1

ภายในตัวเมืองมีซากโบราณสถานขนาดใหญ่ที่เรียกกันว่า “จอมปราสาท” ตั้งอยู่เกือบกึ่งกลางเมือง ขนาดกว้างประมาณ 85 เมตร ยาวประมาณ 100 เมตร สูงประมาณ 1 เมตร⁸ สันนิษฐานว่า เป็น “ปราสาท” ที่นิยมสร้างในวัฒนธรรมแบบเขมรวิชัยวาน โดยส่วนฐานก่อด้วยศิลาแลง มีมุขยื่นออกไปทั้งสี่ด้าน ดังภาพที่ 3.5-1

ที่จอมปราสาทมีการขุดพบพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรเปล่งรัศมีสลักจากหินทราย ไม่มีเศียร ตั้งแต่ปี 2509 พระวรกายของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรเปล่งรัศมี ตอนบนมีจะสลักรูปพระอมิตาภะปางสมาธิโดยรอบพระวรกาย และมีรูปนางปรัชญาปารมิตาประทับนั่งถือดอกบัวอยู่ที่บันเอวสามองค์และที่พระอุระ (อก) อีกหนึ่งองค์ เบื้องล่างทรงผ้าโจงกระเบนสั้น ทั้งชายผ้ามาด้านหน้า เป็นความนิยมในศิลปะเขมรแบบบายน ในราวพุทธศตวรรษที่ 18

⁷[http://arit.mcru.ac.th/e-](http://arit.mcru.ac.th/e-hayaratchaphuri/index.php?option=com_content&view=article&id=101:project026&catid=79&Itemid=512)

[hayaratchaphuri/index.php?option=com_content&view=article&id=101:project026&catid=79&Itemid=512](http://arit.mcru.ac.th/e-hayaratchaphuri/index.php?option=com_content&view=article&id=101:project026&catid=79&Itemid=512)

ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี

⁸ <http://haab.catholic.or.th/history/Suwannapoom/suwannapoom9.html>

ภาพที่ 3.5-1 : เมืองโกสินารายณ์ (คัมพูกัญญะ) และจอมปราสาท

พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรเปล่งรัศมี เป็นรูปเคารพสำคัญของลัทธิ “โลเกศวร” ซึ่งแตกออกมาจากศาสนาพุทธนิกายวัชรยานต้นตระกูล เป็นคติที่นิยมเฉพาะในช่วงสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 เท่านั้นครับ เขาถือพระโลกเกศวรเปล่งรัศมีว่า “พระองค์เป็นประหนึ่งวิญญาณของจักรวาลที่ได้เปล่งประกายสารัตถะแห่งการช่วยเหลือสัตว์โลกให้หลุดพ้นจากภาวะทั้งปวง และความรอบรู้ขั้นสูงสุดยอติที่จะเผยแผ่ให้คงอยู่ได้ยาวนานตลอดไปด้วยจำนวนมากมายที่มีอยู่ของบรรดาพระพุทธรูปทั้งหลายอันอยู่รอบพระวรกาย”

รูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรเปล่งรัศมี พบจากโบราณสถานจอมปราสาทภายในเมืองโบราณสระโกสินารายณ์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ศิลปะเขมรราว พ.ศ.1750 ร่วมสมัยกับพระเจ้าชัยวรมันที่ 7⁹ ดังภาพที่ 3.5-2

ตอนชุดค้นในปี 2509 นั้นก็ได้พบลวดลายปูนปั้นที่ใช้เป็นเครื่องประดับตกแต่งส่วนต่าง ๆ ของโบราณสถานจอมปราสาท ทำเป็นรูปเทพเจ้า มนุษย์ อมนุษย์ และรูปสัตว์ต่างๆ เช่น นาค, สิงห์ ช้าง ฯลฯ จำนวนมาก ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก แต่ลวดลายปูนปั้นมีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากศิลปะแบบบายนที่ประเทศกัมพูชา ด้วยมีร่องรอยการผสมผสานศิลปะแบบจีนและทวารวดีในท้องถิ่นเข้าไปด้วย

⁹ <http://www.sujitwongthes.com/2013/02/siamrath20022556/>

ภาพที่ 3.5-2 : พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร

สระโกสินารายณ์ ซึ่งน่าจะเพี้ยนมาจากคำว่า **กุสินารา** อันเป็นสถานที่ปรินิพพานของพระพุทธเจ้า และชาวบ้านยังจดจำกันที่ว่าพระเจ้าอุทุมพรหนีโรคห่าไปจากที่นี่ด้วยเมืองโกสินารายณ์เป็นเมืองที่มีระบบชลประทานแบบใช้ “บาราย” ขนาดใหญ่แบบเขมรโบราณ เป็นที่กักเก็บน้ำเพื่อใช้ในหน้าแล้ง จากหลักฐานสระน้ำหลายแห่งภายในตัวเมืองและบริเวณใกล้เคียง ทั้งยังพบร่องรอยการขุดคลองเชื่อมต่อกับแม่น้ำแม่กลอง เพื่อนำน้ำมาใช้หมุนเวียนในตัวเมือง เป็นระบบการกำจัดมลภาวะทางน้ำจากการอุปโภคบริโภคอีกด้วย ดังภาพที่ 3.5-1

3. โบราณวัตถุ¹

จากการดำเนินงานทางโบราณคดีในบริเวณสระโกสินารายณ์ เมื่อปี พ.ศ. 2509 ทำให้พบหลักฐานประเภทต่างๆ ทั้งที่เป็นชิ้นส่วนประกอบสถาปัตยกรรม และประติมากรรมรูปเคารพ ซึ่งวัสดุที่ใช้ทำมีทั้งหินทราย ศิลาแลง ดินเผา และปูนปั้น ที่สำคัญมีดังนี้

1) พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรเปล่งรัศมี สลักจากหินทราย สูง 155 เซนติเมตร ประทับยืน มี 8 กร พระเศียร พระหัตถ์ และพระบาทหักหายไปทั้งหมด พระวรกายตอนบนมีรูปพระธยานิพุทธอมิตาภะปางสมาธิขนาดเล็กจำหลักติดอยู่รอบพระอุระ มีรูปสลักนางปรัชญาปารมิตา (โพธิสัตว์แห่งปัญญา) ขนาดใหญ่ ประทับนั่งขัดสมาธิ ทรงถือดอกบัวอยู่ที่กลางพระอุระองค์หนึ่ง และสลักอยู่ที่บันพระองค์ทั้งหมดสามองค์ พระวรกายเบื้องล่างทรงนั่งผ้าโจงกระเบนสั้น มีชายผ้ารูปหางปลาอยู่ทางด้านหน้า รัดผ้าเป็นรอยขีดบางๆ มีเข็มขัดคาดทับบนผ้านุ่ง โดยมีพวงอุบะขนาดเล็กห้อยอยู่ใต้เข็มขัด จากที่ได้กล่าวมานี้เป็นลักษณะของประติมากรรมในศิลปะขอมหรือเขมรโบราณ สมัยบาเยน มีอายุราวต้นพุทธศตวรรษที่ 18 ซึ่งตรงกับรัชกาลของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7

2) ชั้นส่วนประติมากรรม สลักจากหินทราย ได้แก่ พระเศียร 1 ชั้น พระบาท 1 คู่ และพระหัตถ์ที่ทรงคัมภีร์ ทรงอักษมาลา (ลูกประคำ) ทรงดอกบัว โดยมีการสันนิษฐานกันว่าอาจเป็นชั้นส่วนของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรสี่กร

3) ฐานประติมากรรมรูปเคารพ ทำด้วยหินทรายสีแดง พบจำนวน 2 ฐาน ชั้นหนึ่งมีขนาดกว้างยาว 135 เซนติเมตร สูง 45 เซนติเมตร ส่วนอีกชั้นมีขนาดกว้างยาว 60 เซนติเมตร สูง 35 เซนติเมตร

4) ชั้นส่วนแท่งหินทรายสีแดง มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นแท่งหินเรียบ ไม่มีการจำหลักลวดลายใดๆ พบหลายชั้นในบริเวณโบราณสถาน (ปัจจุบันก็ยังคงอยู่ที่เดิม) บางชั้นพบว่ามีการเจาะรู และมีการทำรอยบากไว้ด้วย แต่ละชั้นมีขนาดยาวประมาณ 100-150 เซนติเมตร กว้างประมาณ 50 เซนติเมตร ซึ่งในรายงานการสำรวจ และขุดแต่งโบราณสถานบริเวณสระโกสินารายณ์นั้น เชื่อว่าแท่งหินทรายเหล่านี้เป็นส่วนทับหลัง

5) ชั้นส่วนกรอบประตูหินทรายสีแดง

6) ชั้นส่วนกลีบนูน ทำจากหินทรายสีแดง มีลายสลักเป็นภาพพระพุทธรูปประทับนั่งในซุ้มเรือนแก้ว ปัจจุบันไม่ทราบว่ายู่ที่ใด

7) ชั้นส่วนยอดปราสาทรูปกลีบนมเพื่อง ทำด้วยศิลาแลง ปัจจุบันไม่ทราบว่ายู่ที่ใด

8) ก้อนศิลาแลง อาจเป็นร่องรอยของแนวฐานอาคารหรือชั้นส่วนสถาปัตยกรรมที่พังทลายลงมาของตัวโบราณสถาน ซึ่งบางชั้นมีขนาดยาวประมาณ 38 เซนติเมตร กว้าง 20 เซนติเมตร และหนา 5 เซนติเมตร

9) อิฐ จากการสำรวจที่โบราณสถานจอมปราสาทของอิฐสร ตันติวงศ์ พบก้อนอิฐอยู่ในบริเวณโบราณสถานด้วย แต่ในรายงานการขุดแต่งโบราณสถาน เมื่อปี พ.ศ. 2509 ไม่ได้กล่าวถึงว่ามีอิฐอยู่ โดยได้สันนิษฐานแต่เพียงว่า ตัวปราสาทก่อด้วยศิลาแลง กรอบประตูและทับหลังประตู ตลอดจนกลีบนูนทำด้วยหินทรายสีแดง องค์ปราสาทมีการฉาบปูนและปั้นลวดลายประกอบ อิฐที่พบในบริเวณโบราณสถานมีขนาดค่อนข้างใหญ่ คือ ยาวประมาณ 35 เซนติเมตร กว้างประมาณ 18 เซนติเมตร และหนาประมาณ 8 เซนติเมตร บางก้อนมีร่องรอยของเกลบปะปน

10) บราลีดินเผา ใช้ประดับส่วนยอดบริเวณสันหลังคาโบราณสถาน

11) กระเบื้องเชิงชายดินเผา

12) ประติมากรรมปูนปั้น ที่ค้นพบในบริเวณโบราณสถานจอมปราสาท ภายในเมืองโบราณโกสินารายณ์ มีทั้งปูนปั้นที่มีลักษณะเป็นรูปบุคคล เช่น เศียรเทวดาสวมมงกุฎทรงเทริด (คล้ายที่พบจากเมืองสิงห์และโบราณสถานเนินทางพระ) รูปใบหน้าอสุร (คล้ายกับที่พบจากโบราณสถานปราสาทสามยอด) รูปบุคคลพนมมือ ปูนปั้นรูปสัตว์ เช่น ครุฑ ช้าง และปูนปั้นที่มีลักษณะเป็นลวดลายเครื่องประดับ

เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไปกว่า 800 ปี¹⁰ ถนนทันสมัยตัดขนานไปตามลำแม่น้ำแม่กลอง ชุมชนมีการขยายตัวจากทุ่งป่ากร้างกลายเป็นเมืองตามเส้นทางแห่งความเจริญ **ปราสาทจอมปราสาท** ถูกทิ้งไปเมื่อใดไม่ชัดเจนนัก สระน้ำทั้งสี่หายไป ดินเขินและถูกไถถม คงเหลือแต่ **สระโกสินารายณ์** ที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือติดกับกำแพงเมืองเดิม เมื่อ ปี 2519 เครือซิเมนต์ไทยได้เข้าดำเนินการธุรกิจกระดาษ และบรรจุมันท์ ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินอันเป็นที่ตั้งของ “**จอมปราสาท**” จัดสร้างเป็นโรงงานขนาดใหญ่ชื่อว่า **โรงงานสยามคราฟท์ในเครือบริษัท เยื่อกระดาษสยาม จำกัด (มหาชน)** จอมปราสาทจึงหายไปเป็นเนินดินที่อยู่ภายในบริเวณศาลพระภูมิของโรงงานสยามคราฟท์ในเครือบริษัท เยื่อกระดาษสยาม จำกัด (มหาชน)

ในปี พ.ศ. 2555 กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี ได้ทำการสำรวจเมืองโบราณโกสินารายณ์ โดยสำรวจพบโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี (ชุมชนที่อยู่อาศัย) ในพื้นที่นอกเขตกำแพงเมือง แม้ว่าโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมไม่เหลือให้เห็นแล้วก็ตาม จากการสำรวจเมื่อ พ.ศ. 2555 สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี สำรวจพบโบราณสถานนอกเมืองทางทิศตะวันตกและทิศเหนือ รวมทั้งสำรวจพบร่องรอยชุมชนที่อยู่อาศัย (แหล่งโบราณคดี) นอกเขตกำแพงเมืองทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ดังรูปที่ 3.5-2¹¹ ดังนี้

1. โบราณสถานโคกพระ

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 19 ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ประวัติ : ชาวบ้านในพื้นที่พบเห็นมาเป็นเวลานานแล้ว มีการขุดหาโบราณวัตถุ กล่าวกันว่าการขุดพบพระพุทธรูปในบริเวณนี้ จึงได้ชื่อว่าโคกพระ

สภาพปัจจุบัน: เป็นเนินดินตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของสระโกสินารายณ์ พื้นที่โดยรอบเป็นที่นา บนเนินดินมีต้นไม้ขนาดกลางขึ้นปกคลุม พบหลุมลักลอบขุดหาโบราณวัตถุ ซึ่งทำให้อ่อนอิฐแตกหักกระจายอยู่บนผิวดิน

โบราณวัตถุ: พบก้อนอิฐสภาพชำรุดแตกหัก เป็นอิฐที่มีขนาดกว้าง 15-16.5 เซนติเมตร หนา 7-7.5 เซนติเมตร

ข้อสันนิษฐาน: จากโบราณวัตถุที่พบที่เป็นอิฐขนาดใหญ่ ใกล้เคียงกับอิฐที่ใช้ก่อสร้างศาสนสถานในวัฒนธรรมเขมรโบราณ และจากประวัติกล่าวว่ามีคนขุดพบพระจากสถานที่แห่งนี้ จึงสันนิษฐานว่าเป็นศาสนสถานแห่งหนึ่งร่วมสมัยกับเมืองโบราณโกสินารายณ์

¹⁰ <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=114874>

¹¹ อ้างอิงจากข้อมูลพิกัดจากสำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี พ.ศ. 2555 แผนที่จากกรมแผนที่ทหารมาตราส่วน 1: 50,000 ปี 2543 และขอบเขตที่ดินจากบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) อ้างอิงจากบริษัท เยื่อกระดาษสยาม จำกัด (มหาชน)

2. โบราณสถานนอกเมืองทางทิศตะวันตก

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 18 ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ประวัติ : เดิมเป็นเนินดินมีที่นาล้อมรอบ ชาวบ้านในพื้นที่เรียกกันว่า ดอนหรือโคกตาวง พบอิฐขนาดใหญ่ก่อเรียงเป็นชั้น มีการลักลอบขุดหาโบราณวัตถุ จนถึงฐานรากของ ที่พบมีเขี้ยวสัตว์สี่เขี้ยว ต่อมามีการใช้เครื่องจักรขุดปรับพื้นที่เพื่อทำบ่อเลี้ยงกบ ทำให้ฐานสิ่งก่อสร้างเสียหายจนไม่เห็นสภาพเดิม

โบราณวัตถุ : ชาวบ้านพบก้อนอิฐขนาดใหญ่ และเก็บรักษาไว้ จากการสำรวจ ใน ปี พ.ศ. 2555 พบชิ้นส่วนอิฐแตกเป็นก้อนขนาดเล็ก ปะปนอยู่กับชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อดิน ค่อนข้าง แกร่ง

ข้อสันนิษฐาน : จากคำบอกที่มีการพบเห็นอิฐก่อเรียงเป็นชั้น ประกอบกับการพบชิ้นส่วนอิฐในบริเวณดังกล่าว ทำให้สันนิษฐานในเบื้องต้นว่า เดิมบริเวณนี้คงเป็นที่ตั้งของศาสนสถาน ที่ก่อสร้างด้วยอิฐ และจากลักษณะของอิฐที่พบเป็นอิฐขนาดใหญ่ แบบที่ใช้ก่อสร้างศาสนสถานในวัฒนธรรม เขมรโบราณ จึงอาจเป็นศาสนสถานอีกแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่นอกเมืองโกสินารายณ์

3. แหล่งที่อยู่อาศัย

ที่ตั้ง : หมู่ที่ 18 ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ประวัติ : ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของสระโกสินารายณ์ บริเวณที่เรียกว่า บ้านต้นมะม่วงเก่า เมื่อประมาณ 20 ปีมาแล้ว เคยมีผู้พบชิ้นส่วนรูปเคารพทำจากหิน พบส่วนองค์ แขน ขา พระพิมพ์ดินเผา พระพิมพ์โลหะผสม

สภาพปัจจุบัน : พื้นที่จากมุมสระโกสินารายณ์ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือไป จนจดคลองชลประทานทางทิศเหนือ เนื้อที่ประมาณ 140 ไร่ มีสภาพเป็นพื้นที่ราบที่ใช้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ปัจจุบันเป็นไร่อ้อย เมื่อมีการไถพรวน ทำให้พบเห็นชิ้นส่วนภาชนะดินเผาจำนวนมากกระจายอยู่บนผิวดิน เต็มพื้นที่ ปะปนอยู่กับชิ้นส่วนอิฐและชิ้นส่วนปูนที่แตกชำรุดเป็นชิ้นส่วนขนาดเล็ก

โบราณวัตถุ : เทวรูป สภาพชำรุด พบเฉพาะส่วนองค์พระขึ้นส่วนภาชนะ ดินเผา พบทั้งภาชนะเนื้อดิน เนื้อแกร่ง และเครื่องเคลือบ เช่น ภาชนะเคลือบเขียว ขาว น้ำตาล ชิ้นส่วน ภาชนะดินเผาเคลือบสีขาว เป็นชิ้นส่วนด้นเคลือบสีขาว (ชิงไป) ผลิตจากแหล่งเตาในมณฑลฝูเจี้ยน ประเทศจีน สมัยราชวงศ์ซ่งภาคใต้ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 17-18

ข้อสันนิษฐาน : จากลักษณะของชิ้นส่วนภาชนะดินเผาที่พบส่วนใหญ่ เป็นภาชนะที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และปริมาณภาชนะที่พบค่อนข้างหนาแน่น และพบเป็นพื้นที่บริเวณ กว้าง ทำให้กล่าวได้ว่าพื้นที่นอกกำแพงเมืองทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นพื้นที่อยู่อาศัยนอกแนว กำแพงเมือง

ปัจจุบัน เทศบาลตำบลท่าผา ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยน “โบราณสถาน (สระโกสินารายณ์)” ที่เหลืออยู่ ให้กลายมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชน สระน้ำถูกขุดลอก นำดินขึ้นมาถมเป็นคันสูงรอบสระน้ำ ปลุกต้นไม้ใหญ่ และตัดถนนรอบสระน้ำ พื้นที่มุมหนึ่ง ถูกสร้างเป็นสวนสาธารณะริมน้ำ โดยนำหินทรายมาก่อเป็นน้ำตกจำลองและภูเขา ทำทางเดินไม้ลงไปในสระน้ำ เพื่อใช้ที่พักผ่อนหย่อนใจของครอบครัว ชุมชน และนักท่องเที่ยวทั่วไปที่แวะเวียนมาท่องเที่ยว และนิยมมาให้อาหารปลา ริมสระน้ำด้านอื่นๆ กลายมาเป็นที่สังสรรค์ในครอบครัว ดังภาพที่ 3.5-3 จนเมื่อปี 2555 เทศบาลตำบลท่าผา ได้จัดสร้างสนามเด็กเล่นและติดตั้งเครื่องออกกำลังกายที่ทันสมัย ในบริเวณริมสระโกสินารายณ์ และพื้นที่โดยรอบสระโกสินารายณ์ ดังภาพที่ 3.5-4

	
ป้ายประวัติสระโกสินารายณ์	สระโกสินารายณ์
	
ปราสาทหลวงพ่อสระโกสินารายณ์	สวนโกสินารายณ์
	
น้ำตกจำลอง	สนามเด็กเล่น

ภาพที่ 3.5-3 : สภาพทั่วไปบริเวณโดยรอบสระโกสินารายณ์ที่ถูกปรับเป็นแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

ภาพที่ 3.5-4 : บริเวณพื้นที่โดยรอบสระโกสินารายณ์

3.5.4 ทศนียภาพและการท่องเที่ยว

(1) คำนำ

การศึกษาด้านทัศนียภาพและการท่องเที่ยว เพื่อศึกษาถึงสภาพที่ตั้งและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวและทัศนียภาพ รวมทั้งการสังเกตการณ์สภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่ศึกษารัศมี 5 กิโลเมตรจากพื้นที่โครงการ และลักษณะทัศนียภาพปัจจุบันโดยรอบพื้นที่โครงการ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องดำเนินการศึกษา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของทัศนียภาพ และการท่องเที่ยวภายในบริเวณพื้นที่ศึกษา และพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลนำมาประเมินผลกระทบของการพัฒนาโครงการและองค์ประกอบต่างๆ ของโครงการต่อแหล่งท่องเที่ยว สภาพภูมิทัศน์ และทัศนียภาพที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ และนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้งในระยะก่อสร้างและระยะดำเนินการ เพื่อให้ผลกระทบด้านลบต่างๆ ลดระดับความรุนแรงลงจนสามารถอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ต่อไป

(2) วิธีการศึกษา

- ตรวจสอบเอกสาร เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของทัศนียภาพและการท่องเที่ยวภายในบริเวณพื้นที่โครงการและพื้นที่ใกล้เคียง จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บรรยายสรุปของตำบล และเว็บไซต์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- ข้อมูลจากรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการหน่วยผลิตไอน้ำและไฟฟ้า อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2558

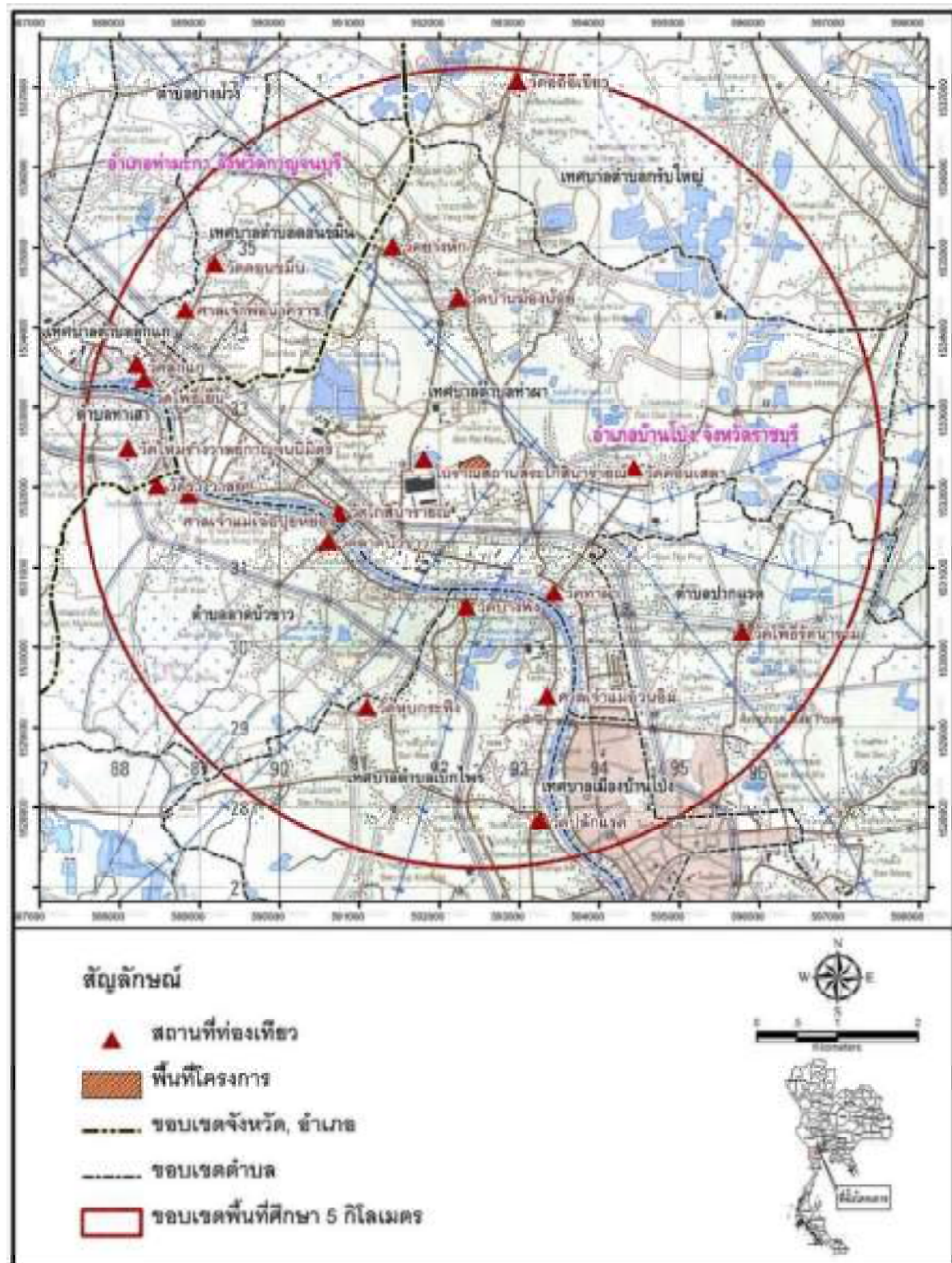
(3) ผลการศึกษา

(ก) ทศนิยมภาพ

ลักษณะทัศนียภาพภายในพื้นที่โครงการซึ่งตั้งอยู่ภายในพื้นที่ของบริษัท สยามคราฟท์อุตสาหกรรม จำกัด ในสภาพปัจจุบันมีสภาพเป็นพื้นที่ของโครงการผลิตไอน้ำและไฟฟ้า อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ของบริษัท บ้านโป่ง ยูทิลิตี้ จำกัด โดยองค์ประกอบภายในพื้นที่โครงการ แบ่งเป็น ส่วนผลิตกระแสไฟฟ้าและระบบส่ง, พื้นที่ส่วนสนับสนุนการผลิตกระแสไฟฟ้า, พื้นที่บ่อบำบัดน้ำ และถังเก็บน้ำ, พื้นที่อาคารต่างๆ, พื้นที่สีเขียว และพื้นที่อื่นๆ เช่น ถนน, พื้นที่คูระบายน้ำ, พื้นที่สำหรับ เดินท่อ, พื้นที่สำหรับ Right Of Way ของสายส่งไฟฟ้า ฯลฯ ของพื้นที่ ดังรูปที่ 3.5-2

รูปที่ 3.5-2 : โครงการหน่วยผลิตไอน้ำและไฟฟ้า อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในปัจจุบัน

รูปที่ 3.5-3 : ตำแหน่งที่ตั้งสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญบริเวณพื้นที่ศึกษา

(ข) แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญภายในพื้นที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน และวัด ดังแสดงตำแหน่งที่ตั้ง ดังรูปที่ 3.5-3 ได้แก่ วัดบ้านฆ้องน้อย, วัดยางหัก, วัดดอนขมิ้น, วัดลูกแก, วัดโพธิ์เย็น, วัดโกสินารายณ์, วัดใหม่รางวาลย์กาญจนนิมิตร, วัดรางวาลย์, วัดบางพัง, วัดลาดบัวขาว, วัดหุบกระเทียม, วัดดอนเสลา, วัดอ้ออีเขียว, วัดปลักแรด, วัดโพธิ์รัตนาราม, วัดท่าผา และศาลเจ้าพ่อ นาคราช โดยมีโบราณสถานขึ้นทะเบียนและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ สระโกสินารายณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

❖ โบราณสถานสระโกสินารายณ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ห่างจากขอบเขตที่ดินด้านทิศตะวันตกของโครงการประมาณ 250 เมตร (ดูรูปที่ 3.5-3) จัดเป็นแหล่งโบราณสถานที่ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานโดยกรมศิลปากร ปัจจุบันเทศบาลเมืองท่าผาได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนโบราณสถานดังกล่าว ให้กลายมาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชน โดยสระน้ำถูกขุดลอกนำดินขึ้นมาถมเป็นคันสูงรอบสระน้ำ ปลุกต้นไม้ใหญ่ และตัดถนนรอบสระน้ำ พื้นที่มุมหนึ่งถูกสร้างเป็นสวนสาธารณะริมน้ำ โดยนำหินทรายมาก่อเป็นน้ำตกจำลอง และภูเขา ทำทางเดินไม้ลงไปในสระน้ำ เพื่อใช้ที่พักผ่อนหย่อนใจของครอบครัว ชุมชน และนักท่องเที่ยวทั่วไปที่แวะเวียนมาท่องเที่ยวและนิยมมาให้อาหารปลา นอกจากนี้ ยังได้จัดสร้างสนามเด็กเล่นและติดตั้งเครื่องออกกำลังกายที่ทันสมัยแต่ผลิตได้เองในประเทศในบริเวณริมสระโกสินารายณ์อีกด้วย